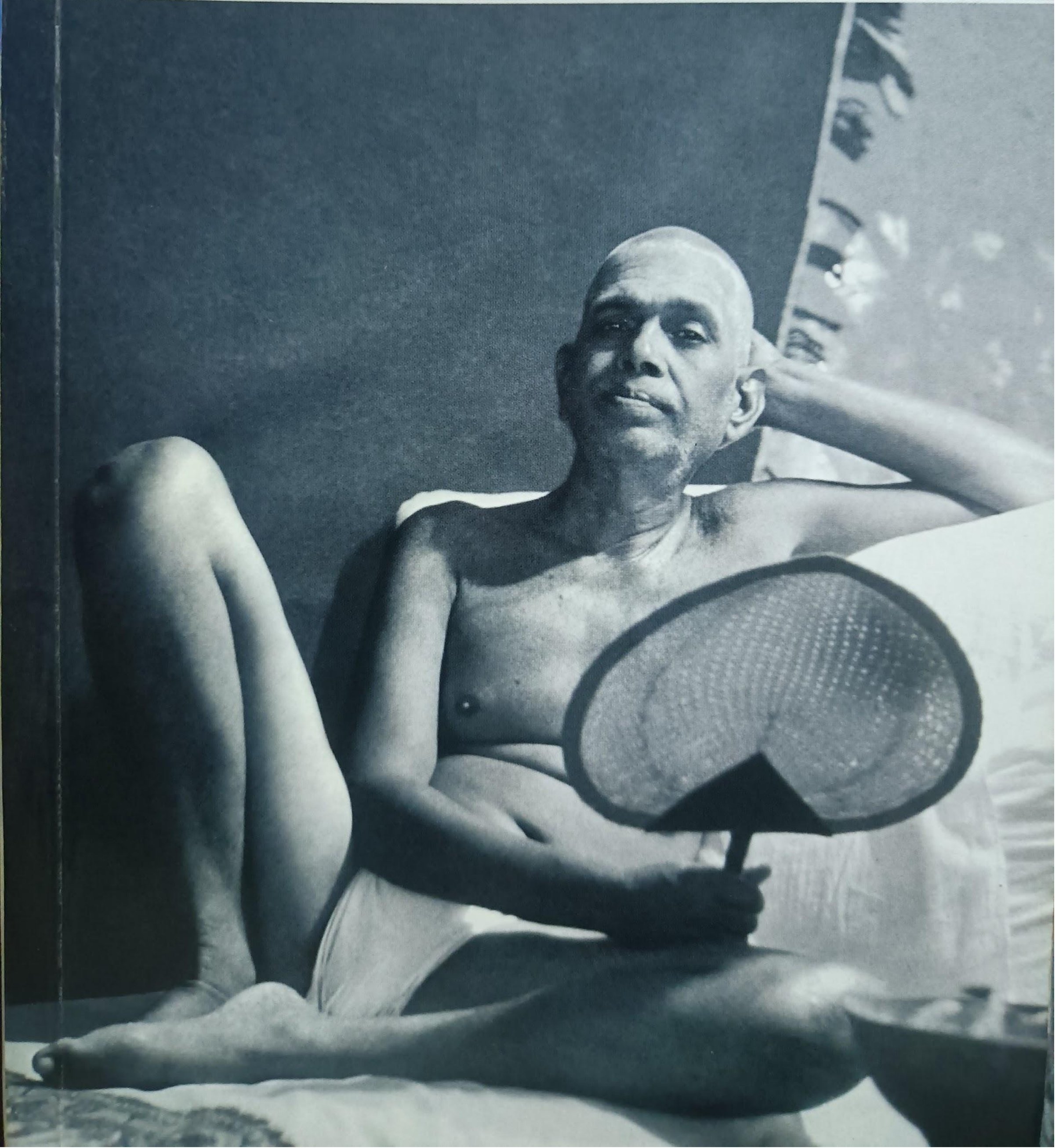

గురూపదేశ రత్నమాల (వచన గ్రంథము)

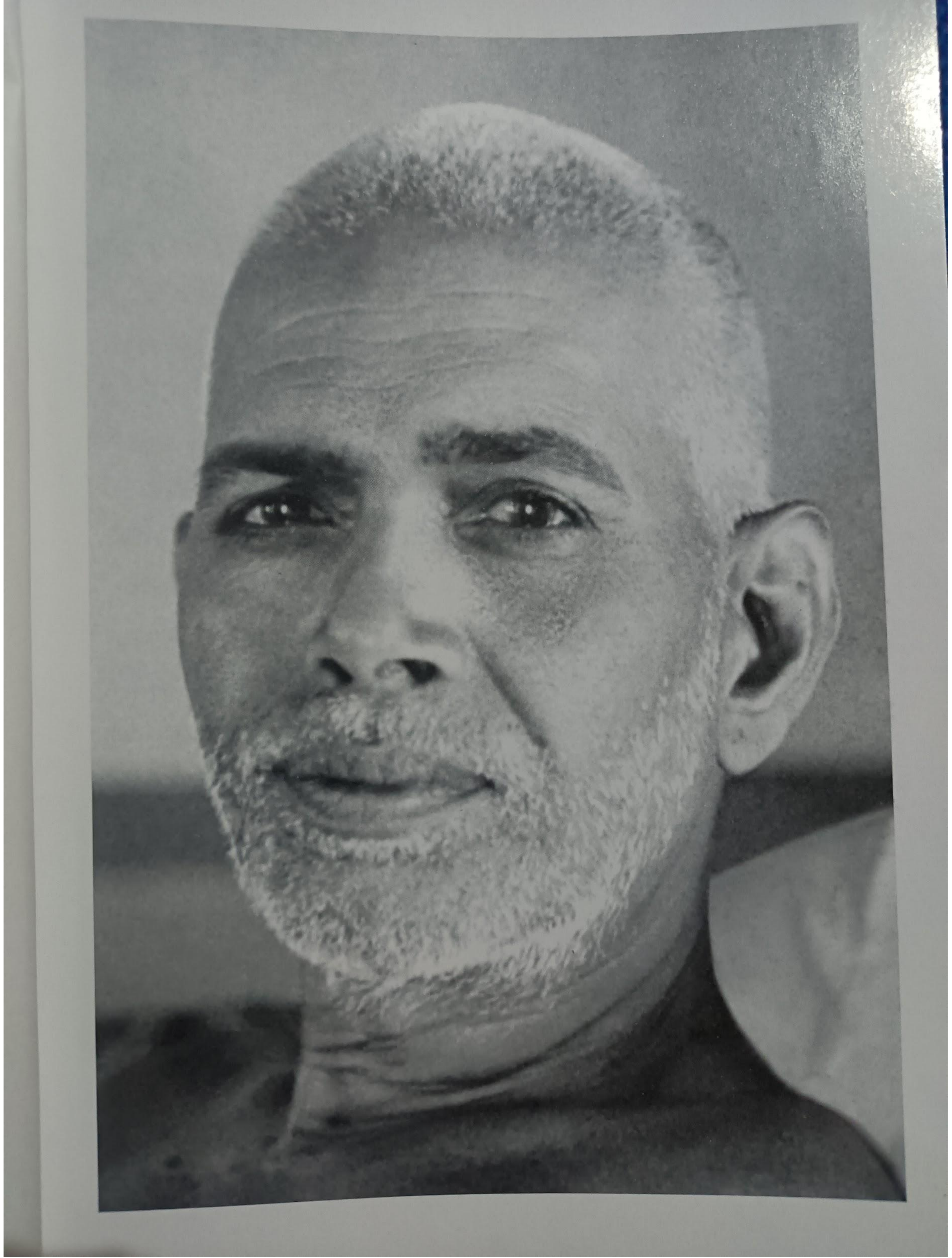
తమిళ మూలం : శ్రీ మురుగనార్

"గురువాచక కోవై"కు శ్రీ సాధుఓం వచనం

తెలుగు సేత : తాడిమేటి సత్యనారాయణ

శ్రీ రమణాశ్రమము తిరువణ్ణామలై-606603

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రమణాయ

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రమణాయ

ప్రకాశకుల మాట

భగవాన్ శ్రీ రమణమహర్షి అనుగ్రహానికి పాత్రులైన వారిలో మహాకవి మురుగనార్ ఒకరు. మహర్షి 'ఉపదేశసారము'నీ, 'ఉన్న దినలువది'నీ మనకి అనుగ్రహించటానికి కారకులు మురుగనారే. భగవాన్ ఉపదేశాలు ఈ రెండు రచనల్లోనూ నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి. ఈ రమణుల వాక్కులు ఉపనిషత్తులలోని వాటివలె సంక్షిప్తంగానూ, భావగర్భితంగానూ ఉంటాయి. భక్తులకీ, సాధకులకీ ఆ వాక్యాలకి సంబంధించిన వివరాలను శ్రీ భగవానే సందర్భానుసారంగా అనుగ్రహించారు. ఈ వివరాల ఆధారంగా మురుగనార్ భగవాన్ ఉపదేశాన్ని తమిళ పద్యాలుగా వ్రాశారు. వ్రాసిన పద్యాలను ఎప్పటికప్పుడు శ్రీ భగవాన్కి నివేదించేవారు. మహర్షి వాటిని చూచి, ఆమోదించేవారు. కొన్ని చోట్ల వారే ఇంకా విషయాన్ని వివరిస్తూ తమిళ పద్యాలను కూడా వ్రాసేవారు. శ్రీ మురుగనార్ తన పద్య సంకలనానికి "గురువాచక కోవై" అని పేరుపెట్టారు. ఈ కవితలకి వచన రూపాన్ని కవిగారి శిష్యుడు సాధు ఓం రచించారు. ప్రస్తుత గ్రంథం "గురూపదేశ రత్న మాల" ఆ రచనకు తెలుగు అనువాదం,

తెలుగు నాట భక్తులకు దీనిని అందుబాటులోకి తీసుకురావాలన్న మా వాంఛకు రూపమే ఈ తెలుగు గ్రంథం. దీనిని శ్రీ తాడిమేటి సత్యనారాయణ గారు తెలుగు వచన రూపంలో అనువదించారు. ఈ వచన గ్రంథాన్ని తెలుగు భక్తులకు ఇప్పుడు ఆశ్రమప్రచురణగా అందిస్తున్నందుకు చాలా ఆనం దిస్తున్నాము.

మహాపూజరోజు
24-5-2003

ప్రెసిడెంట్
రమణాశ్రమము.

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రమణాయ

అనువాదకుని మాట

ఈ గ్రంథం తెలుగు సేతకి ఎందరో చేయూత నిచ్చారు. తెలుగులో వ్రాయటానికి అవకాశమిచ్చిన శ్రీరమణాశ్రమం అధ్యక్షులు శ్రీ వి.ఎస్. రమణన్ గారికి వందనములతో కూడిన కృతజ్ఞతలు. గ్రంథ రూపకల్పనకు కావలసిన సలహాలిచ్చిన శ్రీ టి.వి.చంద్రమౌళిగారికి, తమిళపదాలకి అర్థ వివరణ లిచ్చిన శ్రీమతి టి.ఆర్. కనకమ్మగారికి, ప్రస్తుతం తిరుచినాపల్లి వాస్తవ్యులు శ్రీ ఎమ్. గోవిందరాజన్ గారికి, తిరువణ్ణామలై శ్రీరమణనగర్ వాస్తవ్యులు శ్రీ ఎన్. శంకరన్ గారికి కృతజ్ఞతలతో నమస్కరిస్తున్నాను.

ఈ గ్రంథ ప్రతిని ఆసాంతము చదివి, సరిదిద్ది సూచనలిచ్చిన రమణ భక్తులు, పూజ్య మిత్రులు, శ్రీ పింగళి సూర్య సుందరం గారికి, శ్రీ దోనేపూడి వెంకయ్యగారికి శతసహస్ర వందనములు.

ఈ "గురూపదేశ రత్న మాల" గ్రంథాన్ని భక్తులు చదివి తరిస్తారని ఆకాంక్షిస్తూ. తాడిమేటి సత్యనారాయణ

గురువాచక కోవైలో అన్నారయా

ఉన్నాడయా రమణుడున్నాడయా,
కన్నులకు కన్నుగా ఉన్నాడయా,
మన్ను మిన్ను ఏకముగ ఉన్నాడయా, అన్నియుతానెయై ఉన్నాడయా.
గురువాచకకోవైను కూర్చెను మురుగనార్, రమణోపనిషత్తుగా అన్నారయా, నిరతాధ్యయనమునకు అన్నారయా, పరతత్త్వసాధనకు అన్నారయా.
మురుగనారుడు రమణ భక్తాగ్రణి సుకవి, "గురువాచక కోవై"ను కన్నాడయా,

గురుముఖ వినిర్గత మ్మన్నాడయా,
పరసుధా మధుధార అన్నాడయా.
పరగ ముత్తెపు రుచిర సరులునై విరిసరుల, సిరులునై వరలెనని అన్నారయా,
పరమపద వివరణము లన్నారయా,
గురువాచక కోవైలో అన్నారయా.

గేయ రచన : శ్రీ దోనేపూడి వెంకయ్య గారు.

గురూపదేశ రత్నమాల

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రమణాయ
పరమార్థదీపం అను గురూపదేశ రత్నమాల (వచనం)

1. గురుప్రార్థన

1. అహంకార మమకారములనే మోహము నుండి రక్షించి, మోక్ష లక్ష్యం నెరవేరక నిరాశ నిస్పృహలకు లోనుగాకుండా, "గురూపదేశ రత్నమాల" అనే ఈ పరమార్థ దీపం, భక్తుల మనస్సులను వికసింపజేస్తుంది. ఆత్మ స్వరూపంగా ప్రకాశిస్తుంది.

2. ఈ శరీరమే నేనని ఎంచి దుఃఖించిన నన్ను మలమయమైన ఈ జడరూపం నేను కాదని గ్రహింపచేసి జ్ఞానాన్ని బోధించే గురు రూపంలో వచ్చి కరుణతో అనుగ్రహించిన మౌన గురువగు శ్రీ రమణుల పాదద్వయాన్ని నా శిరస్సుపై ధరిస్తున్నాను.

3. విభిన్నమైన సిద్ధాంతాలకీ, సంవాదాలకీ వెనుకనున్న ఒకే ఒక సత్యాన్ని సంగ్రహంగా వివరించి ఉపదేశించు జ్ఞాన వల్లభుడు శ్రీరమణుడు. ఆ సద్గురు పాదాలను నా శిరస్సున ధరిస్తున్నాను.

2. గ్రంథనామం, అవతారిక

4. జ్ఞాన స్వరూపమైన ఈ పరమార్థ దీపాన్ని సద్వస్తువంటే ఏమిటో తెలియని ఈ అజ్ఞాని వెలిగించినది కాదు. నన్ననుగ్రహించిన శ్రీ రమణ భగవానుని జ్ఞానంతో ప్రజ్వలింపజేసిన దీపం.

5. పరమాత్మస్వరూపుడు అనుగ్రహమూర్తి అయిన శ్రీరమణ తమ భక్తుల అజ్ఞానం తొలగటాని కుపదేశించినటువంటి బోధనలలో నా బుద్ధికందిన కొన్నిటిని హృదయంలో పదిలపరచి (రాబోవు పద్యాలలో) చెబుతున్నాను. ఇక్కడ వచనములని గ్రహించవలెను.

6. ఏ అద్వైతజ్ఞానానుభవ స్థితిలో సదా సంస్థితమై ఉంటూ శ్రీరమణ సద్గురువు నన్ను తనలో ఐక్యపరచుకున్నారో, ఆ ఐక్యస్థితిలో నేనూ ఆ సద్గురువుతో ఉంటూ అనుభవ పూర్వకంగా తెలుసుకొన్న పరమార్థతత్త్వాలు కొన్ని చెబుతాను.

7. “ఈ శరీరమే నేను" అని విజృంభించిన అహంభావం నశించునట్లు నన్ను తీర్చిదిద్దిన శ్రీరమణగుర్వనుగ్రహంతో నేను తెలుసుకొన్న పరమార్థాన్ని

* తమిళ కవితల మాలగా కడతాను.

* ఇక్కడ తెలుగు వచనములని గ్రహించవలెను.

3. గ్రంథ పఠన ఫలితం

8. నిరంతరం తాను తప్ప అన్యముకాని పరమాత్మస్వరూపంగా వెలుగొందటం వలన, దానిని పొందటమనే క్రియ అంటూ ఏదీ నిజంగా లేనే లేదు.అందువల్ల (మోక్షేచ్ఛగల్గిన) మనస్సు ధర్మార్థకామాలనబడే చాంచల్యాన్ని పోగొట్టుకోవటమే పరమార్థ దీపం అనే ఈ గ్రంథ పఠన ఫలితం.

వివరణ :ధర్మం, అర్థం, కామం, మోక్షం అని పురుషార్థాలు నాలుగని విన్నాం. వీటిలో మొదటి మూడు పొందవలసినవికావు. ఈ సత్యాన్ని బోధించి దాని కోసం చేసే ప్రతి క్రియని ఈ గ్రంథం నిరోధిస్తోంది. పైగా, మోక్షం అంటే పొందవలసిన పురుషార్థమేకదా! దాని కోసం మానసిక ప్రయత్న రూపమైన ఒక చలనం అవసరం కాదా? అని ప్రశ్నిస్తే పరమాత్మ నిత్యసిద్ధం కావటంచేత పొందటమనేది మోక్ష విషయంలో పొంతనలేనిదని ఈ గ్రంథం దారి చూపిస్తోంది.. అంతే కాకుండా చలన రహితమైన పరిపూర్ణ నిత్యసిద్ధ నిశ్చలస్థితినే ఈ గ్రంథం అనుగ్రహిస్తోంది. అందుచేత ఇంతకన్నా గొప్ప ఫలితం - పురుషార్థం వేరేముందని భావం.

9. ఇహపర సుఖాలన్నిటికీ సుఖస్వరూపమైన తన ఆత్మే మూలం. అందువల్ల వాటిపై వ్యామోహంతో అల్లాడక ఆత్మనిష్ఠలో నుండటమే ఈ గ్రంథం వలన ముఖ్యంగా మనం పొందే ఫలితం.

4. గ్రంథకర్త వేడుకోలు

10. గురూపదేశ రత్నమాల అనే మధురమైన గ్రంథాన్ని, మందబుద్ధిని విమూఢాత్ముడను అయన నేను నా మనస్సుతో ఆలోచించి రచించలేదు. ఆ పరమపుణ్యుడైన భగవాన్ శ్రీ రమణులు మనోతీతావస్థలో నా చేత వ్రాయించారు.

11. నేనన్న కర్తృత్వభావంతో రచించని ఈ గ్రంథాన్ని నేను ఎట్లాగ వినయంతో నాదని చెప్పుకోగలను? మహాత్ములు వారి హృదయంలో అనుభవించు మౌనసమాధిస్థితి చేత తెలుసుకొనే ఆ పరమపురుషుడైన శ్రీ రమణభగవానునిదే ఈ గ్రంథరచనా బాధ్యత.

5. అంకితం

12. కల్లాకపటం లేని సద్గుణవంతురాలైన నా తల్లి, నా అజ్ఞానం నశించి జ్ఞానాన్ని సంపాదించుకోవాలని నాకు జన్మనిచ్చింది. అందుకు నాతల్లి జ్ఞాపకార్థం ఈ గ్రంథాన్ని సమర్పిస్తున్నాను.

6. గ్రంథకర్త

13. సకల సంపదలకు నెలవు శ్రీరమణ భగవాన్ పాదాలను చేరటమేనని భక్తి భావంతో ముగవైకణ్ణ మురుగనార్ తమ సద్గురువుల ఉపదేశాలు కొన్నింటిని ఒక మాలగా కూర్చి శ్రేష్టమైన ఒక జ్ఞాన నిధిగా దీనిని రచించారు.

*ఈ వచనమును మరొక భక్తుడు రచించారు.

(గ్రంథకర్త అసలు పేరు రామనాథపురం కృష్ణస్వామి సుబ్రహ్మణ్యన్. వారికి తమిళభాషంటే ఎంతో మక్కువ. ఆ భాషాభిమానంతో తన పేరును రామనాథపురం = ముగవై, కృష్ణ = కణ్ణ, సుబ్రహ్మణ్యం = మురుగన్ అని మార్చుకొన్నారు. వారిని గౌరవంగా మురుగనార్ అని పిలుస్తారు).

మొదటి భాగం

ఆత్మవిచారణ

మంగళం

14. ఈ భూదేవి (ఈ భూలోకవాసులు) చేసిన తపస్సు యొక్క ఫలితమే, ఆ శుద్ధపరబ్రహ్మ స్వరూపం, శ్రీరమణ గురువుగా శరీరం దాల్చి అవతరించింది. ఆ జ్ఞాన పాదపద్మాలను మన హృదయాలలో పదిలపరచుకుందాము.

15. సమస్త జీవులలో హృదయమై ప్రకాశించునది "అహం" అనే శుద్ధ బ్రహ్మము. అదే, అజ్ఞానుల మోహాన్ని నాశం చేస్తున్న జ్ఞానగ్రంథమైన గురూపదేశ రత్నమాలకు అనుగ్రహాన్నిస్తుంది. మంగళం చేకూరుస్తుంది.

16. మననిజ స్వరూపానుభవము పూర్ణ మౌనంగా గోచరిస్తుంది. దేహమే నేను అని లేచే అహంభావానికి అధిష్ఠానమైన సత్యాత్మరూపంగా అది ప్రకాశిస్తుంది. ఆ పరిశుద్ధ పరమాత్మ స్వరూపమైనటువంటి పాదాలను మన శిరస్సున ధరింతుము.

17. అంతర్ముఖ సాధన చేపట్టిన ముముక్షువులకు విసుగుకలగకుండా సదా ఆత్మసుఖంలోనే ఉండునట్లు ఉత్సుకతను కలిగించే దివ్యఫలంగాను, ఆత్మలక్ష్యానికి మార్గాన్ని చూపించే జ్యోతిగాను, తురీయమే తన నిజస్వరూపంగాను ప్రకాశిస్తున్నారు శ్రీరమణ సద్గురువులు. వారి అనుగ్రహమొక్కటే పొందవలసిన సద్వస్తువు.

18. బంధ విముక్తులులేని హృదయం కలవాడు, ఆత్మజ్ఞానం వల్ల కలిగిన త్యాగమే సౌందర్యంగా కలవాడు, మఱపుచేత కలిగిన దుఃఖాలు పూర్తిగా తొలగిపోవునట్లు నన్ను అనుగ్రహించిన శ్రీరమణుని పాదాలే నాకు లక్ష్యము. అవే నాకు ఆశ్రయం. అవే నాకు శరణ్యం.

1. జగత్స్వరూపం

19. కారణమైన చైతన్యమే కార్యరూపమైన జగత్తుగా కనబడుతోంది. ఈ జగత్తుని శాస్త్రాలు నామరూపాలుగా వర్ణిస్తాయి. ఈ ప్రపంచానికి మూలకారణమైన చైతన్యమే హస్తామలకంవలె సత్యంకాబట్టి, ఈ జగత్తు కూడా చిన్మయసత్యమే యని నీవంటావు.

వివరణ : శాస్త్రాలు ఈ ప్రపంచాన్ని నామరూపాలుగా వర్ణిస్తున్నాయి. ఈ నామరూపాలు
రెండూ కారణ బ్రహ్మ యొక్క కార్యాలేయని చెప్పవచ్చు. సత్ చిత్ ఆనందం, నామం రూపం అనే బ్రహ్మ యొక్క ఐదు అంశాలలో మొదటి మూడు సత్యాంశాలు. నామరూపాలు మిథ్యాంశాలు. సచ్చిదానందం స్వప్రకాశమైనది. అయితే నామరూపాది ప్రపంచం అట్లాగకాదు. సచ్చిదానంద అధిష్ఠానం యొక్క ఉనికి వలన అవి ఉన్నట్లు కనబడతాయి. ఒకని నీడ మరొకనిని సూచించక అతనినే సూచించినా, నీడ మాత్రం అతను కాదు. మానవుడుండుటవలన నీడ కూడా నిజమైనట్లు, కారణ వస్తువుపైన బ్రహ్మయొక్క సత్యంవలన కార్య వస్తువుపైన జగత్తు కూడా సత్యమని గోచరిస్తుంది. కనుక నామరూపాలని త్రోసిపుచ్చి, ప్రపంచపు సత్యాంశాన్ని బట్టి ఈ ప్రపంచమూ సత్యమనిపిస్తుంది.

20. నిరంతరం ప్రకాశించే ఆత్మ దృష్ట్యా ముల్లోకాలనీ, సప్తలోకాలనీ చెప్పబడేటటువంటి ఈ లోకాలన్నీ గోచరించటంవలన అవి నిజమే. కాని నామరూప ప్రపంచ దృష్ట్యా చూస్తే కారణవస్తువైన సత్యాత్మ వస్తువుకూడా శూన్యంగానే కనబడుతుంది.

21. తాను చూసే జగత్తు నిజమని ఆనందించు అజ్ఞానులకు, ఈ ప్రపంచం ఈశ్వరుని సృష్టియని శాస్త్రాలు చెప్పవలసి వచ్చింది. అయితే బంధహేతువు, మోహపూరితమైన ఈ దృశ్యమానజగత్తు జ్ఞానులకు మాత్రం మనఃకల్పిత దృశ్యంగానే కనబడుతాయి.

22. ఇంద్రియజ్ఞాన రూపంగా గోచరమవుతున్న ఈ అల్ప నామరూప జగద్దృశ్యాలన్నీ, ఆ సచ్చిదానంద ఆత్మస్వరూపంలో ఉద్భవించినట్లు గోచరించే మనోవ్యాపార మాత్రములే అని గ్రహించు.

23. తాను తప్ప అన్యమేదీ లేదని తెలుసుకొన్న జ్ఞానులు, లేనటువంటి ఈ జగత్తును సత్యమని చెప్పరు.

24. దూదికాయలను పండు అనుకొని దానికోసం వేచి యుండు చిలకవలె, కనబడే జగత్తును, నిజమైన ఒక వస్తువుగానెంచి సుఖానికై ఆరాటపడే ఓ మానవుడా! కనబడటంవలన ఈ జగత్తు నిజమైతే, కనబడే ఎండమావి కూడా నిజమని నీవు అనుకోవచ్చుకదా!

25. చూసే నీ స్వరూప జ్ఞానాన్ని వదలిపెట్టి, చూడబడుతున్న ప్రపంచాన్ని నిజమని భ్రమించి దాని వెంటపడకు. ఎందువల్లనంటే ఈ దృశ్యం మాయమయ్యేది. అది నిజంకాదు. కాని చూసే నీ నిజస్వరూపం ఎప్పుడూ మాయమవ్వదు. ఎప్పుడూ ఉండేదే. అదే సత్యమని గ్రహించు.

26. ఆత్మయొక్క మాయావికార రూపమే మనస్సు. ఆ మనస్సుకే ఈ జగత్తు తెలుస్తుంది తప్ప, ఆత్మ స్వరూప జ్ఞానంలో కాదు. అందువల్ల ఈ ప్రపంచానికి సత్యత్వం ఆపాదించగలమా? కాదని తెలుసుకో!

27. నిద్రయనే అజ్ఞానాంధకార ఆధారం వలననే స్వప్నం కనబడుతోంది. అట్లాగే, తన స్వరూపాన్ని మరచిన అజ్ఞానాంధకార ఆధారం వలననే కనబడుతున్న ఈ తుచ్ఛమైన ప్రపంచాన్ని చూసి భయపడకు. దట్టమైన అజ్ఞానాంధకారంలో మునిగిన ఈ అసత్యపు ప్రపంచం, సచ్చిదానందపు వెలుగులో అదృశ్యమైపోతుంది.

28. ఈ ప్రపంచాన్ని చూసి భయభ్రాంతులు చెందుతున్న సాధకులారా! ప్రపంచమంటూ ఏదీ లేదు. దీనికి భయపడటం రజ్జుసర్పభయం వంటిదే.

29. తలపుల మయమైన జాగ్రత్స్వప్నావస్థలలోనే ఈ ప్రపంచం నిస్సందేహంగా గోచరిస్తోందే తప్ప, ఏ తలపులూ లేని సుషుప్తిలో గోచరించదు. కాబట్టి తలపులే (వాసనలే) ఈ ప్రపంచానికి ఆధారం.

30. తలపులే ఈ ప్రపంచమైతే, మెలకువలో తలపులులేక ప్రశాంతంగా నుండే ఒకానొక సమయంలో (ధ్యానసమయంలో) కూడా కలలు కలిగినట్లు తలపులు లేచి ప్రపంచ రూపాన్ని సృష్టిస్తాయి. మునుపటి తలపుల వేగ ప్రభావం వల్లనే అట్లు జరుగుతున్నదని తెలుసుకో!

31. గూటి కోసం తన నోటి నుండి దారాన్ని సృష్టించి, మళ్లీదానిని తన నోటిలోనికే లాగుకొనే విచిత్ర శక్తిగల సాలీడువలె, మనస్సు కూడా తనలో నుండే ఈ ప్రపంచాన్ని సృష్టించి, మళ్లీ తనలోనే మాయం చేసుకొంటుంది.

32. మెదడు ద్వారా, పంచేంద్రియాలద్వారా మనస్సు బహిర్గతమైనపుడు, (జగత్తయిన) నామరూపాలు లోనుండి త్రోయబడి దృశ్యాలుగా కనబడుతున్నాయి. అట్లాగే మనస్సు అంతర్ముఖమై హృదయంలో నెలకొని ఉన్నప్పుడు ఆజగత్తూ తిరిగి లోనికి ప్రవేశించి హృదయంలో విలీనమవుతున్నది.

33. నామరూపల భేదాలతో గోచరించే ఈ జగత్తు, నామరూపాల కల్పితాలు పోతే బ్రహ్మంగా గోచరిస్తుంది. మూర్ఖుడైన మనిషి బ్రహ్మమును నామరూప కల్పనలతో కప్పి, తర్వాత దానిని ప్రపంచంగా చూసి వ్యామోహంలో పడుతున్నాడు.

34. నామరూప మాత్రంగా గోచరించే ఈ ప్రపంచాన్ని అహంకారం, సత్యంగా చూపిస్తోంది. దానిపై వ్యామోహాన్ని కల్పించి, తన్ను తాను మోహపాశానికి బద్ధ మొనరించుకుంటున్న ఒక మహామాయ.

35. తలపులలో గోచరించు ద్వంద్వాలు, త్రిపుటితో కూడిన ఈ ప్రపంచమనే వ్యవహారం, ఆత్మదృష్టిలో లేనివి. ఉప్పు మూటను కాల్చి తిప్పితే చీకటిలో కన్పించే నిప్పురవ్వల వలయంలాగ కల్పితమైనవి. అది మనస్సు యొక్క అజ్ఞాన చక్ర భ్రమణమేయని తెలుసుకో.

36. జ్ఞానుల బోధనలను గ్రహించలేని లౌకిక బుద్ధి గలవాడా! దృష్టిలోపంవల్ల ఉబ్బినట్లు గోచరిస్తున్న ఈ ప్రపంచాన్ని కనుక పరిశీలిస్తే, అది నీ వాసనల ప్రభావం (పన్నుగడ) వలన కల్గిన అసత్య దృశ్యమే తప్ప మరేదికాదు అని తెలుస్తుంది.

37. కామెర్ల కళ్లకు అంతా పచ్చగా కనబడుతున్నట్లు కనిపించే ఈజగత్తంతా అహంకార మయమైన కామక్రోధాది వాసనలతో నిండిన మనోమయ దృశ్యమే. కాని నిజానికి అది నిత్యముండే పూర్ణజ్ఞానమే.

38. వెలుతురులో పసుపురంగు వెలిసిపోతుంది. అట్లాగే ఈ నామరూప ప్రపంచ దృశ్యమంతా జ్ఞానమనే వెలుతురులో మాయ మగుట చేత ఈ ప్రపంచం జ్ఞానసూర్యుడైన పరాత్పరుని సృష్టికాదు. ఈ ప్రపంచం నెమలి ఫించంలోని రంగులచిత్రంవలెనూ, మనోదర్పణంపై కన్పించే ఒక మానిని ప్రతిబింబంవలెనూ అసత్యరూపం,

39. ఆత్మ స్వరూపానుభవ జ్ఞానంలో కన్పించే ఈ ప్రపంచ దృశ్యం, ఆకాశంలోని దట్టమైన నీలిరంగు వంటిది. దేహమే నేను అనే అహంకారమోహంతో చూచే ఈ జగత్తంతా కేవలం కల్పితమని గ్రహించు.

40. ఒక్క జ్ఞానులను తప్ప, ఎంతటివారినైనా వంచించగల ఈ మాయా ప్రపంచం ఎట్లాగ జనించింది? ఆత్మస్వరూపమైన తన్ను తాను పట్టి నిలబడక, దాని నుండి జారిపడినందువల్లనే, ఈ ప్రపంచం గోచరిస్తోందే తప్ప మరే విధంగానూకాదు.

41. ఇష్టానిష్టాల ఆధారంగా నడుస్తున్న జీవితమనే ఈ వ్యామోహం, నిద్రలో నిజమైనదిగా కనబడి (అజ్ఞానంలో), మెలకువ (జ్ఞానం) రాగానే అది అసత్యమై పోవటానికి కల్గిన ఒక నిరుపయోగమైన కల.

42. తన ఆత్మ స్వరూపంలో చిత్తం కరిగి రూపం నశిస్తే ఇచ్ఛయనే పలురకాల శక్తులు (ఇచ్ఛాశక్తి, క్రియాశక్తి, జ్ఞానశక్తి) కూడా తన జ్ఞాన స్వరూపంలో అసత్యకల్పితములుగా గోచరించినవే యని (ఇంకెపుడూ ఆమాయాదృశ్య రహితంగా) తప్పుకొంటాయి.

43. పరాశక్తి యొక్క లీలావిలాసాలే త్రిపుటి రూపంలో కనబడుతున్న ఈ ప్రపంచ దృశ్యాలన్నీ, ఈశ్వరుడు అధిష్టానంగాగల తెరవలె వుండి, దానిపై కనిపించే దృశ్యాలే అవి యని గ్రహించు.

44. త్రాడులో పాము, మోడులో దొంగ, భ్రాంతి కలిగించే ఎండమావి ఎట్లు అసత్యమో, అట్లాగే ఉన్నట్లు గోచరించే ఈ జగత్తు కూడా అసత్యమే.

45. బంగారం ఆధారంగా కలవే అయినా, వివిధంగా కన్పించే సకలాభరణాల వలె తానే మూలమైనా, తనకు కనబడుతున్న ఈ చరాచరనామరూపమయ ప్రపంచమంతా తనకంటే భిన్నమైందా? ఎందువల్లనంటే చూడబడే అన్ని రకాల ఆభరణాలు కూడా బంగారం యొక్క నైజమే కదా?

46. ప్రపంచం కనబడుతున్నప్పుడు ఆత్మస్వరూపం అదృశ్యమవుతోంది. ఆత్మస్వరూపం గోచరిస్తున్నప్పుడు ప్రపంచం అదృశ్యమవుతోంది. అంతేగాని రెండూ ఒకేసారి కనబడటంలేదు. రాతితో చేసిన కుక్క ప్రతిమలో ఆ రాతిని చూస్తే కుక్క కనబడదు. కుక్కని చూస్తే రాయి కనబడదు. (రెండూ ఒకే సారి కనబడవు)

47. ఆత్మ గోచరించకుండా దాచే ఈ ప్రపంచం ఒక కల వంటిది. కనిపించే ఈ ప్రపంచం ఆత్మ స్వరూప దర్శనం చేత వశమై అందులో కరిగి పోతే అది ఆత్మస్వరూపంగానే ప్రకాశిస్తుంది.

48. నిజమని ఒప్పించి మన బుద్ధిని భ్రమింప చేసే ఈ మాయా ప్రపంచమంతా సద్వస్తువైన ఆత్మకంటే వేరుకాదు. ఎల్లప్పుడూ ఆత్మే ఆధారంగా గల శక్తి స్వరూపము.

49. దట్టమైనపొగతో కప్పబడిన నిప్పువలె, ప్రకాశిస్తున్న జ్ఞాన జ్యోతి ఈ ప్రపంచనామ రూపాలతో కప్పబడి ఉంది. దాని అనుగ్రహం చేత నామరూప అస్పష్టత పోయి జ్ఞానం తేటతెల్లమయితే ఈ ప్రపంచపు నిజ స్వరూపం జ్యోతివలె ప్రకాశిస్తూంది.

50. ఆత్మజ్ఞానంలో నుండే జ్ఞానులకు ఈ ప్రపంచమంతా తమ ఆత్మస్వరూపమే. జ్ఞానులు ప్రపంచాన్ని సత్యమని చెప్పేమాటలలోని నిజాన్ని అజ్ఞానులెట్లు గ్రహించగలరు?

51. పంచేంద్రియములవలన కలిగిన జ్ఞానాల్లో ఏదీ మిగలకుండా సన్యసించి అవి ఇంకెపుడు అంటకుండా, పరమాత్మజ్ఞానాన్నిపొంది, మాయాధీనం నుండి విడివడిన మనస్కులైన జ్ఞానులే "జగత్తుసత్యం" అనే మాటని పూర్తిగా గ్రహించగలరు.

52. తన దృష్టిని జ్ఞానమయంగా చేసుకొని ఆ దృష్టితోచూచినట్లైతే, ఆకాశం మొదలు పంచ భూతాలతో కూడిన ఈ ప్రపంచం కూడా జ్ఞానమయమైన ఆత్మవస్తువుగా సత్యమని తెలుస్తుంది. అట్లాగే చూడు.

53. తన దోష దృష్టిని పరబ్రహ్మస్వరూపంగా చేసుకొని, ఆ స్వరూప దృష్టితో చూచినట్లైతే దుఃఖసాగరంగా కనిపించే ఈ ప్రపంచమంతా ఆనంద సాగరంగా కనిపిస్తుంది.

54. సచ్చిదానందమయమైన దృష్టితో చూసే జ్ఞానులకు, ఈ ప్రపంచం కూడా నిజానికి సచ్చిదానందమే అవుతుందని గ్రహించాలి.

55. మోహ దృష్టితో చూసే స్వప్నం వలె, మనఃకల్పితమైన ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచపు స్వభావం, మనోమాయాతీతమై ప్రకాశించు పరిపూర్ణ జ్ఞాన దృష్టికే చక్కగా గోచరిస్తుంది.

56. నీ వలె తోచు స్వప్నాన్ని చూసి మోహితుడవవుతున్న ఓ దుర్బలమనసా! నీ నిజస్వభావాన్ని నీవు తెలుసుకున్నట్లైతే సచ్చిదానందమైన ఆ స్వభావానికి భిన్నంగా ఈ ప్రపంచం ఉంటుందా? (ఉండదని భావం)

57. అనేక నామ రూపాలుగా వ్యాపించి, మోహానికి హేతువైన ఈ మాయా ప్రపంచం మొదట ఏకమైన సుఖరూపమే. ఎన్నో వన్నెల నెమలి యొక్క అండం మాత్రం ఒకే రంగులో ఉన్నట్లు (రకరకాల రంగుల్లో కాదు) జగత్ సత్యాన్ని ఆత్మ నిష్ఠలో నుండి చూడు.

58. సిద్ధి పొందిన ప్రాజ్ఞులు, అనేక (నామరూప) వికారాలమయమైన దానినిగాఈ ప్రపంచాన్ని ఎప్పుడూ చూడరు. ప్రపంచం వలె కన్పిస్తున్న ఈ విభిన్న రూపాలన్నీ ఏకవస్తువు యొక్క అనుగ్రహవిలాసమే.

59. శరీరమే "నేను" అని అభిమానించే అహంకారంతో సంబంధంలేక, ఆత్మస్వరూప స్థితిలో సంస్థితమై ఉన్న జ్ఞాన నిష్ఠునకు ఈ జగత్తు తన ఆత్మ స్వరూపంగానే గోచరిస్తుంది. అందువల్ల మనం ఈ ప్రపంచాన్ని వేరైన జడమైన నామరూపాలుగా చూడటం తప్పు.

60. అంతర్ముఖదృష్టితో ప్రాపంచిక వ్యామోహాన్ని పోగొట్టి, ప్రపంచ దృశ్యం అదృశ్యమైన తర్వాత మిగిలియున్న శూన్యాన్ని "ఇదిశూన్యం" అని ఒక దృశ్యంగా చూచే ఆత్మ జ్ఞాన సాగరంలో ఆ శూన్యాన్ని కూడా ముంచి నాశనం చేసి ఉండెదవుగాక!

61. ఏ జ్ఞాన రూపంగా ఈ జగత్తంతా ప్రకాశిస్తోందో, ఆ సచ్చిత్స్వరూపంగా హృదయంలో నీవు యుండగలిగినట్లయితే, భయభ్రాంతులను కలిగించే
ఈ అసత్యపు ద్వైతంపోయి, ఆత్మస్వరూపంలో ఈ జగత్తు ఏకమై గోచరిస్తుంది.

62. ఇంద్రియ వ్యాపారాలమయమైన ఈ జగత్తుని పరమాత్మ జ్ఞాన స్వరూపంగా ఎవరు చూస్తున్నారో ఆ జ్ఞాని, ఆ ఆత్మస్వరూపాన్నే పంచేంద్రియాలచేత తెలుసుకొని అనుభవించునని తెలుసుకో.

2. జగన్మిథ్యాత్వం

63. కంటికి కనబడు ఈ జగత్తు నిత్యం కానప్పటికీ, అది సత్పదార్ధమేయని కొందరు వాదిస్తారు. అయితే అవ్యయము, నిత్యము అనేవి ఆ సత్పదార్థానికి ఉండవలసిన ప్రమాణాలు కదా! అని మనం నిరాకరిస్తున్నాం.

64. "కనబడే ఈ జగత్తు అఖండ ఏకవస్తువుగా కాకుండాపేవ్వేఱైనప్పటికీ నిజానికి వేఱుకాదు" అని కొందరు వాదిస్తారు. కాని "మార్పుచెందని ఏకత్వం, అవిభాజ్యం ఆ సద్వస్తువుకి ప్రమాణాలే కదా" అని మనం నిరాకరిస్తున్నాము.

వివరణ : నాశనములేనిది, మార్పు చెందనిది, స్వయం ప్రకాశమైనది. ఈ మూడు సద్వస్తువు యొక్క లక్షణాలుగా పరిగణించాలని శ్రీరమణులమాట.

65. కాలమనే చక్రాయుధం నాశనం చేస్తున్న ఈ జగత్తుని సత్పదార్ధమని జ్ఞానులనరు. నిత్యమై దేశకాలాతీతమైన స్వయం ప్రకాశకత్వమే ఈ సత్పదార్థపు లక్షణం.

66. ఆ శాంతిమయమైన సదాశివమే సత్పదార్ధము. ఇక్కడ కనిపిస్తున్న పాపాలన్నీ విచ్ఛిన్నమువలన కలిగిన మనస్సు యొక్క అసత్యభావనయే.

67. ఆత్మ తప్ప తనకు వేరొక ఉనికి లేని ఈ లోకాన్నంతా ఆత్మకి అన్యమనీ, దేహాత్మబుద్ధి చేత దానిని మరొక వస్తువుగా భావించటం అజ్ఞానం యొక్క పర్యవసానమే.

68. ప్రపంచ వ్యవహారాల్లో పడి దుఃఖిస్తున్న ఓ మనసా! ఇపుడైనా నీవు అన్వేషించి తెలుసుకొని సత్యాన్ని మాట్లాడు. అసత్యమైన ఈ దేహేంద్రియాలతో గ్రహింపబడే ప్రతీది అసత్యమా లేక సత్యమా? (అసత్యమే యని భావం)

69. సత్యరూపమైన తమ ఆత్మస్థితి నుండి జారి అజ్ఞానాంధకారంలో మునిగ్ని "దేహమేనేను" అని భావించే జీవులు,తమకు ఎదురుగా ఉన్నట్లు చూస్తున్న ఈ జగత్తు అసత్యమేకాని సత్యంకాదు.

70. చిదాభాసంలో నిజమనితోచి మోహాన్ని కలగజేస్తున్న వ్యావహారిక జగత్తు శుద్ధచైతన్య స్వరూపంలో కేవలం మిథ్యయేయని గ్రహించు.

వివరణ : చిత్ యొక్క ప్రతిబింబమే విధాభాసం. 'చిత్' అనే శుద్ధ జ్ఞానంతో 'తం' అనే మాలిన్యమైన ఉపాధి సంబంధంతో కలిగినట్లు కన్పించే అజ్ఞానమే 'చిత్తం' అంటే, ఈ వివరణ 244వ వచనంతో కలిపి గ్రహించాలి.

3. ప్రపంచ వ్యామోహం

71. మేక మెడ క్రింద వ్రేలాడు (నిరుపయోగమైన)స్తనం వలె, లౌకిక ప్రయోజనాలకు కర్మల నాచరించటానికి లోకులెంతో శ్రమపడతారు. మోక్షాన్నిచ్చే ఆత్మసాధనాలను ఏవగించుకుంటారు. వీరి శ్రమని చూస్తే ఎంతో జుగుప్సాకరంగాను, భరించలేని విధంగానుంటుంది.

72. మానవులు ఆవగింజంత సుఖం కొరకు తమ మనస్సును వంచించే ఇంద్రియాల మార్గంలోనుపయోగించి శ్రమపడుతున్నారు. అయితే తలపులన్ని ఎక్కడ నుండి మొలకెత్తుతున్నాయో, ఆ క్షేత్రమనే హృదయాన్ని "నేనెవరు" అనే విచారణతో దున్ని, అంతులేని ఆనందం అనే పంటని మాత్రం వాంఛించరు. ఇది ఎంత ఆశ్చర్యం!

73. ఆత్మభాస్కరుని ధర్మపత్ని చంద్రుడనే జీవుడు (మనస్సు). ఆత్మగృహమనే హృదయంలో ఉండవలసినది చంద్రుడనే స్త్రీ. ఆ ఆత్మ సుఖాన్ని వదిలిబాహ్య ప్రపంచాన్ని అనుభవించాలనే కోరికతోపరుగులెత్తటం ఎట్లాగున్నదంటే తన పాతివ్రత్యాన్ని పోగొట్టుకొన్నదాని వలె ఉంది.

74. ప్రపంచ వ్యామోహం నశిస్తేనే తప్ప ఆనందమనే ముక్తి స్థితి చేకూరదు. ఆ మాయాకల్పిత ప్రపంచానికి సత్యత్వాన్ని అంటగట్టటం ఎట్లాంటిదంటే, కామాంధుడు వ్యభిచారిణిని పతివ్రతయని పొగడటం వంటిది.

వివరణ : వ్యభిచారిణి పతివ్రతగా కనబడటానికి ఒకని కామమే కారణం. అట్లాగే ఈ జగత్తు సద్వస్తువని లోకులు వాదించటానికి కారణం ప్రాపంచిక సుఖాలపై వారికున్న మోజే కారణం.

4. జడ ప్రపంచం

75. ఈ అసత్య ప్రపంచాన్ని సత్యమని భావించే పిచ్చివాళ్లకి మాత్రమే జగద్వస్తువులు రమించటానికి తగినవికాని, జ్ఞానులు రమించటానికి బ్రహ్మం తప్ప మరో వస్తువేదీలేదు.

76. ఆత్మానుభవంకలిగిన మహనీయులు, గర్హించతగ్గ ప్రపంచ వ్యవహారాల్లో ప్రవేశిస్తారా? (ప్రవేశించరు). అసత్యమైన ఈ ప్రపంచ వ్యవహారాల్లో దిగటం జంతు స్వభావం కదా!

77. "అంతులేని విషయభోగాలని త్యజించి కేవలం జ్ఞానాన్ని మాత్రం పొందటం వలన ప్రయోజనమేమిటి?" అని ప్రశ్నిస్తే, హృదయంలో నిరంతరం ఆత్మస్వరూపానందం సహజంగా అనుభవించటమే ఆ జ్ఞానంవలన కలిగే ప్రయోజనమనాలి.

78. ప్రపంచంలో ఏ వస్తువూ సుఖాన్నివ్వదు. దాని నుండి సుఖం పొందుతున్నట్లు ఈ మూఢ మనస్సు తలచి మోహంలో పడటం తగునా?

79. ఈ క్షణం పొందిన విషయభోగాలను మూఢులు గర్వంతో ఆనందిస్తారు. వారు దుఃఖించునట్లు, ఆ వస్తువులు ఒక రోజు వారిని వదలిపోతాయి.

80. వెంటాడుతున్న పాత వాసనలచేత కన్పించే ఈ నిరుపయోగ, లౌకిక జీవిత స్వప్నమనే ఎడారిలో జీవులు తిరిగి తిరిగి వేసారి భోగత్రయాగ్నిలో దహించుకుపోతున్నారు. ఆ తాపాన్ని, పూర్తిగా పోగొట్టేది, తురీయావస్థలో ప్రకాశించే విశాలమైన బోధి(జ్ఞాన) వృక్షమే(నీడ) ఆత్మ.

వివరణ : భోగత్రయాలు: కామిని, కాంచనం, కీర్తి.

5. ప్రపంచ వ్యవహారం

81. తన నిజస్వరూపాన్ని తెలుసుకొని ఎల్లప్పుడు బ్రహ్మం వలె నుండి తాను ధరించిన మానవ వేషానికి తగినట్లు సుఖదుఃఖాలని పొందే వానివలె జగత్తులో ఈ జీవిత నాటకాన్ని నడపెదవుగాక.

82. తెలుసుకొనవలసిదంతా తెలుసుకొని, పొంద వలసిన దాన్ని పొందినా, ప్రాజ్ఞులు ధర్మం తప్పి నడచుకొనరు. అందుచేత ప్రపంచంలో నీవు ఏ వర్ణ శాఖకి చెందిన వానిగా కన్పిస్తున్నావో ఆ వర్ణ శాఖ ధర్మాన్ని పాటించు, అందుకు తగినట్టు నడచుకో!

6. మిథ్యాజగత్తు

(ప్రాతిభాసికసత్యం)

83. సత్పురుషులకి సద్వస్తువును ఉపదేశించుటకు అవతరించిన శ్రీ రమణ సద్గురువులు, వారనుగ్రహించిన "ఉన్నది నలుబది" గ్రంథపు మొదటి శ్లోకంలో

సర్వైర్నిదానం జగతోఽహమశ్చ
వాచ్యః ప్రభుః కశ్చి దపారశక్తిః
చిత్రేఽత్ర లోక్యంచ విలోకితాచ
పటః ప్రకాశోఽవ్యభవత్సఏకః
అని బోధించుట చేత, వారు యితర సిద్ధాంతాలను త్రోసిపుచ్చి ప్రాతిభాసిక సత్యాన్నే (దృష్టి-సృష్టి) నిజమని బోధించారని గ్రహించు.

వివరణ : శ్రీ భగవాన్ రమణుల నిజానుభవ సిద్ధాంతం అజాతమే అయినా దృష్టి సృష్టి (ప్రాతిభాసికసత్యం- వివర్తమని తమిళంలో) భావాన్నే ఉన్నది నలుబదిలో ఉపదేశించారు. ఈ ప్రపంచ సృష్టికి భగవంతుడే కారణమని, జగత్తు కార్యమని భావించిన పిదప, అవి యెప్పుడు వేర్వేరుగా గోచరిస్తాయని ఒక సిద్ధాంతం. తర్వాత రెండూ ఏకమవుతాయని మరొక సిద్ధాంతం: ఇప్పుడు రెండూ ఏకమైయున్నాయని ఇంకొక సిద్ధాంతం. ఇట్లాగ వివిధ సిద్ధాంతాలున్నాయి. అయితే ఇవి మంద, మధ్యమ, తీవ్ర జిజ్ఞాసువులకే తగినవి. తీవ్రజిజ్ఞాసువులకైతే ఈ జగత్ దృశ్యం, దానిని వివరించే జ్ఞానం, అది గోచరించు ఆధారం, దానిని గ్రహించే జీవుడు కార్యకారణ భేదాలు లేక ఏకకాలంలో గోచరించే ఒక వస్తువే యని నిర్ధారించటం దృష్టి సృష్టి (ప్రాతిభాసిక సత్యం) సిద్ధాంతం. ఇది గోచరిస్తున్న జగత్తు యొక్క యునికికి ఒక రాజీ మాత్రమే. అయితే అజాతవాదము జగత్తు కనిపిస్తోందని గాని, సృష్టింపబడిందనిగాని ఒప్పుకోదు. ఉన్నది వున్నట్లే ఎప్పుడూ వుందని సిద్ధాంతీకరించుటచేత అది తీవ్రజిజ్ఞాసువులకు మాత్రమే స్పష్టమవ గల గొప్ప సిద్ధాంతం. అయితే శ్రీభగవాన్ దాన్నుండి ఒక మెట్టు దిగి దృష్టి - సృష్టి సిద్ధాంతాన్ని "ఉన్నది నలుబది"లో ఉపదేశించారు. తీవ్రజిజ్ఞాసువులు గ్రహించలేని అజాతం వారు అంగీకరించని ద్వైతం మొదలైన ఇతర సిద్ధాంతాలతో వారి మనస్సు శాంతించక పోవడం చేత, వారి మనస్సుకి తగినట్లు దృష్టి సృష్టి సిద్ధాంతాన్నే (ఇతరములు కావు) బోధించారని గ్రహించాలి.

క్రింద రాబోవు 100 వ భావాన్ని కూడా చూడండి.

84. మనస్సు దాని ప్రవృత్తులు ద్వారా బయటికి వచ్చి చూచే నామరూప ప్రపంచమంతా పాతరవలె హృదయంలో వాసనారూపంలో మునుపు నిక్షిప్తమై ఉన్నవే. అవి ఇప్పుడు బాహ్యంగా ఇంద్రియాల ద్వారా చూడబడుతున్నట్లు చేసిన పాత కథయని తెలుసుకో!

85. ఆత్మ తానే (తనమాయ చేత) అనేక రకాల నామరూప ప్రపంచంగా గోచరిస్తున్నదే తప్ప, తాను ఒక నిమిత్త కారణమాత్రుడై (ఈశ్వరుడుగా) సృజించుట, పోషించుట, లయించుట అనే ప్రవృత్తులు కలవాడైన వాడు కాదు.

86. "తానే యీ జగత్తుగా చూడబడుతున్నా" డన్న సత్యాన్ని తాను తెలుసుకొన లేక తనకు ఎందుకు ఒక భ్రాంతి కలిగిందని అడిగితే, “ఈ భ్రాంతి ఎవరికి?" అని విచారించి తన సత్యాన్ని గ్రహించినట్లయితే ఈ భ్రాంతి ఆత్మకు ఎప్పుడూ లేదని స్ఫురిస్తుంది.

వివరణ : అహంభావానికే ఈ భ్రాంతి తప్ప తనకు ఎప్పుడూ లేదనే అజాతానుభవం గోచరిస్తుంది. ఇది తర్వాత భావంలో చూడవచ్చు.

87. "ఆత్మ తానే జగత్తుగా చూడబడుచున్నది" అంటే, ఒక త్రాడు తానే పాముగా తన్ను చూడటమే యన్నట్లుంటుంది. ఆలోచించి చూస్తే అసలు పాము లేదు. అందుచేత ఉన్నట్లు అనిపించే ఈ సృష్టి ఒకప్పుడు సృష్టింపబడ లేదన్నదే అజాతం (పారమార్థిక సత్యం).

88. పరిశీలించగా తెలిసేది ఇది: ఆ పాము భ్రమ తప్ప వేరేమీ కాదు. ఆ తలంపే కదా ఒక పామును కనబడేట్టుచేసి, దానిని చూసి భయ భ్రాంతులయేట్టు చేసి, ఆపాముకొక అస్తిత్వాన్ని కలిగిస్తుంది. ఆ తలంపే భ్రాంతి వీడిన తరువాత ఆ భ్రమని త్రోసి పుచ్చి నశిస్తుంది. (పామును కనబడకుండా చేస్తుంది.)

వివరణ : కనుక సృష్టి, స్థితి, లయములకు విచారణ చేయక పోవుట వలన కలిగిన అజ్ఞానమే కారణమూ, కర్త అవుతాయేతప్ప ఆత్మకాదు. ఈ గ్రంథంలోని 91వ వచనమును కూడా ఇక్కడ గ్రహించాలి.

89. విత్తనము, మొక్క, ఒకదాని కొకటి కారణమై తమలో ఏకమై యుంటాయి. (కార్యరూపము దాల్చిన తర్వాత కారణము మాయమవుతోంది కాబట్టి) పిదప ఒకదాని కొకటి విరుద్ధమై నశించేవే. ఈ కార్యకారణ వ్యవహారం అజ్ఞానరూపమైన మనః కల్పనయేతప్ప, నిజానికి అట్లాగ ఒక దానినుండి ఒకటి కార్యరూపం దాల్చుట లేదు.

90. ఆత్మే ఉనికి, ఎఱుక. ఈ రెండూ కాదని మనం జీవించే దృశ్యం లోపభూయిష్టమైన అవగాహనే. ఎలాగనంటే రజ్జు సర్ప న్యాయంలో ఆ రజ్జువు ఉనికి మరియు ఎఱుక కూడా. తనను అది పాముగా ఎలా చూస్తుంది?

91. ఆత్మ తన ఉనికిని వదలి చలించుట చేతనో లేదా వేరే కారణం చేతనో ఈ జగత్తు ఏర్పడిందని భావిస్తే, అజ్ఞానం చేత ఈ ప్రపంచం రూపొందినదే తప్ప, ఆత్మకి ఎప్పుడూ చలనం లేదని తెలుసుకో.

92. ఘటాకాశం మహాకాశం వేర్వేరు కావని చూచే ఏక దృష్టిలో ఉపాధిగా వేరుపడిన ఘటమే కనబడదంటె యిక ఆ ఘటచలనం వలన దానిలోని ఆకాశం చలిస్తుందని చెబితే యది అజ్ఞానమే యవుతుంది.

93. పరిపూర్ణమైన ఆత్మలో అనాత్మ శరీరం, జగత్తు అను భిన్న వస్తువులు ఎప్పుడూ గోచరించ లేవు. అట్లుండగా నశించు దేహ జగత్తుల చలనం చేత ఆత్మకి చలనం ఉన్నదని చెప్పటం అవివేకం.

94. పరిపూర్ణము, చలనరహితమైన ఆత్మ, ఉపాధి యైన మనస్సుకు ఏర్పడే చలనం చేత తానే చలిస్తునట్లు తోచినా, ఆత్మ యొక్క ప్రతిబింబంగా (చిదాభాసంగా) "నేను" అని ఉదయించు మనస్సుకే చలనము తప్ప, సత్య పరమాత్మకి ఎప్పుడూ చలనమే లేదని గ్రహింపుము.

95. అద్వితీయమైన పరబ్రహ్మమునకు అంధకారమయమైన (మనస్సు- బుద్ధి చిత్తం - అహంకారం అనే) అంతః కరణ ఉపాధి ఎట్లు కలిగిందంటే,మాయారూపమైన జీవుని దృష్టి వలన కలిగిందే తప్ప (అంటే కలిగినట్లు తోస్తుందే తప్ప) జ్ఞాన రూపమైన ఆత్మకి ఉపాధి సంబంధం నిజంగా ఏర్పడ లేదని తెలుసుకో.

వివరణ : ఆత్మకి ఉపాధికలిగిందని, అదిఎట్లాగని ఆశ్చర్యంతో ప్రస్తావించే వారు జీవులే తప్ప జ్ఞానులు కారు. ఆత్మదృష్టి లో తమకి అంతఃకరణ ఉపాధులు కలిగాయన్న యనుభవమే లేదు. భ్రమించిన వాని దృష్టిలోనే త్రాడు పాముగా కనబడుతోందే తప్ప, త్రాటికి సర్పత్వం నిజంగా కలగ లేదు అంటే త్రాడు పాముగా మారలేదు. కనుక ఆత్మకి ఉపాధియెన్నడూ లేదనే అనుభవం.
'సరే, అయితే ఆ దోషదృష్టి ఆత్మకి ఎట్లాగ కలిగింద"ని జ్ఞానులను ప్రశ్నించవచ్చుకదా అని అంటే అది కూడా సమంజసం కాదు. కారణం దోష దృష్టి కలిగిందని వారంగీకరించరు. అందుచేత అజ్ఞానులే ఎట్లాగా? ఏమిటి.? ఎవరికి? అని విశ్లేషించాలి. అలాంటి వాదననే అంగీకరించని జ్ఞానులు అది కలగడానికి కారణం ఏమిటని చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తారా? అందుచేత శ్రీభగవాన్ "వచ్చింది. అది వుంది నిజమని నీవే చెబుతున్నావు కాబట్టి, నీవే అది (అహంకారం) ఏమిటని, ఎక్కడ నుండి పుట్టిందని, ఎట్లాగని విచారించి చెప్పాలని" తరచు అంటూండేవారు.

96. (అఖండంగా జ్వలించే అగ్ని స్తంభం నుండి నిప్పుకణాలు రాల లేవు. కారణం ఆ అగ్ని స్తంభానికి అన్యంగా నిప్పురవ్వలు పుట్టి రాలటానికి స్థలమేది లేదు. అయితే). ఖండమైనటువంటి జ్యోతిస్తంభం నుండి నిప్పురవ్వలు పుట్టి అన్నిచోట్ల వ్యాపించి రాలుతాయి. అట్లాగే, అఖండమైన పరవస్తువు నుండి జీవుడు "నేను" అనే రవ్వంత జ్ఞానముదయించటానికి వీలుగాదని గ్రహించు.

97. మాయా బలం చేత భ్రమించిన మనస్సు యొక్క బహిర్ముఖ దృష్టిచే దేహమొకటి కనబడుతోందే తప్ప, ఆత్మ దృష్టిలో దేహమంటూ ఒకటి లేదు. అందువలన ఆత్మని "దేహి" అనటం తప్పు.

వివరణ : క్షేత్రం - క్షేత్రజ్ఞుడని, దేహం- దేహియని భగవద్గీతలో చెప్పారు. ఇవిఅజ్ఞాన మనస్సుకు మరోలా చెప్తే గ్రహించటం కష్టమని, భగవత్కృపతో చెప్పిన అనునయ వాక్యాలే తప్ప నిజానికి కాదన్నట్లు భావం.

98. “దేహమే నేను" అని అహంకారం వ్యవహరిస్తునప్పుడు చరాచరమైన జగత్తనే ఒక అన్యవస్తువు గోచరిస్తుంది. అట్లాగ వ్యవహరించనపుడు జగత్తు గోచరించదు. అన్యమేదీ గోచరించని ఏకశుద్ధ స్థితిలో ఆత్మని "సాక్షి" అని అనటం కూడా తప్పే.

వివరణ : ఆత్మని "సర్వసాక్షి" అని గ్రంధాలంటాయి. 97 వ వచనంలో చెప్పిన అనునయ వాక్యాలే తప్ప నిజం కావు. కారణం ఇతర వస్తువులను చూస్తున్నప్పుడు మాత్రమే చూచేవాడు వాటికి సాక్షియవుతాడు. ఇతరములు లేని ఏక స్థితిలో దేనినీ చూడని అతను దేనికి సాక్షి యవుతాడు? అందుచేత ఆత్మని "సాక్షి" యని చెప్పటం కూడా తప్పని ఉపదేశం.

99. శరీరం లేనిదే జగత్తు లేదు. మనస్సు లేనిదే శరీరం లేదు. మనస్సు స్ఫురణ రూపమైన చిత్తును వదలి ఒక క్షణమైనా ఉండలేదు. ఆ చిత్తు కూడా ఉన్నటువంటి సత్తును కాదని ఒక క్షణమైనా అన్యంగా ఉండలేదు. (కనుక జగత్తు మొదలు అన్నీ సచ్చిత్ రూపాత్మయే. లేదా ఆత్మ ఒక్కటే ఉన్నది. ఇతరములనేవి ఏవి లేవని నిశ్చయమైన అభిప్రాయం)

7. అజాత సిద్ధాంతం

100. వారి వారి నమ్మకాలని బట్టి, స్థితి గతులను బట్టి శ్రీరమణులు వివిధ సిద్ధాంతాలను వారిని ప్రశ్నించే భక్తులకి చెప్పేవారు. అయినా వారు తమ నిజానుభవం అజాత సిద్ధాంతమే యని చెప్పగా నేను విన్నాను. అందువలన అజాతమే సత్యమని గ్రహించండి.
(అజాతం : త్రికాలాల్లోను, ముల్లోకాలలోను జగజ్జీవేశ్వరులనే త్రిపదార్థాల దృశ్యమంటూ ఏదీ ఏర్పడలేదు. ఉన్నది ఉన్నట్లే ప్రకాశిస్తున్నదనే ఒక సత్యం)

101. మునుపు భగవద్గీతారంభంలో (2వ అధ్యాయం) శ్రీకృష్ణభగవానుడు అర్జునునకు బోధించినది ఉత్తమమైన ఈ అజాత సిద్ధాంతాన్నే. అయితే దానిని గ్రహించే స్థితి అర్జునునికి లేక పోవుటచేతనే శ్రీకృష్ణుడు ఇతర సిద్ధాంతాలను తదనంతరం పదహారు అధ్యాయాల్లో చెప్పవలసి వచ్చిందని తెలుసుకో!

8. సృష్టి - విభిన్న సిద్ధాంతాలు

102. శాస్త్రాలు సృష్టి గురించి భిన్న రీతుల్లో చెబుతున్నాయి. వాటి భావం మాత్రం ఒకటే. ఈ విధంగానే ప్రపంచం సృష్టింపబడిందని చెప్పటం ఆ శాస్త్రాలు అభిమతం కాదు. సృష్టికి మూలమైన ఆది వస్తువును విచారించి తెలుసుకోమని సాధకుని ప్రోత్సహించటమే వాటి ఉద్దేశ్యం.

9. దైవం యొక్క పాత్ర

103. నిర్వికార ఆత్మ తన మాయా బలం చేత తాను అగోచరుడై, జాగృత్ స్వప్న సుషుప్తి అనే అవస్థాత్రయాలనే త్రాటిని మనోకాశంపై విసిరి, దానిని నిలబెట్టి, దేహాభిమానుడైన జీవుని ఆ త్రాటిపైనెక్కించి గిరగిర త్రిప్పుతూ ఆడిస్తున్నాడు.

104. మాయకి అధికార మిచ్చిన పరమేశ్వరుడు, ఆ మాయ యొక్క ఆదేశాలకి తాను కూడా వశమై ప్రవర్తిస్తున్నట్లు బహిర్వర్తనులైన జీవుల దృష్టికి గోచరిస్తుంది.

వివరణ : వాసనలే తలపులకి రూపాన్నిస్తాయి. అట్లాగ పరిణమించటానికి మనం అనుమతించడాన్నే మాయకు భగవంతుడు అధికార మిచ్చాడనటం . తర్వాత "నేను శరీరం" అనే ఉత్తమ పురుష భావం కలుగుతోంది. తర్వాత మధ్యమ, ప్రధమపురుషలకి సంబంధించిన ప్రపంచ సృష్టి కూడా కలుగుతోంది. ప్రారంభంలో ఉదయించిన "నేను" అనే జీవుని దృష్టికి (తాను బంధింపబడినాడు కాబట్టి తాను అనుమానిస్తున్న దైవం - జ్ఞానులు మొదలైన వారుకూడా మాయాధికారాకిని వశమైన వారేయన్నట్లు అతనికి తోచటంలో ఆశ్చర్యం లేదు.
దైవం - జీవన్ముక్తులు కూడా అప్పుడప్పుడు మాయకి వశమైనట్లు పామరులు భావిస్తున్నారంటే అది వారి అజ్ఞాన దృష్టి దోషమే తప్ప నిజం కాదు. శ్రీభగవాన్ రమణులు దేహం తో ఉన్నప్పుడు వారు ప్రాపంచిక రీతులకు అనుగుణంగా ఉన్నట్లు అప్పుడప్పుడు పామరజనులకు గోచరించటం ఈ తత్త్వం వలనే యని తెలుసుకో.

105. ఏ సంకల్పాలు లేక ఆకాశంలో ఉదయిస్తున్న సూర్యుని సన్నిధిలో ఎన్నోరకాల చరాచరాలు వ్యవహరిస్తున్నాయి. అట్లాగే భగవంతుని వలనే అన్ని జరుగుతున్నాయని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి.

106. చెకుముకి రాయి నిప్పురవ్వలను పుట్టిస్తుంది. తామర మొగ్గ వికసిస్తుంది. కలువపూవు ముడుచుకొంటుంది. సకల ప్రాణులు లేచి తిరిగి తిరిగి శ్రమించి విశ్రమిస్తాయి. ఇవన్ని సూర్యుని సన్నిధిలోనే జరుగుతున్నాయేగాని సూర్యునికి సంకల్పమో, కర్తృత్వమో లేదని భావం.

107. చంద్రుని క్రింద చంద్రకాంతం (చలువరాయి) చెమర్చటం, (తామర) ముడుచుకొనటం, కలువలు వికసించుటవలె జరుగుతున్నదే, దైవం పంచకృత్యాలను (సృష్టి, స్థితి, లయ, తిరోధానం, అనుగ్రహం) సంగరహితుడై చేస్తున్నాడు.

108. సంకల్పరహితుడైన భగవంతుని సన్నిధిలో లెక్కలేని కర్మలకు అధీనులగుచున్న జీవులు అనేక మార్గాలలో తమ కర్మానుసారం తిరిగి వేసారి, తర్వాత అది నిష్ప్రయోజనమని గ్రహించి వైరాగ్యంతో అంతర్ముఖులై ముక్తినొందుతున్నారు.

వివరణ : బంధ విమోచనాలకి కారణం జీవుడు తప్ప ఈశ్వరుడు కాదు. కోరినపుడు బంధమూ, మోక్షము గాని జరిగితే అది ఈశ్వర సన్నిధి యొక్క అనుగ్రహ విశేషమే అయినా ఈశ్వరుడు మాత్రం కారణం కాదు.

109. ప్రపంచంలో జరుగుతున్న శుభాశుభాలు సూర్యుని అంటవు. తక్కిన (భూమి, నీరు, అగ్ని, వాయువు) నాల్గు భూత గుణాలు కూడా (రూప,చలన, ఉష్ణ, వేగం) అనంతాకాశాన్ని అంటవు. అట్లాగే జీవుల కర్మలు మనోతీతమైన పరమాత్మకి అంటవు. ఇది నిశ్చయం.

10. త్రిపదార్థములు

110. జీవుడెవ్వరు? అని పట్టుదలతో విచారిస్తే జీవుడంటూ ఎవరూలేరని శివుడే (ఆత్మ) యని అనుభవమవుతుంది. ఈ లోకాన్ని ఎంతో రక్తితో చూసిన జీవుడు, విచారణ చేత తానేలేకుండా పోయిన తర్వాత, దృశ్యమానజగత్తొకటి ఉందని భావించటం పిచ్చితనం తప్ప మరేదికాదు.

111. ఇట్లు విచారించగా జీవుడు జగత్తూ రెండూ అదృశ్యమై ప్రత్యక్షంగా గోచరించేది (ఆత్మయైన) శివుడే. ఇదే పారమార్థిక సత్యం. అయినా తాను (జీవుడు) నశించిన తర్వాత ఆ సత్యాన్ని "ఇది అద్వైత" మని అనుకొనే వారెవరు? అనుకొనే దెట్లాగ?

(అందుకే అద్వైతం ఒక మతం కాదు. అది మనస్సు కతీతమైంది).

112. భగవంతుని వలె జగత్తు జీవుడు నిత్యముండే వేర్వేరు రెండు సద్వస్తువులని వాదిస్తే అది భగవంతుని పరిపూర్ణత్వాన్ని చులకన చేసి మాట్లాడట మవుతుంది. భగవంతుడు పూర్ణుడు కాదంటెనే తప్ప జగజ్జీవేశ్వరులు మూడూ సత్యమని వాదించటం తగదు.

113. విర్రవీగుతున్న జీవుడు ఈశ్వరుని కన్యంగా ఒక ఆది వస్తువుగా ఉన్నాడని అంటే, "జీవుని కార్యాలు శివుని కార్యాలే" యని చెప్పే పండితుల మాట అనుభవంతో కాకుండా కేవలం వారు కల్పించిచెప్పినమాట అని చెప్పినట్లుంటుంది.

(అట్లాగ మనం భావించడం సబటేనా? కాదంటే జీవుడు దైవాని కన్యంగా ఒక వస్తువని చెప్పటం సరికాదని గ్రహించు)

114. సినిమా తెరపై పడిన కాంతి (పట్టపగలు సూర్యరశ్మి లోపల ప్రవేశించుటచేత) పెద్ద కాంతిలో విలీనమైతే, అప్పుడు తెరమీద బొమ్మలుకూడా మరుగైపోతాయి. అట్లాగే, సచ్చిత్ప్రకాశంలో ప్రతిబింబమైన మన:ప్రకాశం కరగి మాయమైతే జీవేశ్వర జగద్దృశ్యాలు కూడా కరగి మాయమవుతాయి.

115. ఈ విధంగా సద్వస్తువు ఏకమై ఉండుటచేత, జగజ్జీవేశ్వరులనే త్రిపదార్థాలున్నట్లు (పండితులు, శాస్త్రాలు) మతాలన్నీ అవునని మొదట అంగీకరించి పిదప జ్ఞానం బోధించటం ఎందుకంటే, ఈశ్వరుని ఏకత్వసత్యాన్ని బోధిస్తే సామాన్యులు గ్రహించలేరు. కాబట్టి బహిర్వర్తనులైన జీవులకి అనుగుణంగా చెప్పవలసి వచ్చింది.

వివరణ : భగవాన్ శ్రీరమణుల ఉన్నది నలుబదిలోని రెండవ పద్యభావం ఇక్కడ అన్వయించుకోవాలి. ప్రారంభంలో అవును మంచిదని ఉపదేశించి, తర్వాత గ్రహించేవాని మానసిక పక్వాన్ని బట్టి "కాద"ని మార్చి ఉపదేశించటం సకల మత గ్రంథాల రీతి.

11. తిరోధానం

116. పరులను హింసించి, పరులచేత హింసింపబడి లెక్కలేని జన్మలలో జీవులు పొందిన దుఃఖ సంఘటనల జ్ఞాపకాలు మనస్సులో లేకుండా పోయే మఱపు భగవంతుని అనుగ్రహమే యని గ్రహించు.

117. ఈ జన్మలో సంభవించిన (సంభవిస్తున్న) కొన్ని దుఃఖ సంఘటనలు మనస్సులో తలపుల రూపంలోరేపే జ్ఞాపకమే వారి జీవితాన్ని దుఃఖమయంగా చేస్తుంది. కాబట్టి మఱపే అందరూ ఆశించతగ్గది.

వివరణ : గత జన్మల గురించితెలుసుకొనే శక్తిని పొందాలని సాధకులు కొందరు కోరటం బుద్ధి తక్కువ పని యని 116, 117 వచనములు బోధిస్తున్నాయి

ప్రపంచం, జీవితం రెండూ తలపుల మయమే అయినా, మొదటి తలపు 'నేనుఇది అనెడు అహంకారానికి కలిగే యితర తలపులే ఈ జీవితం. ఈ మొదటితలంపే మన ఆనందానికి శత్రువు. అందుచేత దీని నుండి లేచిన యితర తలపులలోసుఖం ఎట్లుంటుంది? కనుక జీవితంలోని సుఖదుఃఖాలు రెండూ కష్టాలే. అందువల్ల కష్టాలను మరవటమే నిజంగా మనం ఆశించ తగినదని భావం.

12. వ్యక్తిత్వం

118. వేర్వేరు దేవతలు, వారి శక్తులు వాటిని మెచ్చే వారి మనఃకల్పితాల వలనే నిజమనిపిస్తాయి. జీవులను భ్రమింపచేసే ఆ మనస్సు అనేమాయకు అతీతంగా ఉన్న ఆత్మకి మాత్రం అవి నిజం కావు.

వివరణ : ఆత్మకి అన్యంగా ఒక వ్యక్తి వలె దేవతలకి ఒక వునికి, వారి శక్తులు అంతా భ్రమ. కనుక మాయారహిత ఆత్మ దృష్టిలో వ్యక్తి శక్తి అనే వివాదాలు నిజంగా లేవని గ్రహించు.

119. మానవులు తమ అల్పబుద్ధిచేతనే జ్ఞానికొక వ్యక్తిత్వముందంటారు. జ్ఞానులు పరమాత్మ స్వరూపులు. వ్యక్తావ్యక్తాల కతీతులు. కనుక వారి వ్యక్తము అవ్యక్తమే. వారికి వ్యక్తిత్వమున్నట్లు చూడటం, చూచేవారి వ్యక్తిత్వం యొక్క ప్రతిబింబమే తప్ప వేరుకాదు.

120. ఆత్మవిచార శీలుర హృదయాలలో జ్ఞానమే సద్వస్తువుగా వెలుగుట వలన, శరీరాభిమానమే లేని వారిని 'ఆయన ఒక గొప్ప జ్ఞాని' 'వీరొక మహాత్ముడ' ని లోకులు జ్ఞానిని అద్వితీయుడనో, సాటిలేని వాడనో అనటం వింత కదా! అట్లాగ సూచించటానికి జ్ఞానులు నిజంగా శరీర రూపులా? (కాదని భావం)

121. "ఆ మహాత్ముని దర్శించాలి: ఈ మహాత్ముని దర్శించాల"ని ఎంతో ఆదుర్దాతో తిరుగుచున్నారే! ఇక్కడే మీ హృదయాలలో ప్రకాశిస్తున్న మీ మహా ఆత్మని (ఆత్మస్వరూపుని) హృదయంలో విచారించి తెలుసుకొంటే, ఏ మహాత్ములైనా ఒక్కరే యని స్పష్టమవుతుంది.

122. తానొక ప్రత్యేక జీవుడనే (దేహమేనేనని) వ్యక్తిత్వ భావన ఒకనికున్నంత వరకు, అతనిని ప్రజలు పూజించినా కొనియాడినా అతను ఉన్నతమైన సాధకుడేగాని సహజజ్ఞాని కాలేడని తెలుసుకో.

123. వ్యక్తిత్వ రహిత ఆత్మస్ఫురణ తప్ప (తానుంటూ) చూపిస్తున్న ఇతర అణిమాది అష్టసిద్ధులూ వ్యర్థమే. తన ఆత్మస్వరూప మహిమను గ్రహించక, వ్యక్తిత్వాన్ని వదలని మూర్ఖులు తప్ప మరెవరైనా అటువంటి పిచ్చి సిద్ధులను ఆశిస్తారా? (ఆశించరని భావం)

వివరణ : 'తాము యిటువంటి వార" ని రూపం గురించిన ప్రత్యేకత్వమే వ్యక్తిత్వం. సిద్ధులు సుకృతం వలన సిద్ధించి జ్ఞాన ప్రాప్తి కలిగినవాడు సాక్షి మాత్రంగా “తన” ఆత్మలో నిత్యతృప్తుడై యుండటమేతప్ప, ఆసిద్ధులకు తాను కర్తయని పొంగిపోడు. ఉన్నది నలుబది అనుబంధంలోని 15 శ్లోక భావంతో పోల్చుకోవాలి.

124. (వ్యక్తిత్వం నశించిన తర్వాత) నిరాకారుడైన ఆ పరమాత్ముడు సకలసిద్ధ పురుషుల రూపాంతర మవుతాడు. (ఆ సిద్ధపురుషులవలనే అవి సిద్ధిస్తున్నట్లు గోచరించే) సకల సిద్ధులు వాటికి సాక్షీమాత్రంగా నుండే ఆ జ్ఞానిపే. అతడే శ్రీ దక్షిణామూర్తి యని గ్రహించు.

వివరణ : సిద్ధులన్నీ జ్ఞానిపే యని యన్నారు. సామాన్యులు భావిస్తున్నట్లు ఆ జ్ఞాని ఒక ప్రత్యేకమైన వ్యక్తి కాడు. ఈశ్వరాంశుడు కూడా కాదు. త్రిమూర్తుల కన్నా మిన్నయైన గురువు. కాబట్టి దానిని వివరించటానికే శ్రీదక్షిణామూర్తి యని పైన తెల్పారు.

13. అనుచిత తాదాత్మ్యం

ఈ గ్రంథంలో శ్రీ భగవాన్ రచించిన వానిలో ఇది మొదటిది.

భగవాన్ - 1

ఈ శరీరం “నేను” అనే భావన నశించాలి. నిత్యానందమయమైన తనను (ఆత్మను) తెలుసుకో. నశించే ఈ శరీరాన్ని పోషించే ప్రయత్నంతో పాటు తన్ను తెలుసుకోవాలనుకోవటం నదిని దాటటానికి మొసలిని తెప్పగా ఉపయోగించినట్లుంటుంది.

125. ఈ శరీరంపై వ్యామోహం పెంచుకోవటంతోపాటు ఆత్మని తెలుసుకోవాలని చెప్పే సాధకుల స్థితి నదిని దాటడానికి మొసలిని తెప్పలాగ ఉపయోగించే వానివలె వుంది.

వివరణ : శరీరాన్ని పోషించుకొని ఆరోగ్యంగా వుంటే ఆయువు ఎక్కువవుతుంది. దానివల్ల ఎక్కువ రోజులు తపం చేసి జ్ఞానం పొందవచ్చు అనే సాధకులకి ఈ పద్యభాగం ఒక హెచ్చరిక. అంతేగాకుండా శరీరారోగ్యం, దారుఢ్యం వశీకరణశక్తి యివే సాధనకు ముఖ్యమైన గుర్తులనుకొని ఎప్పుడూ శరీరం పై ధ్యాస పెంచుకొనే సాధకులను కూడా ఈ పద్యం హెచ్చరిస్తోంది. నిద్రలేవటం, భోజన కాలం వీటిని క్రమంతప్పకుండా అనుసరించటంలో విపరీతమైన శ్రద్ధ, పథ్యం, సాత్వికాహారాలను వెదకి వెదకి ఎంచుకోవటం, వీటిలో ఏ మాత్రం లోపం కనిపించినా వెంటనే కలత చెందటం, మొండితనంగా వీటినే తింటాను (పాలు పళ్లు వంటివి) అని అనటం వంటి నిరుపయోగ మైన పనుల మీద ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొని తనను, తనను పోషిస్తున్న సంఘాన్ని ఎంతో యిబ్బంది పెట్టే 'యోగులు' అనే సాధకులను కూడ ఖండిస్తోంది ఈ పద్యభావం. శరీర పోషణ అంటే కనీస అవసరాలని (కూడు, స్నానం, గుడ్డ) అనుకోకూడదని శ్రీభగవాన్ చెప్పేవారు. సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే, శరీరంపై ధ్యాస ఎక్కువైతే ఆత్మపై దృష్టి అసాధ్యమవుతుంది. శరీరచింతన సాధన చేయనీయదు. బ్రతుకునే తినేస్తుంది. అందుకే శరీర పోషణని మొసలి అనే తెప్పతో పోల్చారు. మొసలివలె శరీర పోషణ మనల్ని మింగేస్తుంది. శరీరపోషణ గురించిన తలంపు తగ్గాలన్నదే భగవాన్ బోధనాభావం.

126. సచ్చిదానందమైన తనను (ఆత్మని) ధ్యానించకుండా స్థూల శరీర పోషణలో జీవితకాలాన్నంతా గడపటం వరిపంటకి బదులు గడ్డికి ఏతం వేయడం వంటిది.

127. శరీరమే "నేను" అనే భావంతో అల్పజీవితాన్ని చేటట్టిన పామర జనులు, తమ హృదయంలో గల అత్యుత్తమ, సదానందమయ జీవితాన్ని కాదని నిరాకరించి పోగోట్టుకొన్నవారే.

128. కంటికెదురుగా కనిపిస్తున్న లోకం తనకు కీడు కల్గిస్తోందని తెలుసుకొనక, అదే శుభాన్నిచ్చే సద్వస్తువని భావిస్తున్నారు. వారు ఏటిలో తేలుతూ వస్తున్న ఒక ఎలుగుబంటిని తెప్ప అనుకొని దానితో ఏరుదాటుతున్న వ్యక్తి వంటివారు. వారు భవసాగరంలో మునిగి నశించి పోతారు.

వివరణ : తెలియక అది మంచి తెప్ప అని పట్టుకొని తర్వాత అది ఎలుగుబంటని తెలిసి దానిని వదలుదామన్నా అది మనలని వదలదు. అట్లాగే ఈ ప్రపంచం కూడా. మళ్లీ మళ్లీ మనలని బహిర్ముఖ వృత్తులలో పడేసి ముంచేస్తుంది.

129. తాము ప్రయాణిస్తున్న వాహనముల యొక్క రాకపోకలు తమ గమనాగమములేయని భ్రాంతితో భావిస్తున్నట్లు, అహంకారానికి చెందిన ఈ సంసారం కూడా తమదే అన్న అపోహతో అజ్ఞానులు దుఃఖపడతారు. వారు తమ నిజస్వరూపం ఆత్మయని తెలుసుకోలేరు.

130. జగత్తు, శరీరం సత్యమని యెంచే అవివేకులు శాంతిని పొందాలంటే, అవి సత్యమనే అజ్ఞానాన్ని వదలాలి. హృదయంలో వెలుగొందు ఆత్మని ఉడుంవలె పట్టుకొన్నవాడు దుఃఖాన్ని ఎప్పుడూ పొందడు.

131. అసత్య విషయాలను కోరి ఆనందించే లోకులు మోహావేశపరులై నశిస్తారు. అందుచేత నిరహంకార, పరమాత్మస్వరూప జీవనమే అనుభవింప తగ్గ సుఖం.

14. పండితుడు

132. నేర్చిన విద్యలన్నీ కేవలం అజ్ఞానమే యని గ్రహించి, వాటిని నేర్చిన “తానెవరు?” అని తనని విచారించి తెలుసుకొన్న విద్యే నిజమైన పండితుని లక్షణం..

వివరణ : తాను శరీరమని యెంచే అజ్ఞానమే అహంకారం . అందువల్ల ఈ అజ్ఞానంతో నేర్చిన విద్యలన్నీ అజ్ఞానమే. కనుక తనని తప్ప వేరేది నేర్చినా అది అజ్ఞానమే. ఇది తెలుసుకో. ఇది తెలుసుకొన్నవాడు నిజమైన పండితుడు.

133. విద్యలు నేర్చిన “నేనెవరు?” అని విచారిస్తే “నేను” అనే అహంకారం పూర్తిగా దగ్ధమై పోగా మిగిలిన తన నిజస్థితిని ఉన్నదున్నట్లుగా తెలుసుకొన్నవాడే పండితుడు. ఆట్లాగ తెలుసుకోని అహంకారి పండితుడగునా? చెప్పండి.

134. నేర్చిన వన్నీ మరచిపోవడం నేర్చుకొని, ఆత్మవిచారణచేత అంతర్ముఖుడైన వాడే ఆత్మ నిష్ఠుడు. అంతేగాని మరచిన విషయాన్ని మళ్లీ మళ్లీ జ్ఞాపకం చేసుకొనేవాడు అసత్యవస్తువైన సంసార తాపాగ్నిలోపడి దగ్ధమై పోతాడు, లేదా యిష్టానిష్ట బాధలతో కలత చెంది కృంగి కృశిస్తాడు.

135."అన్ని విద్యలు నేర్చినానని గర్వపడే ఓ అల్పుడా! నేర్చుకొన్న నీవెవరని తెలుసుకున్నావా?" అని ఒక ఆత్మనిష్ఠుడు నిన్ను ప్రశ్నిస్తే, తడబడి సిగ్గుతో తలదించుకొనే బుద్ధిమంతుడా! నీ అహంకారం బూడిదై నశించుగాక!

వివరణ : ఇది శాపం కాదు. అహం దగ్ధమైన తర్వాత గర్వం పోయి ఆత్మ ప్రకాశించాలని ఆశీర్వదించటమే ఈ వచన భావం.

136. విపరీత సందేహాల రూపమైన అజ్ఞానం నశించి జ్ఞానంచేత తన్మయనిష్ఠలో నున్న జ్ఞాని, జ్ఞాన విద్యాపారంగతుడవుతాడు.

137. 'నేను' అనే సహజమైన ప్రథమ పురుష ఏకవచనంగా, “ఉన్నాను” అనే క్రియావాచకంతో కూడి ప్రకాశించే సత్చిత్తును, నిరహంకారియై ఉన్నదున్నట్లు ఎవడు గ్రహిస్తాడో, అతడే నిజమైన పండితుడు. (అపరోక్షానుభవంగా తెలుసుకొనడమని భావం)

15. కవి

138. కవియైనవాడు నరస్తుతి చేసిన తన నాలుక నీచత్వాన్ని తెలుసుకొని, మధనపడి, 'ఇక భగవత్ స్తోత్రం తప్ప నరస్తుతి చేయన" ని దృఢమైన మనస్సుతో ఉత్తముడుగా జీవించుగాక!

139. భగవదనుగ్రహంతో తాము పొందిన కవితా వాణిని దైవస్తుతికే వినియోగించక, అంటడానికి కూడా అర్హత లేని నరశరీరాన్ని పొగడిన వారు, తమ కవితా కన్యను వేశ్యవృత్తిలోకి నెట్టినవాడే యవుతారు. ఎంత విషాదకరం!

140. అంతర్ముఖుడై తాను కాని అన్నమయ కోశాదులపై “నేను” అనే అభిమానాన్ని నాశనంచేసి, అందువల్ల శాంతించిన హృదయం కలవాని నుండే నిజమైన కవిత్వం పుడుతుంది.

16. నిరర్థక విద్య

141. జీవులు తరించటానికి అన్ని జ్ఞానశాస్త్రాలు "మనస్సణగటమే ముక్తికి మంచి మార్గ" మని చెబుతున్నాయి. అది తెలుసుకున్న తర్వాత కూడా అనేక శాస్త్రాలు ఇంకా చదువుతూండటం వలన ఒకడు పొందే లాభమేమిటి?

142, ఆస్తిక జీవితానికి అర్హతలేని నడతగల లోకులు వేదాంతగ్రంథాలని పరిశీలించి పవిత్రమైన ఆ వేదాంతాన్ని అపవిత్రం చేస్తున్నారు.

వివరణ : జ్ఞానమార్గంలో పయనించే వారికి మనోనైర్మల్యం చాలా అవసరమని ఉపదేశం.

143. అశాశ్వతమైన ఈ భౌతిక శరీరాన్ని 'నేను' అని అభిమానిస్తున్న లోకులు, తాము నేర్చుకొన్న విద్యలు, అహంకారం నశించే ఆత్మసాధనకి ఉపయోగపడకపోతే అవి అజాగళస్తనం వలె నిరర్థకం.

(144) ఏ సాధనవల్లనైనా మనోనాశనమొంది, స్వస్వరూపం ప్రకాశించి అందుచేత వాసనాక్షయం అయితేనే తప్ప, కేవలం విద్యార్జన వల్లనే అజ్ఞానం పోవాలను కోవటం గుఱ్ఱానికి కొమ్ములులాగ అసాధ్యం.

145. గాలిలాగ నిత్యము చలించి అలసిపోతున్న జీవునికి తన ఉత్పత్తి స్థానమైన హృదయమే సంగమమయ్యేస్థానం. తాను నేర్చిన విద్యలు శాంతినివ్వవు. అవి అరుపులు కేకలతో నిండిన అశాంతి మయమైన బజారువంటివి.

వివరణ : వేగంగా ప్రవహిస్తున్న నదికి తన ఉత్పత్తి స్థానమైనసముద్రంతో ఏకమైతేనే తప్ప శాంతి మరెక్కడాలేదు. అట్లాగే తిరిగి తిరిగి వేసారిన జీవునికి తృప్తి, శాంతి, తనునేర్చిన విద్యలలో దొరకదు. కారణం మనోవృత్తి విశేషాలే విద్యలు కాబట్టి. హృదయంలోకి జొచ్చి నిష్ఠలోనుండటమే అంతిమస్థితి. శ్రీ అరుణాచలాష్టకంలోని 8వ పద్య భావాన్ని ఇక్కడ పోల్చుకోవలెను.

146. వేదాగమ కర్మలు, విధులు ఆచరించకుండా ఆత్మ విచారణ చేత అంతర్ముఖుడుకాగల కౌశలం గలవాడే సద్వస్తుజ్ఞానసహాయంతో నిస్సారమైనటువంటి విషయభోగాలను త్రుంచివేయగలడు.

147. “ఇవి నిష్కళంకమైన జ్ఞాన గ్రంథాలు" అని వాటిని ఎంతో ఉత్సాహంతో చదివే జ్ఞానగ్రంథాలని కూడా ఆత్మనిపొందాలని ప్రయత్నిస్తున్న నిదిధ్యాస సమయంలో మఱచి విడచి పెట్టాలి.

వివరణ : శ్రవణ సమయాలలో జ్ఞాన గ్రంథాలపై మోజుపడటం సహజం, అవసరం కూడాను. మనన కాలంలో గ్రంథాభిప్రాయాలకి తగినట్లు మనస్సులో మనవైఖరిని మార్చుకుంటాం. కొన్నాళ్లకి వాటి కొత్తదనాన్ని అవి పోగొట్టుకుంటాయి. కనుకమళ్లీ చదవాలని కోర్కెపుడుతుంది. తర్వాత నిదిధ్యాన సమయంలో అంతర్ముఖమవటానికి శాస్త్ర వాసనలే పెద్ద ఆటంకాలని ముముక్షువులు త్రోసిపుచ్చి ఉదాసీనంగా వుండటం చేత సకల మనోవృత్తులన్నీ పోయి తాను మాత్రం మిగిలిపోవటం అవసరమవుతుంది. కనుక జ్ఞాన గ్రంథాలని కూడా మఱవవలసినదే.

17. వేదాంత సత్యం

148. లౌకిక ప్రజలు ఇంద్రియ విషయానుభవాలను తప్ప, అవినాశియగు సద్వస్తువు మరొకటున్నదని గ్రహించలేరు. శోభస్కరము, ఫలవంతమూ అయిన జ్ఞానాన్ని వారు మెట్టవేదాంతమంటారు.

వివరణ : జ్ఞానం శుష్కమని, లౌకిక విషయాలు పచ్చనివని పామరులభిప్రాయం. దీనికి విరుద్ధంగా శ్రీభగవాన్ ఉన్నది నలుబది అనుబంధంలోని 29వ పద్యభాగంలో జ్ఞానాన్ని వసంత ఋతువుగా వర్ణించారు.

149. కోర్కెలు త్యజించిన వారికే వేదాంతానుభవమవుతుంది. కోర్కెలున్న వారికి అది దూరం. వారు భగవద్భక్తిని పెంచుకొని, కోర్కెలు పోవటానికి తపస్సు చేయటమే తగిన చర్య.

వివరణ : ఆత్మానుసంధానమే పరమేశ్వర భక్తి యని శ్రీ భగవాన్ తమ 13వ రచనలో (పుట 166) ఉపదేశిస్తారు.

18. ప్రారబ్ధపు గమనం (తీరు)

150. ప్రారబ్ధం ప్రకారమే ఒకడనుభవించేవి వస్తాయని తెలుసుకొన్న వివేకులు తమ జీవితంలో అటువంటి ప్రారబ్ధానుభవాలకు ఎప్పుడూ చింతించరు. వాటిని ఆశించినా ఆశించకపోయినా ఎవరికైనా సరే అవి ప్రారబ్ధం ప్రకారం రాకమానవు. తాను వండిన పదార్థాలను తాను తిన వలసిందే కదా! కనుక చింతించకు.

151. జీవుడు అతని ప్రారబ్ధాన్ని అతడు అనుభవిస్తున్నాడు. భగవంతుడు దానికి సాక్షీభూతుడుగా హృదయంలో ప్రకాశిస్తున్నాడు. కనుక కర్మఫలాన్ని అనుభవిస్తున్న తాను భోక్తయని తలంపక, తాను సచ్చిదానందుడని అనుకున్నవాడే పరమాత్ముడు.

19. ప్రారబ్ధపు బలం

152. దీపం క్రింద చీకటి పోకుండా ఎప్పుడూ ఉన్నట్లు, దేశకాల పరిమితులకి అతీతుడైన సద్గురువు పాదాల దగ్గర కదలక ఏళ్లతరబడి శిష్యులు నివసించినా, అహంకార మోహాంధకారాలు నశించకుండా ఆఖరికి మరణించిన వారి స్థితికి వారి అపరిపక్వతే కారణమని గ్రహించు.

శ్రీమురుగనార్ యిచ్చిన వివరణ:

అదృష్టవశాత్తు లభించిన జ్ఞాన గురువుని చేరి, తాము దేనికోసం వారి దరి చేరారో, ఆ కార్యాన్ని మరచిపోకుండా నిరంతరం అదే ధ్యాసతో వారి అనుగ్రహ సహాయంతో ఆత్మలాభాన్ని పొంది తీరాలి.

153. అష్ట సిద్ధులు, ఆత్మజ్ఞానం రెండూ కావాలని ఆశించిన వాడు ఎందుకు రెంటినీ పొందటం లేదంటే ఆ రెండూ ఒకదానికొకటి విరుద్ధమైన లోక రీతులు.

వివరణ : విధివశాత్తు లభించిన అష్టసిద్ధులు, అనుగ్రహం చేత ప్రాప్తించిన ఆత్మజ్ఞానం, ఈ రెండూ లోకంలో విరుద్ధమైనవి. కర్మలకు జీవుడే కర్త. జ్ఞానానికి దైవం లేదా ఆత్మ కర్త. కర్మ జ్ఞానాన్నివ్వదని, సిద్ధులకు కర్మ, జ్ఞానానికి దైవానుగ్రహమే కారణమని పెద్దల వాక్కు. దైవం-ధనం ఎటువంటివో అట్లాగే జ్ఞానం-సిద్ధులు ఒకదానికొకటి విరుద్ధమని ఈ పద్యభావం.

శ్రీమురుగనార్, ఇందువల్ల కొందరనుకొనునట్లు సిద్ధపురుషులందరు జ్ఞానులవలే, జ్ఞానులందరు సిద్ధపురుషులవలె, ఉండాలని గాని ఉండకూడదని గాని భావింపఅవసరం లేదని గ్రహించాలన్నారు.

20. ఆత్మ, జీవుడు

154. పిశాచంవలె గంతులేసి నికృష్టపు పనులు చేయటం, ఒక సన్మార్గంలో కాకుండా అనేక మార్గాలని అనుసరించటం, అనేక ఆలోచనలలో మునిగిపోవటం, వాటి వలన కలిగిన సుఖదుఃఖాల సుడిగుండాలలో చిక్కుకొనటం, ఇవి జీవుని సహజ లక్షణాలు. అయితే ఆత్మ యొక్క సహజ స్వభావం వాటికి విరుద్ధంగా సచ్చిత్తా ఉండటమే.

21. వాసనాబలం

155. అల్ప ప్రాణులు కొందరు ఆత్మనదీతీరాన స్థిరంగా నిలబడ లేక సంసార ప్రవాహంలో, తమ వాసనలనే అల్లరి మూకల చేత త్రోయబడి కొట్టు మిట్టాడుతుంటారు.

వివరణ : సాధన కాలంలో ఆత్మనిష్టలో నుండ లేక అవస్థ పడుతున్న జీవులు, వారి పూర్వ వాసనాబలం చేత మళ్లీ బాహ్య ప్రపంచంలోనికి నెట్టవేయబడి దుఃఖిస్తున్నారు.

22. చిజ్జడ గ్రంథి

156. ఆత్మ సౌందర్యాన్ని దర్శించవలసిన మన దృష్టి అహంకారం చేత అది తప్పి "నేనుయిది" యనియెంచే వ్యష్టిభావనా దోషమే మన ముందున్న జగద్వస్తువులుగా చూడటమవుతుంది.

వివరణ : అఖండము సహజమునైన మన ఉనికిని అహంకారరూపమైన మన దేహానికి పరిమితం చేసి చూసినపుడు నిత్యమైన మన ఆత్మ స్వరూపమే, చూచేమనకంటే అన్యమైనజగత్తుగాను, దైవం గాను గోచరిస్తోందని భావం. ఈ దృశ్యం జీవుడైన అహంకారానికే గాని ఆత్మకి కాదని మరచి పోకూడదు.

157. ఈ డేహాన్ని నిజమనుకొని "నేను" అని అభిమానించి వంచిస్తున్న చిజ్జడ గ్రంథి (అహంకారమనే ముడి జీవుడు), గగనంలో కనబడే కల్పితమైననీలం రంగువంటిది, అనేక విషయాలను చూసి భ్రాంతి చెంది, వాటిని కోరి, ఆ కోరికల బలం చేత ఆ గ్రంథి యింకా గట్టిపడుతోంది.

158. తన ఆత్మ స్వరూపాన్ని తెలుసుకోలేని దోష దృష్టి, పంచకోశమయ శరీరాన్ని "తాను" అని యెంచి, వాటి చేత తననే మరుగుపరచుకొని, తన ఎదుట జగదృశ్యమనే బాహ్యవస్తు జాలాన్ని తానే తనకు గోచరించుకొంటోంది.

159. దేహాన్ని తన నివాసంగాను, ఆ దేహమే "నేను" అని యెంచి అవిద్యతో జీవిస్తున్న జీవుని బ్రతుకు పరమాత్మ శివ స్వరూపంలో కల్పితంగా చూసే స్వప్నమే తప్ప నిజం కాదు.

(శివం-మంగళ స్వరూపం. అహంకార జీవితం - రోతపుట్టించే మురికి కూపం)

160. "నేను దేహం" అనే అహంకార రూపంతో వ్యవహరించే జీవుడు కూడా ఈ ప్రపంచ చిత్రంలో ఒక బొమ్మ.

వివరణ : సినిమా హాలులోని తెరవంటిదీ ఆత్మ. అదే నిజమైన ప్రాణం. తెరపై కన్పించే బొమ్మలే ఈ ప్రపంచంలోని నామరూప చిత్రాలు. వీటిని చూసే జీవుడు కూడా ఈ బొమ్మలలో ఒకడే. తెరపై కనిపించేవాడే. ఈ అసత్యపు జీవుడు పోతే (అంటే మనోనాశనమైతే) తెరలాగా ఆధారభూతమైన ఆత్మ ఎటువంటి వికల్పాలు లేక ఎప్పుడూ ప్రకాశిస్తుంది.

సినిమాలో చూసే రాజు ఒకడు, తన సభను చూస్తున్న తాను, ఒక "చూచే వాడు" (ద్రష్ట) అవుతున్నాడు కదా! అయితే అతడు కూడా దృశ్యాలైన చిత్రాలలో ఒకడే కదా! అట్లాగే ప్రపంచాన్ని చూసే జీవుడు కూడా ప్రపంచమనే అసత్య దృశ్యాలలో ఒకడే తప్ప నిజంగా జీవి కాడు.

23. అహంకారం యొక్క బలం

161. అహంకారం నశిస్తేనే ఎవడైనా నిజమైన భక్తుడవుతాడు. అహంకారం. నశిస్తేనే ఎవడైనా జ్ఞానియవుతాడు. అతడే దైవం అవుతాడు. అహంకారం నశించిన ఆక్షణమే అనుగ్రహం ద్యోతకమవుతుంది.

162. అహంకారాన్ని ధ్వంసం చేసిన ధీరుడే నిజమైన సన్యాసి, అతనే నిజమైన బ్రాహ్మణుడు కూడా. ఇక దేహాభిమానం గల ఆశ్రమ సన్యాసులు, వర్ణ బ్రాహ్మణులు "నేను సన్యాసిని ఉన్నతాశ్రమవాసిని: నేను బ్రాహ్మణుడను అగ్రవర్ణుడను" అని తిరుగుతున్న అహంభావ భారాన్ని వేరుతో పెకిలించటం అమ్మో! ఎంత కష్టం!!

వివరణ : వర్ణాశ్రమ భేదాలు దేహానికే. అందువల్ల "దేహం నేను" అనే అహం భావం గలవాడే "నేను సన్యాసిని, నేను బ్రాహ్మణుడను" అనే వాదనలతో తిరుగుతాడు. అది అహంభావమే కనుక దానిని పోగొట్టుకొన్నవాడే నిజమైన సన్యాసి. బ్రహ్మమును తెలుసుకొన్న వాడగుట చేత బ్రాహ్మణుడవుతాడని భావం.

163. తనకు అన్యంగా, అనేకంగా ప్రపంచాన్ని చూసే దృష్టి గలవాడు నాలుగు వేదాలని అధ్యయనం చేసినంత మాత్రాన బ్రాహ్మణుడు కాలేడు. తన అహంకార నాశనాన్ని చూసినవాడే, వేదార్థాన్ని గ్రహించిన వాడవుతాడు. అట్లు కానివాడు దిగజారి నిందలతో మానసిక క్షోభను అనుభవిస్తాడు.

164. భక్తి పారవశ్యంతో తన కళ్ళనే ఈశ్వరునికిచ్చిన కన్నప్పకి కూడా ఆ కళ్లను పీకి శివలింగానికి పెట్టేవరకు "నాకు అందమైన నేత్రాలున్నాయి" అనే గర్వంతో కూడిన దేహాభిమానం ఉన్నదంటే ఆ అహంకారాన్ని సమూలంగా నాశనం చేయటం మాటలా? అమ్మా! ఎంత కష్టమైన పని!

వివరణ : కన్నప్ప చరిత్రలో ఒక భావాన్ని శ్రీభగవాన్ యిక్కడ తెలియపరిచారు. కన్నప్పకు ఎంతో అందమైన కళ్లుండేవని, దానివల్ల ఎంతో గర్వపడే వాడని శ్రీభగవాన్ మాటల వల్ల తెలియవస్తోంది. కన్నప్ప భక్తి. అతని కళ్లపై అతని కున్న అభిమానంవాటిని స్వీకరించిన శ్రీ కాళహస్తీశ్వరునికే కదా బాగా తెలియాలి? అందుకే కన్నప్పు నేత్రాలను తాను తీసుకొని, దాని ద్వారా అతని అభిమానం పూర్తిగా ఈశ్వరుడైన తన మీదే తప్ప మరే విషయం మీద లేకుండా అనుగ్రహించారు పరమేశ్వరుడు.

"నా భక్తుని అభిమాన వస్తువులన్నిటినీ నేను గ్రహిస్తాను. దానివల్ల అతడు నన్నే సంపూర్ణమైన మనస్సుతో ప్రేమించి ఆరాధించునట్లు చేస్తానని"భగవంతుని భావమేమో! ఈ పద్యవచనం, తర్వాత వచనంలో తెల్పిన కన్నప్ప వివరాలు శ్రీ భగవాన్ చెప్పినట్లే యథా తథంగా శ్రీమురుగనార్ నుండి శ్రీ సాధుఓం గారు విని ఇక్కడ వివరించారు.

165. తన నేత్రాలు అందమైనవన్న దేహాభిమానంతో ఉన్న కన్నప్ప తన కళ్లను ఈశ్వరునికివ్వగా, ఈశ్వరుడు స్వీకరించటం, జడమైన శరీరాన్ని నేననుకొనే అహంకారం చేత తన భక్తునికి కలిగే నష్టాన్ని పోగొట్టటానికే. శివ భక్తి మహిమ, శివుని అపార కరుణ యిదే.

24. అహంకార నాట్యం

166. ఆలోచించి చూస్తే, అహం లేస్తే అన్నీ లేస్తాయి అని తెలుస్తుంది. అహమణిగితే సకలం అణగిపోతాయి. ఇదే ఆదివస్తువైన భగవంతుని నియతి.

వివరణ : మొదటి రెండు వాక్యాలే ఉపదేశం. ఇవి "నేనెవరు" అనే రమణోపదేశ గ్రంథంలోని చివరి మాటలు

167. మహా మాయలోపడి ముల్లోకాలలో జీవిస్తున్న జీవులు శవంలో పిశాచి ఆవేశించి ఆడుతున్న ఆటకు సమానము.

వివరణ : తనకంటూ ఒక రూపం లేని అహంకారం ఒక పిశాచి వంటిది. ఈ శరీరం ఒక శవం వంటి జడపదార్థం. అందుచేత శ్మశానంలోని శవాన్ని పిశాచి ఆవేశించి ఆ శరీరాన్ని ఆడించటం వంటిదే ఈ ముల్లోకాల్లోని జీవుల బ్రతుకులని భావం.

168. ఈ లోక విచిత్రం వినండి!

ఎటువంటి పక్షపాతం లేకుండా అన్ని ప్రాణులపై కరుణగల దైవం తమకు ఆలోచించే శక్తి ప్రసాదిస్తేనే తప్ప. తమంతట తాము ఆలోచించలేని లోకులు, కర్మలపైగల వ్యామోహం వలన (మేము ఇది చేసాం అది చేసామని) గంతులు వేయడమే విచిత్రం.

169. "శత్రు సైన్యాన్ని నేనొక్కడినే జయించి వారిని పీనుగుల పోగుగా చేస్తాను. అయితే ముందు ఎవరైనా నన్ను నిలబెట్టాల"ని ఒక కుంటివాడు చెప్పిన మాటలకి సమానమే ఈ కర్మాభిమానుల ప్రగల్భాలు.

168, 169. వచనములను ఒక వెణ్బాపద్యంలో భగవాన్ రచించారు. దాని వచనమే ఇది:

మనోవాక్కాయ శరీర కర్మల చేత తమకు కదలిక లేదా గమనాన్నివ్వడానికి ఈశ్వరుని కరుణ కావాలి. ఆ సత్యాన్ని గ్రహించలేక "అన్ని రకాల సిద్ధులలో నేను మొనగాణ్ణి" అని గర్వంతో గెంతులేస్తారు. అది ఎటువంటిదంటే! "నేను లేచి నిలబడటానికి ఎవరైనా సహాయపడితే చాలు, ఈ శత్రుమూక నాకెంత?" అని గుండెలు చరచుకొని చెప్పే కుంటివాని మాటలవలెనున్నాయి.

170. ఆహా! ఒక పూచిక పుల్లనైనా కదలించడానికి వాయువు, దహించటానికి అగ్ని దేవతలు కూడా స్వతః శక్తిలేని వారే. అట్లాంటిది "నేను" అనే అహంకారంతో తాము ఏ కార్యాన్నైనా సాధిస్తామనటం ఎవరికి సాధ్యం?

వివరణ : 'శివుని ఆజ్ఞలేనిదే ఒక అణువైనా కదలదు' అనే భావానికి అనుగుణంగా చెప్పారు ఈ వచనాన్ని.

171. మాయ చేత ఆత్మస్ఫురణ అగోచరమై, పాప కర్మల చేత బంధింపబడి, దుఃఖించి, స్వరూప దృష్టిపోయి సద్వస్తువు ఉనికినీ దాని మహిమనుఅనుగ్రహాన్ని తెలుసుకొనలేని జీవులు, "నేను" అనే అహంకారంతో చేసేప్రయత్నాలు నిజంగా హాస్యాస్పదం. అవి గోపురాన్ని మోస్తున్నట్లు కనిపించే ప్రతిమలకు సమానం.

172. భారమైన సామానులను తేలికగా, అతి వేగంగా ఎంతో దూరం యీడ్చుకెళ్లే రైలు బండిలో ప్రయాణం చేసే బుద్ధిమంతులు, తమ మూటలను నెత్తిమీద పెట్టుకొని బరువును మోస్తారా? మోయరు.

173. అట్లాగే పరాశక్తి అనేక ప్రపంచ భారాలని తన సహజ గుణంచేత చక్కగా భరిస్తోంది. కనుక జీవులు తమ మనఃక్లేశాలనే భారాలను ఆ పరాశక్తిపై మోపి నిశ్చింతగా నుండటమే శ్రేష్ఠం.

భగవాన్-3

171, 172, 173. వచనముల భావాన్ని శ్రీ భగవాన్ ఈ క్రింది భావంలోనుపదేశించారు. లోక రక్షణను ఈశ్వరుడు వహిస్తుండగా జీవుడు దానిని మోయటానికి ప్రయత్నించటం, గోపురాన్ని మోస్తున్నట్లు ఆగోపురంలోనే చెక్కిన ప్రతిమలవలె హాస్యాస్పదంగా ఉంటుంది. వాటి బాధ్యత ఏమాత్రం? పెద్ద బరువులను యీడ్చుకెళ్లే రైలు బండి ప్రయాణీకుడొకడు తన సామానును ఆబండిలోనే పడేసి సుఖంగా నుండక తన తలపై పెట్టుకొని మోసుకుంటూ కష్టపడితే అది యెవరి తప్పు? జీవుని అజ్ఞానమే అది.

వివరణ : లోకంలోని కష్టాలని చూసి "ఈ ప్రపంచ స్థితి గతులు మార్చా"లని, దానికై యోగాభ్యాసాలని చేయాలనుకొనేవారు మన మధ్యలో చాలామంది కనబడతారు కదా! వారి అజ్ఞానాన్ని వేలెత్తి చూపించి, మార్గం తప్పకుండా, దైవాన్ని పొందటానికి ఆత్మ సమర్పణ మార్గాన్ని దీని ద్వారా శ్రీ భగవాన్ సూచిస్తున్నారు.

174. ధ్యాన సమయంలో భయం, శరీరం వణకటానికి కారణం అహంకారం కొంచెం మిగిలి యుండటం చేతనే. దేహాత్మ భావం పూర్తిగా నశించి చిదాకాశంలో నెలకొని శాంతించగా, శరీరంలో వణకు భయం పోతాయి.

వివరణ : అహంకార నాశనమే ఆత్మ సిద్ధి. తన నాశనం సమీపిస్తున్నప్పుడు అహంకారం, ఆ శరీరాన్ని అంటి పెట్టుకొని వుంటుంది. ఆత్మ విచారణ చేత ఆ శరీరాశ్రయం పోతున్నప్పుడు మరణావస్థ వంటి అనుభవం పొందుతుంది. అందుచేత భయమూ, శరీరబంధం నుండి గ్రంథి భేదం జరిగి, వళ్లు వణకూ, కొంత మందికి అప్పుడప్పుడు ఏర్పడుతాయి అందువల్ల ఈ సందేహ నివృత్తి.

175. అడ్డు అదుపు లేకుండా తిరుగుతున్న దుష్టమనస్సు యొక్క అజ్ఞానం తొలగగా, కలిగిన జ్ఞానం వలన అలలు లేని ప్రశాంతమైన సాగరంవలె అహంభావం అణిగి ఆత్మాభిముఖమైన నిష్ఠయే శ్రేష్ఠం.

176. అవిద్యా రూపమైన అహంతకున్న భ్రాంతులనుండి విడివడి, అవన్నీ భగవంతుని లీలలేయని గ్రహించి, మహాదోషమైన కర్తృత్వభావన అంతంకావటమే నిజమైన తపశ్శక్తి పొందిన స్థితి.

వివరణ : యోగ శక్తులచేత గొప్ప పనులు చేయటం తపశ్శక్తి కాదు. కర్తృత్వ భావం తొలగిన స్థితే నిజమైన తపశ్శక్తి యని భావం.

25. ఆత్మకి అపకారం

177. అనేకాలుగా గోచరిస్తున్నా వివిధ లోకాలు, అందందున్న జీవులు తానేయని, వాటిని తనలో విలీనం చేసుకొన్న చిదాకాశాత్మ స్థితిని తెలుసుకొనలేక, మాయలో పడిన వారే, ఆత్మద్రోహానికి పాల్పడిన పాపులు.

26. స్వర్గం - నరకం

178. జనులారా! స్వర్గాది లోకాలున్నాయని లేవని మీలో మీరు వాదించుకోవద్దు. మనం వసిస్తున్నామనుకుంటున్న ఈ లోకం ఎంత నిజమో, స్వర్గాదిలోకాలు కూడా అంతే నిజమని మీరు అనుకోవచ్చు.

వివరణ : స్వర్గ నరకాలనే లోకాలున్నాయనటం నిజమేనా అని ఎంతో ఆసక్తితో తర్కించుకుంటారు. చూసే తాను సత్యమని తలచే వారు తన కన్యంగా గోచరించే ఈ ప్రపంచాన్ని కూడా నిజమనుకుంటున్నారు. తర్వాత, శాస్త్రాలలో చెబుతున్న స్వర్గ నరకాలు తమ కళ్లకి కనబడకపోవటం చేత అవి కేవలం కల్పితాలేమోనని సందేహిస్తున్నారు. వాటి వాస్తవికత గురించి వాదించుకుంటున్నారు. వీరి ఆలోచనలో ఎక్కడ పొరపాటు అని ఈ పద్యభావంలో శ్రీ భగవాన్ చక్కగా వివరించారు.

దృష్టి ఎలాగో దృశ్యం కూడా అలాగేనన్న న్యాయం ప్రకారం, లోకాలని చూసే తాను ఎంత నిజమో, చూడబడే ఈలోకపు వాస్తవికత కూడా అంతే. అందువల్ల అశాశ్వతమైన తాను, అంటే అహంకారం, ఒక అసత్యపు రూపమని ఆత్మజ్ఞానం చేత గ్రహిస్తే యిక జీవుడు చూసే ఈ లోకం కూడా యిప్పుడే అసత్యమని తెలుసుకోవచ్చు. తర్వాత యితరలోకాలనబడే స్వర్గనరకాలు అబద్ధమని నిర్ధారించవచ్చును. అయితే ఆత్మజ్ఞానం పొందటానికి ముందు తానూ,ఈ లోకమూ నిజమని చూడటం చేశ స్వర్గనరకాది లోకాలు కూడా వారి వారి పాప పుణ్యాల ఫలితాలకి తగినట్లు అనుభవించవలసిన లోకాలేయని అతను ఒప్పుకోవలసిందే. వాటిని అసత్యాలుగా చేయాలంటే వాటితో పాటు యీ ప్రపంచం, దానిని చూచే తాను, యిందులో జీవిస్తున్నట్లు కనబడే “తన జీవితం" అన్నీ అసత్యాలుగా చూడటమే తగిన మార్గం.

179. ఇదిగో ఈ దేహం! ఇదిగో ఈ ప్రపంచం! అని నిజంగానే ఉన్నాయని తీర్మానిస్తున్న పండితులు మాతో కలసి పరిశీలిస్తే, స్వర్గ నరకాది లెక్కలేని ఇతర లోకాలు కూడా నిజంగానే ఉన్నాయని వారితో మేమూ తీర్మానిస్తాం.

27. నరక భయం

180. దుఃఖ స్వరూప మిటువంటిదని (అహంకారమని) గ్రహించలేని వారే తాము నరకమంటే భయంతో వణకుచున్నామంటారు. నరక రూపమైన అహంకార దోషగుణాన్ని తెలుసుకొన్నవారు, దానిని ఉపాయంతో అంతంచేసి తప్పకుండా తాము నిజ స్థితిని పొందుతారు.

28. నరకునిపై విజయం

181. శ్రీమన్నారాయణుడు నరకాసురుని వధించాడని పురాణ కథ. దుఃఖనిలయమైన ఈ దేహాన్ని "నేను" అని వ్యవహరించే వాడే (అహంకారం) ఆ నరకాసురుడు. ఆ నరకాసురుడు ఎక్కడ నుండి ఉదయిస్తున్నాడని విచారించి అహంకారాన్ని నాశం చేసిన వారే నరకాసురుని వధించిన శ్రీమన్నారాయణ మూర్తి యని గ్రహించండి.

182. నరకాసురుడు నివసించే స్థలం (నేను-పుట్టు స్థానం) యేదని విచారించి, ఆ అహంకారమనే నరకాసురుని వధించి జ్ఞాన స్నానం చేయడమే (ఆత్మజ్ఞానం పొందటమే) నరకచతుర్దశి స్నానం (దీపావళి అభ్యంగన స్నానం).

భగవాన్ - 4

181, 182 పద్యాలను సంగ్రహించి శ్రీభగవాన్ రచించినది ఈ క్రింది పద్యభావం, "దుఃఖమయమైన ఈ శరీరమే నేను" అనే దేహాత్మ బుద్ధిచేత నరకలోకాన్ని పాలించే నరకాసురుడు ఎక్కడున్నా? డని విచారించి ఆత్మజ్ఞాన మనే చక్రాయుధం తో నరకాసురుడనే అహంకారాన్ని చంపిన వాడే శ్రీమన్నారాయణుడు. అట్లాగ అహంకారం నశించిన రోజే నరక చతుర్దశి అనే పర్వ దినం.

183. మాంసపు ముద్ద ఈ శరీరం. మలమయమైన ఈ నరకాన్ని "నేను" అని అభిమానించు నరకాసురుడనే అహంకారాన్ని తానేవిచారించి వధించి, నిత్య ప్రకాశ పరమాత్మ జ్యోతివలె గోచరించేదే దీపావళియని తెలుసుకో!

భగవాన్-5

నరకలోక రూపము, దుఃఖ శరీర మైన ఈ ఇంద్రియ గృహాన్ని "నేను" అని అభిమానించి చెడిపోయిన నరకాసురుడైన మహాపాపిని విచారించి, చంపి, ఆత్మయే తానుగా ప్రకాశించటమే దీపావళియని తెలుసుకో!

29. అంతర్ముఖత్వం

184. అన్యాలను ఇంద్రియాలచేత తెలుసుకొనేది అహంకారం. ఆ అహంకారం యొక్క నిజ స్వరూపం ఆత్మ. ఆ ఆత్మే లక్ష్యమై యుండగా, దానిని కాదని సాధకులు దాని కన్యమైన మధ్యమ, ప్రథమ పురుషలకి సంబంధిత విషయాలలో ఏదో నొకదానిపై ధ్యానలక్ష్యంతో శ్రమించడం, వస్తువుని వదలి దాని నీడను పట్టుకొనడం వంటిదే (అజ్ఞానం).

వివరణ : 354వ వచనమును దీనితో అన్వయించుకోవాలి.

185. తన ముందు కనబడుచున్న బాహ్య వస్తువులను కాంక్షించి అస్తవ్యస్తమై వ్యాకులపడే మనస్సు ఆత్మలో ఉండాలంటే, ఆ అల్ప విషయాలను కాక్షించే నేను "ఎవరు" అని తన ఉనికిని తెలుసుకొనడానికి ప్రారంభించటమే మార్గం.

186. ద్రష్టని చూడటానికి అంతర్ముఖం కాలేక, కనబడే వస్తువులను చూసి దుఃఖించే ఓ జీవుడా! నీదృష్టి అన్య విషయాలపై ప్రసరించకుండా, అంతర్ముఖమై అద్వితీయంగా నుండటమే సుఖం..

187. మనసా! నీకు బహిర్వర్తనం తెలివైన పనికాదు. హృదయంలో ప్రవేశించి అక్కడ ఉండటమే లాభదాయకం, శ్రేయస్కరం. నిన్ను బహిర్ముఖమొనర్చి నాశం చేసే మాయ యొక్క తంత్రాలకి చిక్కకుండా హృదయంలోనే దాగుకొని అణగివుండు.

వివరణ : కీర్తి కోసం నిన్ను ప్రకటించుకోవటం తెలివి తక్కువ పనియని భావం.

188. బహిర్ముఖమై యాతనలతో అలసి పోయి, వింత వింత విషయాలని వాంఛించి, వాటిని పొందిన ఆనందంతో గంతులేసి జీవితాన్ని వృధా చేసుకోకుండా, విచారణతో హృదయంలో ఆత్మ స్వరూపాన్ని దృఢంగా గ్రహించి అక్కడే సంస్థితమై ఉండటమే శ్రేష్ఠం.

189. ద్వైత భావమే దుఃఖానికి కారణం. అదే అశాంతిని కలగజేయడం వలన, ఆ ద్వైత మోహానికి లోబడక చిత్త వృత్తి యణచుటయే ధర్మం,

190. శివుడు తనలోనే ఉన్నాడని గ్రహించక, శివ దర్శనానికై క్షేత్రాలకి పక్షులలాగ ఎగురుకుంటూ దేశాటనం చేసే యాత్రీకుల్లారా! హృదయంలో నిత్యం నెలకొని ఉన్నటువంటి జ్ఞానమే పరమశివుడు! అదే పరమశివ దర్శనం.

191. తెరచియుంచిన తెరచాప గాలికి వూగి పాడైపోతోంది. అట్లాగే మనస్సు బహిర్ముఖమై వ్యాపించడం వలన చేటు తెచ్చుకొంటోంది. అట్లాగ కాకుండా, సముద్రంలో పడివున్న లంగరువలె మనస్సు హృదయంలో మునిగి ఉండటమే జ్ఞానం.

192. బయటికి ఎంతో వేగంగా దూసుకుపోయే మనస్సుని అరికట్టి, హృదయంలో స్థిరంగా నిల్పి కాపాడటమే ముముక్షువులాచరించవలసిన ధర్మం.

193. బాహ్య విషయాలపై పోయే అహంకారం, తన సహజ స్థితిని, ఉనికిని, వెదకటానికి ప్రారంభిస్తే అప్పుడు, జ్ఞానం చేత నీచమైన అహంకారం ధ్వంసమై ఇతరములు కూడా నశిస్తాయి.

వివరణ : ఈ వచనభావంలో శ్రీ భగవాన్ విచార మార్గ ధర్మాన్ని తెల్పి దాని ఫలితాన్ని కూడా చెబుతున్నారు.

30. శివలోకం

194. శివలోకం ఎక్కడో ఉందనే తలంపురావడానికి, "ఈ దేహమే నేను" అనే దేహాత్మ బుద్ధి యొక్క మోహమే కారణం. మనం చేరవలసిన ఆ శివలోకం మన హృదయంలోనే తప్ప బయట మరెక్కడా లేదని తెలుసుకో!

వివరణ : అల్పమైన దేహాత్మ భావం చేతనే శివలోకం ఎక్కడో వుందని అనుకోవలసిన అవసరం కలిగింది. నిజానికి మన యదార్థ పరంధామం నుండే జగజ్జీవేశ్వరులు మొదలైన కల్పనలు సృష్టింప బడ్డాయి. ఆ సృష్టి యొక్క మూల స్థానం మన ఆత్మ స్వరూపమే. అదే శివుడు, శివలోకమని తెలుసుకోవలసిన బాధ్యత.The kingdom of God is with in you" - పరంధామం నీలోనే వున్నది' అనే బైబిల్ భావమిదే.

195. శివలోకం ఒకటి ఉందనీ, అది ఒక అద్భుత ప్రపంచంలా ప్రకాశిస్తున్నదని అంటావు. అలాగ ప్రకాశిస్తు ఉండటానికీ స్వప్రకాశమైన ఆత్మజ్ఞానము నీవే. అది తెలుసుకోవటమే జ్ఞానం. ఆ శివలోకం నీలోనే ఉంది.

వివరణ : తన ఉనికి చేత ఇతరలోకాల ఉనికి, తాను ఉన్నానను జ్ఞానం చేత ఇతర లోకాల గురించిన జ్ఞానం కలుగుచున్నదని భావం.

196. భక్తులు తమ మనస్సణగినటువంటి నిష్ఠలో ఇంతవరకు పొందని ఒక కొత్త అనుభవాన్ని పొందుతారు. ఆ అనుభవమే పూర్ణంగా ఉప్పొంగుతున్న తురీయాతీతము. అది ఆత్మ స్వరూప జ్ఞానప్రకాశం చేత వెలుగొందుచున్నది. అదే నిజమైన, అరుదైన, గొప్ప శివలోకము.

వివరణ : శివలోకమంటే ఇంద్రియ గోచరమగు దేవతలు, వస్తువులుండే ఒక స్థలమని అనుకోరాదు. ఇంద్రియాతీతమైన జ్ఞానమే నిజమైన శివలోకమని ఉపదేశిస్తున్నారు.

31. శివత్వం

197. తిరిగే చిత్తమనే అజ్ఞాన రాక్షస అహంకారం నశించి, దాని వల్ల భేదభావం పోయి సహజ సమాధియైన జ్ఞానలో మునిగిన వాడే శివుడు.

198. వ్యష్టిభావంతో శ్రమిస్తోంది అహంకారం. ఆ అహంకారం నశించి తాను ఆత్మేయనే భావం హృదయంలో నెలకొనగా, వివిధములైన వాసనలు దగ్ధమైన పిదప అనుభవమయ్యే చిత్స్వరూపాన్ని తెలుసుకోగలిగిన వాడే శివుడు.

వివరణ : చిత్తం అనే పదంలో 'తం' అనే పదం మాలిన్యాన్ని, అజ్ఞానాన్ని సూచిస్తుంది. అదిపోతే మిగిలింది చిత్ - ఆత్మే. కనుక చిత్తం యొక్క మలం 'తం' పోవుటచేత శివమవుతున్నది. ఇది శివభక్తుడు పండితుడైన శ్రీమాణిక్యవాచకుల వాక్కు. 244వ వచనమును కూడా ఇక్కడ అన్వయించుకోవాలి.

199. సర్వవ్యాపకమై, సర్వాతీతమై అచ్యుతమై భాసించు సూక్ష్మమే దైవం. బహిర్ముఖమైన మనస్సు తన మూలస్థానమైన హృదయంలో నెలకొన్న స్థితే శివస్వరూపం.

32. హరి హరుల అభేదం

200 హరుడు జీవులకు జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తాడని, హరి ప్రపంచ భోగాలను ఇస్తాడని లోకులు చెబుతారు. కాని నిజమేమంటే, దృఢమైన జ్ఞానమే దైవంగా, స్వర్గంగా వెలుగొందుతోంది. అదొక్కటే హరి హరులవుతోందని గ్రహించండి.

33. శక్తి శివుడు

201. మూలమైన తనని వదలి (ఆత్మ స్వరూపాన్ని) మనస్సే తన రూపంగా యెగసిన ఆ అద్భుతచిత్ శక్తి ఏమాత్రం ఉండలేదు, మనస్సుదయించే ఆ హృదయమే (ఆత్మ స్వరూపమే) శుద్ధ పరమాత్మ.

202. దేనిని పొందిన తర్వాత మనస్సు మహదానందాన్ని అనుభవించి అటు పైయిక సుఖభోగాలకై అన్యవస్తువుల వెంట పరుగెత్తదో, ఆ జ్ఞానానుభవాన్ని మనస్సుకి ప్రసాదించే హృదయమే శివుడు (ఆత్మ).

203. ఆత్మపై ప్రేమానురాగాలు నిండిన భక్తుల చిత్తము, కృష్ణునిపై అత్యంత ప్రేమానురాగాలు పెంచుకొని సొక్కి సోలిపోతున్న గోపికల చిత్తం వంటిది. శలభాలను (దీపపు పురుగులు) ఆకర్షించి మాడ్చివేసే దీప జ్వాలలవలె, తనవశం చేసుకొని అహంభావాన్ని పూర్తిగా నాశనం చేసే ఆత్మే గోపికావల్లభుడని గ్రహించు.

34. శివ పూజ

204. పరిపూర్ణ ఆత్మ స్వరూపమైన సచ్చిత్ నుండి వేరు పడకుండా అఖండాకార వృత్తి చేత (అంటే వృత్తి రహిత స్థితి లేదా అఖండ మౌనంలో) యేకమై యుండు శాంత తత్త్వమే శివపూజ యని దృఢంగా తెలుసుకో.

వివరణ : ఆత్మ నుండి వేరుపడిన మనోవృత్తి ఆత్మని న్యూనమొనర్చేపని. దానికి బదులు ఆత్మకు అనన్యంగా నుండటమే, అంటే ఆత్మ నిష్ఠయే ఆత్మని పూజించడం. " కనుక ఇదే శివపూజయని బోధిస్తున్నారు.

205. తన ఆయువును మించి జీవించడానికి మార్కండేయుడు యమునితో పోరాడి జయించాడు. కనుక శక్తిమంతుడైన కాల నాశకుని (అంటే శివుని) భక్తితో ఆరాధించినట్లయితే కాలపాశం బలహీనమై తెగిపోతుంది.

206. తలపుల వల్ల ఉన్నట్లు గోచరించి అందమైన అష్టమూర్తి స్వరూపంగా ఉన్న (భూమి, నీరు, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశం, సూర్యుడు, చంద్రుడు, జీవుడు) ఈ జగత్తంతా దేవుని స్వరూపమే అన్న అభేద దృష్టి గలవారై ఆ అష్టమూర్తులకు ఆయా దేశ కాల అవసరాలకు తగినట్లు హితం కలగచేసే సేవలన్ని శ్రేష్ఠమైన శివపూజయని తెలుసుకో.

వివరణ : ఉపదేశ సారంలోని 5వ శ్లోకభావాన్ని ఇక్కడ అన్వయించుకోవాలి.

35. సాష్టాంగ నమస్కారం

207. అసంపూర్ణుడైన జీవుడు తనను పాలించే ఈశ్వరుని పాదాలపై గర్వంతో బరువెక్కిన తన శిరస్సు నుంచి చేసే నమస్కార భావమేమంటే, “దేహమే నేను” అనే అహం భావం అణగి దానిపై ఆత్మభావం తలెత్తటమే.

(ఉదయించిన శివత్వంలో జీవత్వం అణగి మాయమవటమే సాష్టాంగ నమస్కారం యొక్క భావం)

36. విగ్రహారాధన

208. విగ్రహారాధనని దూషించే మానవుడా!

జంగమ రూపంలో సంచరిస్తున్న జడ శరీరమైన విగ్రహమే చైతన్య స్వరూపుడైన నీవు అని భ్రాంతి చెంది (ప్రతి దినం తప్పకుండా దేహమైన ఆవిగ్రహానికి స్నానపానాదులిచ్చి) ఆరాధించటం న్యాయమేనా?

వివరణ : శరీరభావం ఉన్నంతవరకు విగ్రహారాధన చేయడం తప్పుకాదు. బాగా ఆలోచిస్తే మొదటిదే రెండవదానికి కారణమని తెలుస్తుంది. అందుచేత తమ దేహారాధనని చేస్తున్నవారు విగ్రహారాధనని నిందించి ఖండించడం తగదు. వారు మొదట "తాను దేహం" అనే భావాన్ని వదలక పట్టుకోవటాన్ని నిందించనీయండి, వదలేయమనండి. తర్వాత, అవసరమైతే విగ్రహారాధనని ఖండించవచ్చునని ఉపదేశం.

37. విభూతి

209. అనాదిగా మనస్సులో పేరుకుపోయిన పాత వాసనలు గల అహంకారం జ్ఞానాగ్నిలో బూడిదై పోగా మిగిలినది స్వచ్ఛమైన ఉనికే. ఇదే దేవుని విభూతి.

210. జ్ఞాననేత్రుడైన శివుడు గురురూపం ధరించి, లోకంలో కలత చెందుతున్న జీవుని (శిష్యుని) అహంభావం దహించేటట్లు గొప్ప ఉపదేశాన్ని పరా వాక్కుతో (మౌనంతో) బోధించి స్వచ్ఛమైన జ్ఞానాగ్నిని ముట్టించి, పరిశుద్ధ హృదయంలో పుటం వేసి తీసిచ్చే బ్రహ్మజ్ఞానమే విభూతియని తెలుసుకో.

211. అటువంటి విభూతిని ధరించిన వారు అన్ని విధాలా సాటిలేని వారు. మనోరహితము, అద్భుతమైన ఈ జ్ఞానానుభవమే (విభూతే) నాశనము లేని స్వచ్ఛమైన సంపద.

212. మహిమాన్వితమైన ఈ జ్ఞాన వస్తువు కొరకు ప్రయత్నించే వారు - ఆ జ్ఞానమే - ఆ విభూతియే తాము అవుతారు. ఈ విధంగా అహంకారం నశించి జ్ఞానాత్మ స్వరూపాన్ని పొందటమే విభూతి తత్వమని తెలుసుకో!

213. ఆత్మాన్వేషణతో అంతర్ముఖమై హృదయంలో దగ్ధమవడానికి సిద్ధపడిన జడమైన అహంకారం, నింగి నేల పాతాళం మొదలైన లోకాలన్ని పూర్తిగా దహించేటట్లు మండే జ్ఞాన జ్వాల యొక్క చిహ్నము. అదే (స్త్రీలు నుదుట ధరించే) ఎర్రసింధూరం కూడా.

38. వృషభ వాహనం

214. వృషభ వాహనం వంటి అనేక రూపాలని శివుడు ఆనందంతో పాలించాడని ఎందుకు చెబుతున్నారంటే: సృష్టిలోగల చరాచర రూపాలన్నీ శివుని రూపాలేయన్న జ్ఞాన దృష్టిని కొంచెం కొంచెం లోకులలో కలగజేయడానికే.

39. శక్తి, శాంతి

215. "ఆత్మశక్తి చేత వీలుకాదు. సాయుధబలంతోనే ఈ కార్యం నెరవేరుతుంది" ని కొందరి వాదన. ఆ వాదన దేహాత్మ బుద్ధితో కలిగిన అహంకార దోషం వల్లనే కలుగుతోంది. ఆత్మ బలమంటే దైవ శక్తి. ఆత్మ బలం చేత సాధించలేని కార్యమేదీ లేదు.

216. శక్తి వేరు, శాంతి వేరు, అవి రెండు వేర్వేరు వస్తువులని కొందరంటారు. అటువంటి వారు వాటి సత్యాన్ని అనుభవంలో ఉన్నదున్నట్లుగా తెలుసుకోనివారే. అంతర్ముఖంలో దేనిని శాంతియని చెబుతున్నారో, అదే బాహ్యంలో శక్తిగా ప్రకటితమవుతోంది.

భగవాన్ - 6

అంతర్ముఖమైనప్పుడు ఏది శాంతియని అనుభవింపబడుచున్నదో, అదే బాహ్యంలో శక్తిగా చూడబడుతోంది. తమను (బాహ్యాంతంరాలలో) బాగా అన్వేషించి సత్యాన్ని తెలుసుకున్న జ్ఞానులకు శక్తి శాంతి ఒక్కటే, వేరుగావు.

217. ధర్మ ప్రవర్తకుడైన ఉత్తముడొకనికి, ఇతరులను దండించే శక్తులనేకం ఉన్నా అణకువ అనే సద్గుణం కలిగి యుండటం చేత అతడు జ్ఞానానుభూతి పొందిన వాడనటానికి చిహ్నము.

వివరణ : ఇతరులను దండించగల శక్తులు కలిగి వుండటం కంటే, వారిని క్షమించి శాంతంగా ఉండగలిగే గుణమే (శాంతమే) నిజమైన, శ్రేష్ఠమైన శక్తి విలాసమని భావం.

40. మహత్, అణువు

218. ఒక పెద్ద అయస్కాంతాన్నీ ఒక చిన్న అయస్కాంతాన్నీ ఒక దానికొకటి అభిముఖ ధ్రువాలుగా ఉంచినట్లయితే, పెద్ద అయస్కాంత శక్తిని చిన్న అయస్కాంతం పొంది, దానితో సరిసమానమవుతోంది.

వివరణ : ఈ వచనంలో కేవలం ఒక ఉపమానం చెప్పారు. ఉపమేయమేమంటే మహత్ అయిన దేవుని పాదాలు, అణువైన జీవుని శిరము రెండూ భిన్న ధ్రువాలు. దేవుని పాదాలపై జీవుడు శిరముంచితే ఆ రెండు ధ్రువాలు కలిసినట్లవుతాయి. అట్లాగ జీవుడు తన ప్రత్యేకతను కోల్పోయి జీవుడు శివుడవుచున్నాడు. అసత్తైన అహంకారం, ఆత్మలో అణగి నశిస్తే తన అణుత్వాన్ని కోల్పోయి ఆత్మ మహాత్ వెలుగొందుతుందని భావం

41. సిద్ధులపై ఆశలు

219. (తన భక్తులకు) సర్వము తానై తనకుతానే సమర్పించుకొనే దైవాన్ని అల్పమైన సిద్ధులను యాచించడం ఎటువంటిదంటే, ఉదారగుణ స్వభావుడైన ఒక దాతను కేవలం పాడైపోయిన గంజిని కోరడం వంటిది.

220. అనంత చిదాకాశ రూపమైన ఆత్మ సిద్ధలోకంలో ఉంటూ (జ్ఞానుల పాదాల వద్ద కూర్చొని) అణిమాది అష్టసిద్ధుల కొన్నిటిని కోరటం ఎటువంటిదంటే, దేవలోకానికెళ్లి అమృతానికి బదులు పులిసిన గంజిని కోరడం వంటిది.

వివరణ : ఆత్మ సిద్ధలోకమంటే, నిత్య సిద్ధముగా నుండే ఆత్మవద్ద ఈ అహంకారం (సాధకుడు) జీవించియుండి కూడా అనీ, ఆత్మ జ్ఞానుల నీడను చేరినా అని కూడా అర్ధం చేసుకోవచ్చును. శ్రీ భగవాన్ రమణులను గురువులుగా స్వీకరించిన కొందరు సిద్ధులను ఆశించి యాచించి, పిదప వారిని వదలి వెళ్ళిన విషయాన్ని గుర్తు చేస్తూ ఈ పద్య రూపంలో హెచ్చరిస్తున్నారు. దీనిని గ్రహించాలి. ఆత్మజ్ఞానం పొందాలని కోరే సాధకులొకరు సిద్ధులను ఆశించటం ఎంత హీనమైనదో ఈ వచన భావం విశదపరుస్తుంది.

221. పరాభక్తి అనే జ్వాలలో దగ్ధమవుతున్న భక్తులను అన్ని రకాల సిద్ధులు చేరతాయి. అయినా భక్తులు ఈశ్వరుని పాదాలకే తాము పూర్తిగా ఆహారమై నశించిన తర్వాత ఆసిద్ధులపై ఎటువంటి ఆశలు పెట్టుకోరు.

222. ముక్తి మార్గంలో నడచే సాధకులు, మార్గ మధ్యంలో కలిగే సిద్ధులపై మనస్సుని పోనిస్తే, అహంకారం ఎక్కువై, బంధం బలపడుతుంది.

చిత్తం యొక్క ప్రధాన గుణం చలనం. అది పోయి శాంతించుటయే ముక్తినొందుట యని పెద్దలు నిర్ధారించారు కాబట్టి, చిత్త ప్రకాశం లేనిదే శక్తిలేని అష్ట సిద్ధులలో మనస్సుంచిన ముముక్షువులు, చిత్తభ్రమలులేని ముక్తి సుఖాన్ని ఎట్లు పొందగలరు? (పొందలేరని భావం)

223. మనుష్యుల్లారా! ఎటువంటి దోషాలు లేని పరిశుద్ధ చిదాకాశ స్వరూపాత్ములైన మీరు, శరీరంతో ఒక నిజమైన వస్తువువలె ఉద్భవించి (లేచి), కర్మానుసారం జనన మరణాది నాటకాలాడటమే అత్యంత గొప్ప సిద్ధి అయిన వింత. అంతేగాని ఇతర అష్ట సిద్ధులు వింతకావు.

వివరణ : విరోధ ధర్మమైన శరీరాదులను నీవు నీ శాశ్వత నిజ స్వరూపంవలె కల్పించుకొని చిజ్జడ గ్రంథియైన జీవునిలా మారినది ఒక విచిత్రం. రాకపోకలులేని ఆత్మయగు నీవు అహంకారంగా ఉత్పన్నమవటం ఇంకా విచిత్రం. అచల స్వరూపమైన నీవు చలనమే రూపమైనటువంటి అహంకారంగా గంతులేయటం అంతకంటే గొప్ప విచిత్రం. అహంకారం విజృంభించటం, గంతులేయటం అణిమాది సిద్ధులన్నిటిలోను ఎంతో వింతైనది. ఆత్మ అసంపూర్ణ రూపమైన అహంకారంగా మారినట్లు (మనుష్యులవలె) గోచరించటం సిద్ధులలోకెల్ల అత్యంత సిద్ధి కదాయని భావం.

224. ముక్తి యొక్క వైభవం, ఆది వస్తువైన తన ఆత్మ స్వరూపాన్ని పొందటమే. అదే నిజమైన సిద్ధి. సిద్ధులని చెప్పబడే అణిమాది అష్టరకాల సిద్ధులు అజ్ఞాన రూపమైనటువంటి మనఃకల్పనా శక్తి యొక్క వికారాలే.

42. అమరత్వం

225. తాను శాశ్వతము అని తాను తెలుసుకోనీయకుండా మభ్యపెడుతుంది, ఈ అసహ్యమైన దుర్వాసనా భరితమైన శరీరం. అటువంటి ఈ శరీరాన్ని "నేను" అని అభిమానించి తిరిగే అహంకార పిశాచిని నాశం చేసినవారికే శాశ్వత స్థితి (అమరత్వం) కలుగుతుంది.

వివరణ : దేహాన్ని చాలకాలం పోషించి, దాన్ని శాశ్వతంగా ఉంచటమే అమరత్వమని భావించి, దాని కోసం యోగ సాధనాలలో మునిగిన వారు ఎందరో! అందువల్ల వారిపై ఎంతో కరుణతో శ్రీ భగవాన్ నిజమైన అమరత్వాన్ని ఇక్కడ ఉపదేశించారు.

226. ఈ శరీరమే నిజమనే వ్యామోహం వల్లనే జనన మరణాలు తనకే కలుగుతున్నట్లు గోచరిస్తాయి. అందుచేత ఈ వ్యామోహం నశిస్తే స్వస్థితియైన అమరత్వం లభిస్తుంది.

227.తన కన్యంగా నుండే దేహమే "నేను" అని తోచు భ్రాంతి తప్ప మరణమంటూ ఏదీ లేదు. భ్రాంతి రూపమైన ఈ అహంకారం నశించగా కలిగిన అనన్య ఆత్మజ్ఞాన సుఖమే అమరత్వం.

228. ఈ దేహమే 'నేను' అని అంటున్న వాడు ఈ శరీర మరణానికి భయపడుతాడు. “నేనెవరు?” అనే విచారణతో తాను ఆత్మయని తెలుసుకుంటే ఆ అహంకార బుద్ధినశిస్తుంది. అమరత్వం సిద్ధిస్తుంది. మరే ప్రయత్నం చేత సిద్ధించదు.

229. చిత్త వికారాలు లేని జ్ఞానమే శ్రేష్ఠమైన అమృత స్థితియని గ్రహించు. శుద్ధ స్ఫురణ తప్ప మరో దాని వల్ల లోనున్న భ్రాంతి అనే మరణం పోనేపోదు.

వివరణ : మరణం కేవలం తప్పుడు జ్ఞానము కాబట్టి సత్యజ్ఞానమైన ఆత్మజ్ఞాన మొక్కటే మరణమనే భావాన్ని నిర్మూలించగలదని భగవాన్ వాక్కు.

43. అమరత్వసారం

230. కనబడి అదృశ్యమయ్యే ఈ శరీరాన్ని సత్యమైన వస్తువుగా చెప్పడం వాడుక మాట. అందరూ తెలుసుకోవలసిన ఆత్మజ్ఞాన మొక్కటే సత్యమైన వస్తువు.

వివరణ : శరీరం సత్యం అనేవి వాడుకలో నున్న మాటలు. అంతేగాని, రాక్షసుడు పుణ్యాత్ముడంటే ఎంత నిజం కాదో, అవి కూడా నిజం కావు. ఈ వచనంలో మురుగనార్ భావం ఏమంటే

అర్థ కామాలే గాకుండా ధర్మం కూడా జ్ఞానానుభవంచేత నశిస్తుంది. అలా కాక ఆత్మజ్ఞానానుభవం, దాని రూపమైన ముక్తి శాశ్వతం కాబట్టి అదే సత్యమని అభిప్రాయం

231. మళిమళి విజృంభిస్తున్న అహంకారం దాని మూలంలో అణగిపోతే, అప్పుడు ప్రకాశించే అతి స్వచ్ఛమైన ఆత్మజ్ఞానమే అసలైన మందు అని తెలుసుకో.

44. కాయసిద్ధి

232. సమస్త వ్యాధులకి మూల వ్యాధి శరీరం. దానిని తెలుసుకోలేనివారు, ఆ మూల వ్యాధిని నివారించటానికి బదులు, ఆవ్యాధిని (శరీరాన్ని) చాలా రోజులుంచటానికి, ఉపయోగంలేని గడ్డికి నీరుపోసినట్లు, కాయసిద్ధికై తపిస్తారు.

233. పీడించే వ్యాధులన్నిటికీ మూలమైనది, విషమయమైనది, నిజంగా ఉనికి లేని అహంకారాన్నే రూపంగా ధరించిన మూర్ఖులు, తమను పట్టి పీడిస్తున్న రోగాన్ని తీవ్రతరం చేయటానికి మందులు మ్రింగే వారివలె, దృఢమైన శరీరం కొరకు అవిశ్రాంతంగా తపస్సు చేస్తారు.

234. ప్రాకులాడి దరిద్రాన్ని సాధించినట్లు, తపస్సుతో పరిపూర్ణ మౌనస్థితిని పొంద × వాంఛింపక, కాయసిద్ధిని వాంఛించడం మోహంతో కూడిన అజ్ఞానం.

235. జ్ఞానులకు ఈ దైహిక జీవనం కేవలం మనోమాత్రంగా, అసత్యంగా గోచరిస్తుంది. కనుక తపస్సుతో జీవితకాలాన్ని పొడిగిస్తే జీవులకి కీడు కలిగిస్తుందే తప్ప మంచి కలగదని గ్రహించు.

45. వైరాగ్యం

236. తపస్వీ! లోకులు తమ కోరికలు నెరవేరటానికి నిన్ను ఆశ్రయించి, నీవు ఆనందించేట్టు చేసే పొగడ్తలు, పూజాది ఉపచారాలు నిన్ను బంధించే బంగారు గాలములని తెలుసుకో.

వివరణ : ఇతరులు చేసే స్తోత్రపూజాదులవల్ల తన మనస్సు కొంచం ఉప్పొంగినా అది ఒక ఎరలా సాధకునికి కీడు కలగ చేస్తుంది. జీవన్ముక్తునికి చేసే ఈ స్తోత్ర పూజలు అతని బంధించవు. ఈ భేదాన్ని తెలుపడానికే ఈ ఉపదేశం. అంతేగాకుండా, సాధకులందరూ పూర్తిగా మనోనాశనం కాక ముందే, లోకులు చేసే ఉపచారాలకి సంతోషించి పరవశులై గమ్యాన్ని మరచిపోతారు. స్తోత్ర పూజాదులకొరకే ఊళ్లు తిరిగి ఉపదేశించటం, ఆశీర్వదించటం వంటి రక రకాలైన ఎన్నో అసత్ కార్యాలను గమనించుకొని వాటి నుండి తప్పించుకోవాలనే ఈ ఉపదేశం. ఇటువంటి స్తోత్రోపచారాలు గొప్పవిగా తోచినా, వాటి వల్ల సాధకుని అహంకారం బలపడి ప్రగతికి అవరోధాలుగా ఉంటాయని హెచ్చరిస్తున్నారు.

237. పూర్వజన్మ తపస్సువల్ల ఇప్పుడు ఎవరి హృదయాలలో ఇహపరలోకాల సుఖాల రెంటిపట్ల సహజమైన అనాసక్తత ఏర్పడుతుందో, వారికి సులభంగా ఆత్మజ్ఞానమేర్పడుతుంది.

వివరణ : ప్రారబ్ధవశంగా కల్గిన ఇహలోక సుఖాలను లెక్క పెట్టక, రాబోవు సుఖాలకై అర్రులు చాచకుండా ఉండే వారే తపోధనులు. వీరే భాగ్యవంతులు

238. జ్ఞానానందమయమైన శాంతి ఆత్మస్వరూపంలో లభిస్తుంది. అంతేగాని, ఈ జగత్తులో, మోహపూరితమైన జీవితంలో, లేశమైనా శాంతి లేదు. ఈ సత్యాన్ని గ్రహించి, మహామౌన స్థితియగు ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొందుము.

239. దట్టమైన మోహాంధకారాన్నీ, ఆశలన్నిటినీ నశించేట్టు చేసి జ్ఞానజ్యోతిని వెలిగించు నా ప్రియమిత్రుడైన వైరాగ్యమా! నీ స్నేహాన్ని ఆశించే నన్ను ఎప్పటికి వదలకు.

వివరణ : వైరాగ్యాన్ని ఒక హితునిగా ఊహించుకుంటూ ఈ పద్యరచన చేశారు. ఎప్పుడూ ఏ పరిస్థితుల్లోనూ వైరాగ్యాన్ని మనం వదలకూడదని ఉపదేశం.

240. పిశాచి స్నేహం నుండి విడిపడడం కష్టమని పెద్దలంటారు. అలాగుండగా, ఏ జన్మలోనైనా నన్ను దుఃఖాల బారి నుండి కాపాడి నన్ను ఎంతో సహన గుణంతో చేర్చే సన్మిత్రుడవైన వైరాగ్యమా! నీ స్నేహాన్ని వదలి వేయవలసి వస్తే అది మాత్రం పరులపై విరోధం పెంచుకోవడం కంటే చాలా ఘోరమైన అపరాధము.

241. ఎటువంటి తలపులు లేచినా, అవి విస్తరించకుండా, వాటిని ఆ క్షణమే అవి పుట్టిన స్థలంలోనే నాశనం చేయడం అతి తీవ్రవైరాగ్యమవుతుంది.

242. చిత్తమనే కోట నుండి వాసనలనబడే శత్రువులు తలపుల రూపాలలో బయటికి వచ్చినపుడల్లా, లెక్కలేని ఆ శత్రువుల నొక్కక్కరిని అద్భుతమైన ఆత్మవిచారం చేత హతమారిస్తే, చివరికి శత్రువులు కోట (చిత్తం, మనస్సు) మన వశమవుతుంది.

46. జ్ఞానవైరాగ్యాలు

243. చూడబడే ఈ ప్రపంచం చూచేవానికి వేరుగా లేకుండా యుండటమే జ్ఞానం. మనస్సు బాహ్య ప్రపంచాన్ని పట్టుకోకుండా, హృదయంలో సంస్థితమై, ప్రపంచమంటూ ఒకటి లేదని త్రోసి పుచ్చటమే వైరాగ్యం.

వివరణ : జ్ఞానికి, అజ్ఞానికి లోకం కన్పించినా జ్ఞానికి కనిపించే లోకం అతని కంటే అన్యమైనది కాదు. అది జ్ఞానస్థితి. అట్లు గాకుండా, ఈ లోకం అన్యంగా తోస్తే అది అభ్యాసస్థితే . కాబట్టి, దానిని కాకుండా ఆత్మనే పట్టుకోవాలంటే ఆ దృశ్యాలు కేవలం కల్పితాలని యెంచి త్రోసి పుచ్చాలి. అదే వైరాగ్యం. "నేనెవరు" గ్రంథంలో “అన్యము నాసింపకుండుట వైరాగ్యము, తనను వదలకుండుట జ్ఞాన"మన్న ఉపదేశవాక్యాలే ఈ వచన భావం.

47. చిత్తం యొక్క సామర్థ్యం

244. ఎర్రమందార పుష్పం యొక్క రంగు పడిన అద్దం ఎర్ర అద్దం వలె కన్పిస్తుంది. అట్లాగే చిత్కు పంచేంద్రియ విషయదోషాలు అంటుకుంటే అది "చిత్తం" అవుతోంది. అందుండే 'తమ్' అనే మాలిన్యం పోతే ఆ చిత్తమే చిత్ అవుతుంది. తమ్ అనే పదం మాయని సూచిస్తుంది.

వివరణ : చిత్తం అనే పేరుతో పిలువబడే దాని నుండి మాయను ఆత్మవిచారణ చేత తొలగిస్తే చిత్తమలం పోయి మనం ఎప్పుడూ శివుని వలె ఉంటామని గ్రహించవచ్చు.

48. చిత్తశుద్ధి

245. అనేక రకాల వస్తువులు పంచేంద్రియ విషయాలుగా మోహాన్ని కలిగించి ఇహపరములలో ఎంతో కీడు కలిగించేవో, అలాంటి వస్తువుల వలె కాకుండా పవిత్రాత్మ మహానందాన్ని కల్గిస్తుంది. అందువల్ల చిత్తశుద్ధి పొందిన వానిని "దైవమే ప్రత్యక్షమై నడయాడుతున్న ఒక అపురూప దృశ్య"మని ఆశ్చర్యంతో స్తుతిస్తారు. చిత్తశుద్ధిగలవాడు శివుడే.

246. కీటక నాశానికి దీపం హేతువు. నాగుపాము నాశానికి కట్లపాముతో సంభోగమే హేతువు (Cobra mating with the viper). అట్లాగే ఆత్మసౌందర్యం కాదని బాహ్యావిషయ సౌందర్యవాంఛయే నాశానికి హేతువవుతుంది.

49. మృత్యువు

247.పరిపూర్ణ ఆత్మ అవ్యయము, మహానంద నిలయము, మహానంద మయము. అది మూల వస్తువు. జ్ఞానాకాశం అది. దాని నుండి జారిపోవుటయే మరణం.

248. ఆత్మ నుండి విడిపడి జీవితాంతం తాను అనుభవించిన దుఃఖానికి కారణం తెలుసుకోటానికి సద్గురువుని సేవించి, ఆయన అనుగ్రహం చేత, తాను ఆత్మ నుండి అహంకారంగా విడిపడటమే కారణమని గ్రహించి, పిదప తన్నుతాను తెలుసుకొని ఆత్మలో మునిగి స్థిరముగా నుండుటయే జీవితానికి శ్రేయస్కరం.

50. ప్రాణస్థానం

249. హృదయంలోనే జీవుడు (ప్రాణం) జీవిస్తున్నాడు. అతని వాసనలకి కూడా అదే స్థానం. అలాగ కాక సహస్రారమే వాటి స్థానమైతే శిరము నరకబడితే వాసనలు కూడా నశించాలి కదా! అట్లు నశించవు కాబట్టి హృదయమే ప్రాణం (వాసనలతోహా) యొక్క స్వస్థానమని గ్రహించు.

వివరణ : శ్రీ కావ్యకంఠగణపతి శాస్త్రిగారు ఒకమారు సహస్రారమే ప్రాణ స్థానమని, వాసనల కేంద్రం కూడా అదేనని శ్రీ భగవాన్ వాదించారు. శ్రీ భగవాన్ వారితో ఏకీభవించక యీ భావాన్ని బోధించారు. యుద్ధ భూమిలో ఒకని తల నరికితే, హృదయమే ప్రాణ స్థానం కాబట్టి, అతని శరీరం కొట్టుకొని ప్రాణ చలనాన్ని సూచిస్తోంది. వాసనల స్థానం శిరమైతే ఆ మరణంతో వాని వాసనలు కూడా నశించి ముక్తి పొందాలి కదా! అందువలన తలనునరికితే మాత్రం వాసనాక్షయంకాదు. కనుక హృదయమే ప్రాణం, వాసనలకు నిలయమని శ్రీ భగవాన్ ఉపదేశించారు.

250. కుండలినీ శక్తి మూలాధారం నుండి పైకి ఎగప్రాకుటవలన, సహస్రారం నుండి అమృతధార క్రిందికి ప్రవహించుటవలన, వీటి రెంటి లక్ష్యం హృదయమే కాబట్టి అదే మూలస్థానమని, అదే ప్రాణ స్థానమని గ్రహించు.

251. తమ ఆత్మ శరీరంలో ఏయే చక్రాలలో నున్నట్లు సాధకులు ధ్యానిస్తున్నారో, వారి మనోబలంచేత ఆయా స్థలాలలోనే ఆత్మ గోచరిస్తున్నట్లు తెలుస్తుంది. అయినప్పటికి 'నేను' అనే జీవికి తానుదయించడానికి, అణగి యుండటానికి స్థానమని చెప్పే హృదయమే ముఖ్యమైన స్థానం. అదే ఆశ్రయం కూడాను.

252. సర్వావస్థలలోను అహంకారానికి ఆధారమైన హృదయాన్ని వదలి (ఆత్మని వదలి) షట్చక్రాలలో ఏదో ఒక దానిలో తానున్నట్లు భావించి ధ్యానించే వాడు, ఆయా చక్రాలలో కొంచెం కాలం లయించి మైకంలో నుంటాడే తప్ప, ఉన్న వస్తువైన తనను తెలుసుకొని ముక్తి చెందలేడు.

వివరణ: షట్చక్రాలలో ఏదో నొకదానిపై మనస్సుని లగ్నం చేసి ధ్యానించే సాధకుడు ఆ స్థానంలో ఒక రకమైన లయంలో మునిగి తర్వాత, ఆ కర్మఫలితంగా మరొక జన్మనెత్తుతాడే తప్ప, ఆత్మజ్ఞానం పొంది ముక్తినొందలేడు. కనుక ఆ అభ్యాసాల అజ్ఞానాన్ని పోగొట్టి, ధ్యానంలో 'నేనున్నాను' అనే స్ఫురణతో నుండటమే నిజమైన యోగాభ్యాసమని ఈ వచనంలో ఉపదేశించారు.

51. హృదయం

253. హృదయము వర్ణింపదగినదని, గ్రహింపదగినదని రెండు రకాలు. ఇంద్రియాలకి స్థానము, ఛాతికి ఎడమవైపుగల మాంసపిండమైన హృదయం జడమగుటచేత అది వర్జింపదగిన ప్రథమ వర్గానికి చెందింది.

వివరణ : రెండూ వేర్వేరు. మాంసపు ముద్దగా ఛాతికి ఎడమ భాగంలో ఉంటూ స్పందిస్తున్నట్లు కొందరి అభిప్రాయం. అందువల్ల ఆత్మ నిలయమైన ఆధ్యాత్మిక హృదయం కూడా అక్కడే వుండవచ్చని వారి అభిప్రాయం. వారి తప్పుడు అభిప్రాయాన్ని త్రోసి పుచ్చటానికి "వేర్వేరు" అని సెలవిచ్చారు. ఉన్నది నలుబది అనుబంధములోని 22వ పద్యాన్ని యిక్కడ అన్వయించుకోవాలి.

254. శరీరంలోపలా బయటా అంతటా వ్యాపించి విరాజిల్లుతున్న హృదయం (శరీరంలో దానికో స్థానం చూపాలంటే అది) రొమ్ముకి కుడివైపు గలదని జ్ఞానులకు తెలిసిన విషయం. దేహం "నేను" అని వ్యామోహంలో పడ్డ అజ్ఞానికే మాంసం ముద్ద రూపంలో ఎడమ వైపు కలదని అభిప్రాయం కలుగుతుంది.

The wise man's heart is at his right, but a fools heart at his left. జ్ఞాని యొక్క హృదయం అతని కుడి వైపున ఉంటుంది, కానీ మూర్ఖుని హృదయం అతని ఎడమ వైపున ఉంటుంది"

ఉన్నది నలుబదిలోని 22వ పద్యంలో శ్రీ భగవాన్ చెప్పిన "అది లోపల వెలి యందుండును, లోవెలి లేకుండును' అన్న మాటని గమనించాలి..

255. ఆత్మ (నేను అన్నపదానికి రూపాంతరం) శరీరంలో రొమ్ముకి కుడి పక్కనుండి నిరాటంకంగా గోచరించకపోయినట్లయితే, మనుషులకు "నేను నేను" అని కుడివైపు రొమ్ముని తమ చేతులతో ముట్టుకొని తెలుపటం ఎట్లు వీలవుతుంది? అందరికి ఆ అలవాటు ఉండటం వలన ఆత్మకి స్థానం రొమ్ముకి కుడివైపునే.

256. నిజమైన హృదయం ఈ ప్రపంచం కన్పించే అద్దం వంటిదని చెప్పవచ్చు. "ఉన్నాను" అను (ప్రజ్ఞ) ఎరుక మాత్రంగా ప్రకాశించు పరిశుద్ధ ఆత్మాకాశం అదే. అదే మౌన వస్తువు.

వివరణ : ఉపదేశసారం గ్రంథంలోని 26వ శ్లోకభావం: "తాను తానుగా నుండుటయే తన్నెరుగుటయగును లేక తన స్వరూపాన్ని తెలియుటయగును" అన్నది ఇక్కడ రూఢి పరుస్తుంది.

257. హృదయమైన ఆ మూలవస్తువే అన్నిటికీ ఆదిమధ్యాంతము పరమాకాశమైన అది అరూపమైన సచ్చిత్ అవుతుంది.

వివరణ : అహంకారమే అంతా. కనుక అహంకారముదయించు స్థలమే హృదయం. అన్ని చరాచరాలకి నిలయం హృదయం. కనుక అది పామరులు భావించే రూపం కాదు. పూర్ణమైన సచ్చిత్ అకాశమే అది.

258. సంతత మౌనం అంటె జ్ఞాన స్వరూపసాగరమైన తన ఆత్మలో మనస్సు నశించి కరగిపోవటమే. శాంతి రూపము, ఆనందసాగరమైన హృదయ ప్రకాశమే నిజమైన మన స్వరూపం. ప్రేమ రూపమైన మనం. (అంటే మనం సచ్చిదానంద సాగర మని భావం)

259. అద్వితీయము, పరిపూర్ణమూనైన పరవస్తువును నీవు అంచనా వేయలేవు. మనస్సు అణగి, ఎటువంటి తలపులు లేక "ఉన్నాను" అన్న ప్రజ్ఞ మాత్రంగా గోచరించే సచ్చిదానందమే హృదయం. అదే అణ్ణామలై అనబడే మన ఆత్మ స్వరూపం.

వివరణ : బ్రహ్మ విష్ణువులైన బుద్ధి అహంకారాలు తెలుసుకోలేని వస్తువుకే అణ్ణామలైయని పేరు. ఆ పరవస్తువు యొక్క మహత్తును మనస్సుతో తెలుసుకోలేని ఆత్మ అని చెబుతున్నారు. ఆత్మ విద్యా కీర్తనలో కూడా "లోనున్న మనమం దలరున్న రుణాచలాత్మ తెలియునే" అన్నారు శ్రీ భగవాన్. అంటే అణ్ణామలై నా ఆత్మ అని చెప్పిన విషయాన్ని గుర్తించుకోవాలి.

260. ఆ హృదయాన్ని తెలుసుకొన్నవారు చెడిపోరు. వారు బంధవిముక్తులు. వారే పరమవస్తువు. ద్వంద్వములు లేని వారు. మోహరహితులై లోనున్న సత్యపరమానందాన్ని అనుభవించు వారు వారే.

261. ఆ హృదయం లోపలా బయటా ఉన్నటువంటిదైనా, శరీరంలోపలగాని, బయటగాని అది లేదు. ఎందువలనంటే "లో బయట" అనే భేదాలకి నిలయమైన ఈ శరీరం మనఃకల్పితమే. కనుక ఆత్మ శరీరంలోనో, లేక భగవంతునిగా ఎక్కడో పరలోకంలోనో బయట ఉందని చెప్పటం కూడా కల్పనే. నిజానికి అది సర్వాతీతము.

262. ఆత్మలో ఈ శరీర ముండగా, దానికి విరుద్ధంగా తాను ఈ శరీరంలో ఉన్నట్లు అహంకారంతో భావించువాడు, సినిమాలో కనిపించే దృశ్యాలకు ఆధారమైన తెరమీద కనబడి కదలుతున్న దృశ్యాలలోనే ఆతెర ఉందని భావించు వాడవుతాడు.

భగవాన్ - 8

ఆత్మయైన తనలో ఈ శరీరముండగా, తానైన ఆత్మ ఈ జడ శరీరంలో నున్నట్లు తలచే వాడు, సినిమాలో కన్పించు దృశ్యాలలోనే ఆ దృశ్యాలకు ఆధారమైన తెర ఉందని అజ్ఞానంతో భావించే మూఢుడవుతాడు.

263. కనుక, ఈ శరీర రూపమైన "నేను" అన్న అహంకారాన్ని నశింప చేసుకొన్న జ్ఞానులే మోహరహితులై సూక్ష్మ బుద్ధితో ఈ హృదయం అంతటా వ్యాపించి ఉన్నట్లు అనుభవంతో గ్రహించి శ్రేష్ఠులవుతున్నారు.

వివరణ : హృదయం అంటే ఒక స్థానం కాదని అది ఆత్మయేయని గ్రహించటమే శ్రేష్ఠం.

264. మౌనానుగ్రహ భరితమై గోచరిస్తున్న భగవంతుని హృదయమే అసమానమైన కైవల్యస్థితి. దీని ముందు స్వర్గాది పదవులు కూడా అల్పంగా నిస్సారమైపోతాయి.

వివరణ : హృదయమే కైవల్యమని భావం. బట్టబయలునకాసే నిండువెన్నెల జ్ఞాని ఆత్మ సుఖానికి సమమనీ వెన్నెల రాత్రులలో దట్టమైన వృక్షం కింద, ఆకుల సందుల్లోంచి భూమి పై పడుతున్న వెన్నెల కాంతి తునకలు, జీవులు బ్రహ్మలోక పర్యంతం వెళ్లి అనుభవించే భోగాలకి సమానమని శ్రీ భగవాన్ పోల్చి చెప్పేవారు.

265. అంతులేని ఆలోచనలు ఎగసి తిరిగి తిరిగి అల్లాడటం (విక్షేపం), దానికి కారణమైన ఆవరణము (అంటే తన్ను మరచినటువంటి మరపు) పూర్తిగా తొలగితే ఏకమై, నిత్యమై, సత్యమై యీ హృదయం ప్రకాశిస్తుంది. ఈ హృదయమే శ్రేష్ఠమైన పరమాత్మ లోకం. దీనిని స్వర్గాన్ని ఏలే ఇంద్రాది దేవతలూ పొందాలని తపిస్తారు.

52. సద్గురువు

266. స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ శరీరాల్లో ఏ ఒక్కదానిపై కూడా "నేను ఇది" అనే అభిమానం లేక బంధరహితమై గోచరించు సచ్చిత్తే సృష్టిలోని సకల జీవరాసుల హృదయంలో తానై వెలుగొందు అఖిల పరాశక్తి.

వివరణ : 'సద్గురువు' అనే ఈ అధ్యాయంలో పరాశక్తి అని తెల్పటంలో భావమేమంటే, సచ్చిత్ ఊరకయుండే స్థితి సర్వశాంతిమయమైన స్థితి. అందుచేత అది కలిగిన వాడే పరాశక్తి గలవాడు. అటువంటి వానినే గురువుగా పొందాలని భావం. ఈ భావాన్నే రాబోవు 268 వచనంలో కూడా సెలవిచ్చారు.

267 ద్వంద్వాలు లేక హృదయంలో సచ్చిదానందంగా ఊరక నుండటయే సత్స్వభావం. అదే మౌనం అనే అంతిమ జ్ఞానం. అది అహంకార రూపమైనటు వంటి ఆసురీ మనస్సు యొక్క అనుభవానికి అందని మౌనమనే జ్ఞాన అవధి.

వివరణ : పై రెండు వచనములలో సద్గురు లక్షణాలను వివరించారు. సద్గురువు యొక్క నిజమైన లక్షణం ఏమంటే వూరక "నేను ఉన్నాను (సత్్చిత్)"అనే సహజ స్వభావ స్థితిలో నెలకొని ఉండే మహామౌనమే. ఆ మహామౌనం మహా శక్తివంతమైనది. అదే అఖిల పరాశక్తి స్థితియని ఎరుక పరచి ఇక అటువంటి గురువునే అన్వేషించి గురువుగా స్వీకరించాలని భావం. ఈ భావమే రాబోయే వచనంలో కనబడుతుంది. మౌనం జ్ఞానానికి సరిహద్దు. మౌనమే జ్ఞానానికి చిహ్నం. ఇదే ఈ భావంలోని

268. అటువంటి సహజ స్థితిలో నున్నవాడే, తనను శరణు వేడి వచ్చే ఏ ప్రాణినైనా వాగతీతము, అద్వితీయము ఐన జ్ఞానాత్మ స్వరూపంలో కరుణతో చేర్చ గలిగే ఒక సద్గురువు.

వివరణ : పరిపక్వ చిత్తులు కాని వారైనా, శాస్త్రాలచే నిషేధించబడిన ప్రాణులైనా, అధమ జీవులైనా సరే వాటికి కూడా సద్గురువు తన అవ్యాజ, అపరిమిత కరుణతోను, మహాశక్తితోనూ స్వరూప సాక్షాత్కారం కలుగ చేయగలడని ఉపదేశం.

269. బ్రహ్మమే మౌనస్థితి. ఆ మౌనమనే మహత్తర కాంతిలో నేను అనే అహంకారం నశిస్తే పరాభక్తిధార ప్రవహిస్తుంది. అదే ఉత్తమ శిష్య స్థితి. అదే ఉత్తమ గురు పదమని తెలుసుకో.

270. జీవులను ఆత్మ స్వరూపం వైపు తీసుకెళ్లి పరమాత్మ బోధనను అనుగ్రహించే వాడే సద్గురువు. అతనిని సర్వేశ్వర రూపమని జ్ఞానులు స్తుతిస్తారు. అది తెలుసుకొని ఆ సద్గురువునే శరణోందు.

వివరణ : జ్ఞానులు సద్గురువుని సర్వేశ్వరునిగానే స్తుతిస్తున్నారు. ఆ సర్వేశ్వరుడు ఆత్మ స్వరూపమే తప్ప వ్యక్తి కాదు. కనుక గురువుని పొందాలనుకొనే నీ ఆత్మ స్వరూపమూ, జగద్రక్షకుడైన సర్వేశ్వరుని స్వరూపమూ రెండూ నీ కళ్లముందు మానవరూపంలో కనిపిస్తున్న గురురూపమేయని జ్ఞానులంటారు. కనుక వానినే శరణాందు. ఆత్మస్వరూపానికి మనలను అభిముఖం చేయువాడే గురువని, సద్గురువు సర్వేశ్వరుడే యని భావం.

271. తనను శరణు వేడిన శిష్యునికి ఒక సాధనా మార్గాన్ని ఉపదేశించి అనుసరించమని చెప్పే గురువు ఆ శిష్యుని పట్టుకొని నరక లోకంలో దండనలకు గురిచేసే దుష్టయముడో మరి వానిని జన్మలకు గురిచేయు బ్రహ్మదేవుడో అవుతాడు.

(అట్లుకాకుండా, కర్మబంధాలకి భయపడి తనను శరణెందిన) శిష్యుని "ఇక నీవేమీ చేయకు; ఊరకవుండు" మని ఉపదేశించి అతనిని కృతకృత్యుని చేసే వాడే నిజమైన సద్గురువని తెలుసుకో.

వివరణ : అనేక జన్మలలో లెక్కలేని కర్మలాచరించి వాటి ఫలితాలననుభవించటం తప్ప యిక వేరే మార్గం లేదని గ్రహించి, తరించే మార్గానికై గురువును చేరితే, గురువు ఇంకా చేయవలసిన పూజజపధ్యాన యోగాలనబడే కర్మభారాలను అతనిపై మోపి కష్టపెడితే ఆ గురువే అతనికి యముడవుతున్నాడు.

ఆత్మసాధనాలవలె అగుపిస్తున్న వీటిని చేయటానికి "నేను" అను కర్తృత్వ భావం వుండాలి కదా! కర్తృత్వం ఉన్నంత వరకు కర్మ, దాని ఫలితమైన జన్మ వదలవు కదా! ఆట్లాగ తిరిగి జన్మలో త్రోయటం వలన ఆ గురువు అతనికి బ్రహ్మఅవుతున్నాడు. ఇట్లాగ మోక్షాన్ని కలుగ చేయక, కర్మలను విధించువాడు నిజమైన గురువు కాలేడు. ఈ సత్యాన్ని గ్రహించిన వాడు కాబట్టి, సద్గురువు తన శిష్యుని కర్మ ధర్మ యోగానుష్ఠానాలలో పడకుండా "ఊరకవుండు" అని వుపదేశించి అభయమిస్తున్నాడు. మనోవాక్కాయాలని శాంతింపజేస్తున్నాడు. అతనిని మౌనంలో ముంచి

కృతకృత్యుని చేస్తున్నాడు. ఈ విధంగా ఆత్మ మార్గాన్ని అనుసరించమని చెప్పినటువంటి సద్గురువులు శ్రీరమణ మహర్షులు మనలందరినీ ఊరక యుండునట్లు చేస్తున్నారు. ఇదే నిజమైన సద్గురువు యొక్క లక్షణం.

272. లోకం నిజమనే మోహభావంతో, బహిఃప్రవృత్తితో పరుగెత్తి, "ఊరకవుండు" అనే సత్యోపదేశాన్ని పెడచెవిని పెట్టిన కారణం చేతనే, బయట మానవ శరీరరూపంలో గుర్వాకరు అవసరమవుతున్నారు.

వివరణ : మనస్సుని అంతర్ముఖంచేయించి ఊరక ఉండునట్లు చేసే ఆత్మే గురువు. "అహమహ"నే ఆ స్ఫురణను అనుసరించి తపనతో హృదయంలో మునగటమే ఉపదేశాన్ని వినడమంటే. ఇట్లాగ వినలేని వారికి బయట ఒక గురువు కావాలి. అట్లాగ బయట లభించిన గురువు నిజమైన సద్గురువైతే, తన వద్దకు వచ్చిన వారిని "తాను ఎవరు?" అని తనలోపల అన్వేషించి, అంతర్ముఖంగావించి, ఊరక ఉండేట్టు చేస్తాడని మనకు తెలుస్తోంది. నిజమైన గురువు లెవరో సాధకులు అన్వేషించి తెలుసుకోవాలి.

273. వస్తువులన్నిటి యందు తానే ఆ వస్తువుగా వుండు సత్-చిత్ స్వరూపమే గురువు.

274. మానవ రూపంలో కనిపించినా, ఆత్మ స్వరూపునిగా గోచరించే జ్ఞాన గురువును నామరూపాలకి అతీతమైన పరవస్తువుగా చూడలేని లోకులు దురాచార పరులలో ప్రథములు.

వివరణ : గురువు నిజానికి మానవ రూపికాదు. మానవ రూపంలో మనం చూస్తున్నాము. నామరూప రహితుడైన వాడే గురువు. ఇది గ్రహించలేని వారు దురాచారపరులు.

53. గుర్వనుగ్రహం

275. అజ్ఞాన మోహాంధకారాల చేత చేసిన సత్కర్మల, దుష్కర్మల వలన కల్గిన నంసారదుఃఖాలలో బంధింపబడిన జీవులకు నద్గురువుల అనుగ్రహానందమే ఔషధము.

వివరణ : వివిధ కర్మలచేత సంసారం, సంసారం చేత చిత్త వృత్తులు, చిత్త వృత్తుల వలన దుఃఖాలు జీవులకు కల్గుతున్నాయి. మనో విక్షేపమే దుఃఖము. అందువలన గుర్వనుగ్రహానికై ప్రాకులాడి వారి ఉపదేశాలని పాటించిన మనస్సే ఎంతో ఉపశమనం కలిగించే ఔషధము.

276. కర్మల వశం చేత చెదరి తనను ఆశ్రయించిన జీవులకి దుఃఖాలని నివారించి ముక్తి సుఖాన్నిచ్చే వాడే సద్గురువు.

277. తుప్పు పట్టిన ఇనుమును సైతం బంగారంగా మార్చగలది స్పర్శవేది. అట్లాగే ఉపాధిదోషవశులైన జీవులను సద్గురువుల అనుగ్రహదృష్టి ఆత్మజ్ఞాన స్వరూపమైన బంగారంగా మార్చగలదు. కనుక మనోమాలిన్యాలని శుభ్రపరచి, అతి శ్రద్ధతో మనం స్తుతించే దైవ దర్శనం అదే (సద్గురు కటాక్షమే).

278. స్థూల కాంతి పుంజాలైన సూర్య చంద్రాగ్నులను కూడా ప్రజ్వలింపచేసేది ఆత్మజ్యోతి. అసత్య దేహాది ప్రపంచాన్ని సత్యమని నమ్మే జీవులకి అది అసత్యమని గ్రహింపచేసేవారే ఆత్మజ్యోతి స్వరూపులైన సద్గురువులు.

వివరణ : ఉన్నదినలుబది అనుబంధంలోని 7వ పద్యభావాన్ని ఇక్కడ అన్వయం చేసుకోవాలి.

279. అనుగ్రహాకాశమూ, సత్యజ్ఞానమూర్తి ఐన సద్గురువు, అల్పుడైన జీవుని దేహాత్మభావాన్ని పూర్తిగ నశింప చేసి పరిపూర్ణ జ్ఞాన స్థితిలో స్థిరముగా నెలకొల్పుతాడు.

280. జగన్మాయకులోబడిన అల్ప లౌకిక వాదులను ఓడించిన సత్యజ్ఞాన గురువు మహామౌనులలో శ్రేష్ఠుడు.

వివరణ : వాదనలలో ఓడిన వారు ఓటమి వల్ల మానసికంగా క్రుంగి పోతారే తప్పతమను జయించిన విద్యావంతులకు వినమ్రులై అణకువగా నుండలేరు. కాని సద్గురువు తమ మౌనంతో వాదించే వారిని జయించినపుడు, వారి హృదయంలో ప్రేమజ్ఞాన రూపంలో జయాన్ని స్థాపిస్తారు. అందువల్ల వారు ఆ క్షణం నుండి సద్గురువులపై ఎంతో భక్తి కలవారై శరణాందుతారు. ఈ జయమే శాశ్వతమైన జయము. మౌనంచేత జయించువారే ఉత్తమ సద్గురువులు.

281. అసత్యమైన ఈ దేహాది ప్రపంచాన్ని లేనట్లు చేసి, ఉన్నది ఆత్మయేయని గోచరింపచేసి, తమచూపులతో సద్గురువులు అహంకారాన్ని చంపకుండానే చంపుతారు.

వివరణ : సముద్రంలో కలిసిన నది తన ప్రవాహ రూపాన్ని పూర్తిగా కోల్పోయినా దాని నీరు మాత్రం నశించకుండా ఉన్నట్లు, చంపబడినది జీవుని ఉపాధి మాత్రమే తప్ప సత్ చిత్ కాదన్నదే భావం.

282. జ్ఞాన ఖడ్గంతో మనోరూప రాక్షసుని నరికి హతమార్చిన వీరుడే సద్గురువు. మన మనశ్చాంచల్యాలు ఆయన అనుగ్రహం చేత పోతేనే తప్ప, పరమాత్ముని అద్భుత జ్ఞాన తాండవాన్ని హృదయంలో దర్శించటం అరుదు.

వివరణ : సద్గురు కటాక్షంతో మనస్సు చేసే కోతి చేష్టలు నశిస్తేనే, నటరాజుని ఆత్మ తాండవం చూడగలమని సెలవిస్తున్నారు.

283. ఏనుగు స్వప్నంలో సింహాన్ని చూసిన వెంటనే నిద్ర నుండి మేల్కొంటుంది. అట్లాగే అవిద్య అనే నిద్రలో చూస్తున్న స్వప్నం వంటి జాగ్రత్తులో తన ముందు కనిపిస్తున్న సద్గురువు వల్ల సాధకుని ఆవరించిన అజ్ఞాన నిద్రపోయి జ్ఞానమనే మెలకువను పొందుతాడని తెలుసుకో.

284. సద్గురువుల అనుగ్రహ కటాక్ష వీక్షణాలకి పట్టుబడిన వారు, పులినోట బడ్డ లేడి తప్పించుకోలేనట్లు, అహంకారం నశించి కైవల్యస్థితిని పొందుతారు. వారు ఎప్పటికీ వదలిపేయబడరు. ఇది ముమ్మాటికీ నిజం.

285. సూర్యుని తేజస్సు వంటి జ్ఞాన ప్రభావంగల సద్గురువుని ఆశ్రయించి, వారి పాదాలనే జ్ఞాన జ్యోతిలో మునిగిన శిష్యుని మనస్సు మళ్లీ త్రిపుటీభేదాలలో పడి చిక్కుకొనదు.

వివరణ : భేద త్రయము : జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులు అనుమూడవస్థలు. సత్వరజస్తమో గుణాలనే మూడు గుణాలు. ద్రష్ట దృశ్యం దృష్టి అనే మూడు మొదలైనవి.

ఒకసారి సూర్యరశ్మి సునిశితమైన ఫలకం పై (Sensitive Plate) పడితే ఆ ఫలకం ఇక మరెటువంటి రూపాన్ని గ్రహించే శక్తిని కోల్పోతుంది. అట్లాగే గుర్వనుగ్రహంచేత జ్ఞాన రశ్మి సోకితే శిష్యుని మనస్సు మళ్ళీ ఈ ప్రపంచ మోహంలో పడదు. శ్రీభగవాన్ అనుగ్రహించిన అరుణాచలాష్టకంలోని 5వ పద్యభావాన్ని ఇక్కడ గుర్తుంచుకోవాలి.

286. అన్నిటినీ 'నేతి' ద్వారా త్రోసిపుచ్చగా చివరికి మిగిలి గోచరమయ్యేది ఆత్మ. ఆత్మని దర్శింపచేసేటట్టు మౌనంగా ఉపదేశించు జ్ఞానగురువు, యోగ్యుడైన శిష్యుడు యిద్దరూ తమకళ్లతో నేత్ర దీక్షాపరులైతే చాలు. ఇక గురువాక్కు ద్వారా అనుగ్రహించవలసిన మహా వాక్యాది ఉపదేశాల ప్రయోజనం ఏమిటి? అనవసరం అని భావం.

వివరణ : స్పర్శదీక్ష కంటె చక్షుదీక్ష, చక్షుదీక్ష కంటె సంకల్పదీక్ష వరుసగా సూక్ష్మము, శక్తివంతము, శ్రేష్ఠమైనవని శాస్త్రముల మాట. పద్యభావంలో చెప్పినది నయన దీక్ష. అది మధ్యేమార్గమైన దీక్ష. ఈ మూడు విధాల దీక్షలలో ఫలితంలో మిన్నయైనది. శక్తివంతమైనది మౌన దీక్షయని శ్రీభగవాన్ తరచూ చెప్తూండేవారు. దానిని సూచించటానికే పై వచనంలో దానిని మళ్లా చెప్పారు. 'రెండు నేత్రాలు కలిస్తే యిక మాటలు వృథా" అన్న తిరుక్కురళ్ ద్విపదభావాన్ని ఆత్మ జ్ఞాన ధర్మానికి తగినట్లు చక్కగా ప్రయోగించుటచేత, తమిళ గ్రంథమైన “తిరుక్కురళ్” కి ఒక ప్రత్యేక గౌరవాన్ని కలిగించారు శ్రీ మురుగనార్.

287. సద్గురువుల అనుగ్రహంతో తెలుసుకొనే వేదాంతసారం, నిర్మలమైన, విశుద్ధమైన, మౌనంలో గోచరించే బ్రహ్మజ్ఞాన సద్వస్తువు, తనంతటతానుగా హృదయంలో "నేను నేను" అనే స్ఫురణానుభవంగా ప్రకాశిస్తుందని జ్ఞానులు చెబుతారు.

54. దృఢ విశ్వాసం

288. వాక్కుకి అతీతమైనటువంటి సద్గురువుల వాక్కులను గ్రహించవలసిన రీతిలో గ్రహించి, మనముందు కన్పించే మాయా ప్రపంచ దృశ్యాలపై బుద్ధి చలించకుండా, ఊరక యుండటమే సుఖము.

వివరణ : "అనుగ్రహమంటే ఆత్మ. అది అందరి హృదయాల్లో "నేను నేను" అని గోచరించే స్వయం ప్రకాశ"మని శ్రీభగవాన్ తరచు చెప్పే మాట. ఆ మాటప్రకారం గుర్వనుగ్రహాన్ని చక్కగా గ్రహించటమంటే "నేను" అనే స్వయం స్ఫురణను విడవక పట్టుకొని యుండటమే. అదే ఊరక యుండటం. ఊరకయుండుట అంటే నోమరితనంగా ఉండటం కాదు. ఏదీ తెలియని స్థితిలో ఉండే కాష్ఠ లయ సమాధులూ కావు. నిరంతరం లో దృష్టిలోనుండటమే. అదే మన సహజ స్థితి అనే జ్ఞానం కలిగితే అప్పుడే సహజ సమాధియవుతుంది. ఇది అప్రయత్నంగా జరిగే గొప్ప ప్రయత్న స్థితి.

289 "నేనెవరు" అని తనను విచారణ చేయుట వలనగాని లేదా భగవంతుని పాదాలను వదలక భక్తి పారవశ్యంతో మనస్సు ద్రవించుటవలనగాని, దేహమే నేను అనెడి అహంకారాన్ని సమూలంగా నశింపజేయుటమే జ్ఞాన ప్రకాశ రూపమైన హృదయాన్ని చేరటం.

వివరణ : ఆత్మ విచారణ లేదా ఆత్మ సమర్పణ ద్వారానే అహంకారం నశిస్తుంది. తనకు ఏ మార్గ ముచితమని తోస్తుందో ఆ మార్గాన్ని అనుసరించి అహంకారాన్ని నాశనం చేయాలి. అహంకార నాశనమే ప్రధానమని భావం. అహంకారం లేని హృదయమే ఆత్మస్థితియని తెల్పారు.

290. సద్గురువుల అనుగ్రహం చేతనే మనశ్శాంతి పొందగలం. మరోవిధంగా అది ఎవరికీ, ఎక్కడా, ఏవిధంగాను లభించదు. అందువలన నిరంతరం తదేక నిష్టతో కూడిన హృదయంతో ఆ సద్గురువుల అనుగ్రహాన్ని కోరి పొందాలి.

291. తాము ముక్తి నొందాలని ఆశించే వారికి ఇది నిశ్చయమైన మాట. అయిదు అంగాలని లోపలికి ముడుచుకొనే తాబేలులాగ, పంచేంద్రియాలు వశమై అణగిన మనస్సు ఆత్మనిష్టలో నుండటమే సుఖం.

వివరణ : ఇప్పుడు ఎంతో దుఃఖంలో ఉన్నామే, విముక్తి ఎప్పుడు? ఎట్లాగ పొందగలము? అని పరితపించి అమరత్వం పొందాలనే జిజ్ఞాసువులకే ఈ మాటలు చెప్పారు. ఇతరులకి ఇవి చేదుగా ఉంటాయి, తప్పుడు ధ్యేయంగా తోచినా ఆశ్చర్యం లేదు. కనుక అటువంటి వారిని త్రోసిపుచ్చి, నిజమైన జిజ్ఞాసువులకే విశ్వాసాన్ని ఇచ్చే ఈ మాటలు చెప్పారు.

232. "నేను ఉన్నాను" అనే నిజమైన స్ఫురణ అందరికీ, ఎప్పుడూ ఉంటుంది. ఆ స్ఫురణే దైవమని హృదయంలో స్థిరపరచుకోవాలి. ఎటువంటి సందేహాలు లేక, పై మాటలపై విశ్వాసంతో నిజమైన ఆత్మస్ఫురణే దైవమని ఎంచి అనుభవిస్తే మహానందం వరదయైపారుతుంది.

293. నామరూప మయంగా గోచరించే ఈ ప్రపంచమంతా కేవలం స్వప్నమని తృణీకరించి దానిని తిరిగి ఆశ్రయించకుండా ధైర్యంతో చిదానందమైన ఆత్మనే ఆశ్రయించు.

వివరణ : నామరూప ప్రపంచాన్ని చూడకుండా సచ్చిదానంద ప్రపంచాన్ని అంటే లోకంకాని లోకాన్ని- ఆత్మని దర్శించమని ఉపదేశం. సత్, చిత్, ఆనందం, నామం రూపమనే అయిదు అంశాలలో మొదటి మూడు బ్రహ్మం యొక్క సత్యాంశాలు చివరి రెండూ మిథ్యాంశాలు. కనుక నామరూపాలని త్రోసిపుచ్చి చూస్తే లోకం సచ్చిదానంద బ్రహ్మమవుతుంది.

294 అజ్ఞాన భ్రాంతి వలన కనబడుతున్న దేహాన్ని "నేను" అని అభిమానించి భ్రమించే జీవులకు ఆత్మ స్వరూపాన్వేషణ ఒక్కటే, వారిని భవసాగరాన్ని దాటించి ముక్తి తీరాన్ని చేర్చేనావ అవుతుంది.

295. అనాది, అనన్యమైనటువంటి వస్తువు ఆత్మస్వరూపంగా తనలో ప్రకాశిస్తున్న శుద్ధసచ్చిత్ ఒక్కటే సద్వస్తువని గ్రహించకపోతే జీవులకు మోహభ్రాంతి నుండి విముక్తి లేదు.

296. లోక వ్యవహారాల్లో విసుగూ విరామం లేకుండా తిరుగాడుతున్న విక్షేపావరణ రూపమైన మానసిక దౌర్భల్యాన్ని (మోహాన్ని) విడనాడు. చంచలమైన అహంకారాన్ని నశింపజేయి. వాసనలను పూర్తిగా తొలగించు. శుద్ధజ్ఞాన ఈశ్వరమయముగా ప్రకాశించుము.

297. అనాత్మ విషయాలు, దహించే ఎడారి వంటివి. అటువంటి ఎడారి ఇసుకను తింటూ తిరిగి అలసి పోవద్దు. చల్లటి నీడ వ్యాపించిన శాంతి నిలయమే హృదయం. ఇక్కడకి వచ్చి ఆత్మభోగమైన విందునారగించు.

298. భక్తి పొంగగ, భగవంతుని పాదాలనే శరణొంది తపస్సు చేస్తున్న సాధకుడా! అణిమాది అష్ట సిద్ధులపై ఆశలు పెంచుకొన్నవానివలె మారకుండా, వాటిని పూర్తిగా పరిత్యజించు, సదాశివమైన ముక్తి పరమానందాన్నే పొంది అనుభవించు.

వివరణ : "అణ్ణామలై నా ఆత్మ" అని శ్రీ భగవాన్ చెప్పినట్లు, శివుడు, హర, సదాశివం, గురుపదం వంటి పదాలన్నీ ఆత్మనే సూచిస్తాయట.

299. మనస్సుని మఱపు, ఎఱుకలకు లోబడనీయకు. భగవదనుగ్రహాకర్షణకు వశమై, నిర్మల జ్ఞాన స్తంభమైన పరమ శివుని జ్యోతిర్మయ పాదాలయందు రమించియుండు.

300. మోహరూపమైన అహంకారమే మానవుడు. అతడు భగవంతుని అనుగ్రహాన్ని తోడుగానుంచుకొని లోదృష్టి అభ్యసిస్తేనే తప్ప భయంకరమైన జనన మరణ సుడిగుండాలనుండి తప్పించు కొనలేడు. పూర్వకర్మలచే ఏర్పడిన వాసనాబలాన్ని కేవలం మానవశక్తిచేత జయించలేడు.

55. ఉచ్ఛిష్టము

301. ఆత్మసిద్ధుడైన సద్గురువు, స్వానుభవంతో శిష్యునికి అనుగ్రహించు జ్ఞానోపదేశ వాక్కులే ఆయన భుక్తశేషమయిన ఉచ్ఛిష్టము. అది విని శిష్యుడు మౌనంగా, మనస్సు ఎగసి పడనీయక తన స్వరూపనిష్ఠలో నుండటమే ఆ ఉచ్ఛిష్టాన్ని ఆనందంగా ఆరగించుట.

302. మౌన గురువునకు తన దేహాభిమానాలను సమర్పించిన తర్వాత (ప్రసాదంగా) మిగిలినది ప్రకాశవంతమైన ఆత్మస్ఫురణ. దానిని హృదయంలో అనుభవించటమే గురుప్రసాదాన్ని శిష్యుడు భుజించుట.

303. ఆత్మస్థితులై జీవించే జ్ఞానులు ఈ భువిలో జీవించియుండటమే ఈలోకానికి లభించిన ఈశ్వర ప్రసాదమని పూర్వులు అనేవారు. జ్ఞానుల జీవితమే పాపాలన్నిటినీ పోగొట్టగల పరమపావనమైన ఉచ్ఛిష్టము.

వివరణ : జ్ఞానులు ఈ భూమిపై ఉంటే చాలు. పాపాలన్నీ పోతాయి. ఇక వారు మాట్లాడవలసినదిగాని, ఉపదేశించవలసినదిగాని ఏదీలేదు. వాటి అవసరమూ లేదు.

56. గురుపూజ

304 తనను అనుగ్రహించిన సద్గురువుకి దాసుడైన ఉత్తమ శిష్యుడు చేసే సేవలు భార్య భర్తకి చేసే సేవలవలె వుంటాయి.

(ఉన్నది నలుబది - అనుబంధంలోని 39వ శ్లోక భావం - గురువుల వద్ద అద్వైతం కూడదని ఉపదేశం)

305. సద్గురువులు నిర్మల జ్ఞాన జ్యోతి వంటివారు. ఆ గురుపాదాలే తనకి సకలమూ అని ఎవరు శరణుపేడుతారో ఆ శిష్యులకి గుర్వనుగ్రహం వలన చిత్త శుద్ధి కలిగి జ్ఞాన సిద్ధి కలుగుతుంది.

306. సద్గురుపాదాలే తమకు గతియని జీవించే శిష్యులకు భక్తి పెంపొందుతూనే TV ఉంటుంది. అట్లాగ కల్గిన శివ (గురు) భక్తి శివ (ఆత్మ) జ్ఞానమై, ప్రపంచ భోగాలపై గల అన్ని వ్యామోహాలను దహించి వేస్తుంది.

307. కరుణాసముద్రుడైన శ్రీకృష్ణ భగవానుడు మనకీ ఆయనకీ మధ్య అర్జునునుంచుకొని అతనికి చెప్పే నెపంతో మనకిచ్చిన ఉపదేశమిదే. "నీవు నన్ను పొందినట్లయితే, పాపపుణ్యాలనే కర్మబంధాలనుండి నిన్ను విముక్తుని చేస్తాను. తెలుసుకో" అని అభయమిచ్చి తననే (ఆత్మనే) ఆశ్రయించమని బోధించారు.

308. సద్గురు చరణాలను పూజించే భక్తి నిజమైన మంత్రం. అది తలెత్తే వాసనలని నాశనంచేసి బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని కలగజేస్తుంది. కనుక గురుభక్తియే శ్రేష్ఠమైన మంత్రము.

309. జ్ఞాన గురువుగా మానవ రూపం ధరించి మనలను అనుగ్రహించిన పరమేశ్వరునికి పూజాది సేవలు చేసినా కూడా, ఆ పరమాత్మునితో జీవ బ్రహ్మైక్యమే చేయతగ్గ శ్రేష్ఠమైన పూజ.

వివరణ : ఈ దేహంతో చేస్తున్న పూజలన్ని జీవబ్రహ్మైక్యక్రియలవలె నిరంతరం చేయటం కష్టం. అందువల్ల ఐక్యమే అన్నిటికన్న శ్రేష్ఠమైన పూజ, ఉపదేశసారం 30వ పద్యభావాన్ని ఇక్కడ జ్ఞాపకం చేసుకోవాలి.

310. శిష్యుడనీ గురువనీ, జీవుడనీ శివుడనీ ద్వైతబుద్ధిని అహంకారం, కలుగజేస్తుంది. అటువంటి ద్వైతబుద్ధి లేశమైన తలెత్తని మౌనస్థితియే శిష్యుడు గురువునకు చేసే నమస్కారానికి అర్థం.

311. భగవంతుడే జ్ఞాన గురువు. ఆయన దివ్య బోధలనెడి జ్ఞానాగ్నితో "నేను శిష్య" డను (వారు గురువులు) అనే ద్వంద్వ భావం నశిస్తుంది. దాని ఫలితంగా వాసనారహిత మౌన నిష్ఠయే వారికి చేసే ఉత్తమ పూజ.

312. "నేనెవరు?" అని అంతర్ముఖంగా ఆత్మ విచారణ చేసి ఫలితంగా ఆత్మరూపుడైన గురువుతో సారూప్య స్థితిని పొంది, అదే నిష్ఠలో ఉంటూ తాను శిష్యుడు అన్న భేద భావాన్ని నశింపజేసుకోవటమే ఉత్తమ శిష్యుడు గురువుకు చేసే పూజ.

వివరణ : ఉపదేశసారంలోని 29వ పద్యభావాన్ని ఇక్కడ గుర్తుచేసుకోవాలి.

313. చిదాకాశమే గురురూపంలో అవతరించింది కాబట్టి, ఆ చిదాకాశంలో తనకొక జీవరూపం లేకుండా, ఉత్తమమైన సహజ స్థితిలో ఉండే నిష్ఠయే ఆ గురువునకు చేసే గురుపూజయని గ్రహించు.

314. అహం, ఇదం అనేవి ఒకదానితో నొకటి బద్ధమై కనిపించే ఈ జగత్తంతో తన గురుస్వరూపమే అనే శిష్టాచార దృష్టే ఉత్తమ శిష్యుడు తన సద్గురువుకు చేయతగ్గ గురుపూజ.

315. "దేహమే నేను" అనే అహంభావమను మంచు గడ్డ ఆత్మరూపమైన గురురూప సాగరంలో కరిగి ఏకమైపోవటమే ఉత్తమమైన గురుపూజ.

316. గురువుల అఖండాకార స్థితిని పరిచ్ఛిన్నం చేసే (అనేక జీవరాసులుగా చూడబడే) అహంకార దోష దృష్టి కలగకుండా ఉండటమే సమతల భూమిపై కొండ వంటి గురువునకు చేసే శ్రేష్ఠమైన పూజ.

317. తనువును ధనమును ప్రాణాన్ని సద్గురువుకు సమర్పించిన తర్వాత వాటిని మళ్లీ నేను, నాది అని అభిమానిస్తే అది దత్తాపహారం (ఇచ్చిన దానిని తిరిగి అవహరించటం). అది నింద్యము. ఆ నింద నుండి తప్పించుకొనటమే గురుపూజ.

వివరణ : అహంకార నాశమే సంపూర్ణ సమర్పణా సిద్ధి అని భావం.

318. రగులుతున్న తాపత్రయాన్ని చల్లార్చిన సద్గురువుల పాదచ్ఛాయను (ఆత్మను) వీడి, భోగాలనబడే మండుటెడారిలో తిరిగి అల్లాడే మన శ్చేష్టలుపోయి ఆత్మ నిష్ఠలో నుండటమే గురుపాద పద్మాలకుచేసే ఉత్తమ పూజ.

319. మనో రూపంలో పరుగెడుతున్న అహంభావాన్ని "నేనెవరు?" అని వెదకి హృదయంలో మునిగి ఉండటమొక్కటే, మనోతీతమైన సద్గురు పాదాలను అర్చించటం.

320. జడమైన శరీరంతో ముడిపడి ఉన్న అహంభావం చైతన్యం వలె నటిస్తూ వంచిస్తుంది. అటువంటి అంధకారం మనలో వ్యాపించకుండా మెలకువతో నుండటమే సద్గురువుల పాదకమలాలకు చేయతగిన పూజ.

57. గురు మహాత్మ్యము

321. దుర్గుణాలు పోయి సద్గుణాలు కలిగినా, బంధువులను, సుఖాలను త్యజించినా, శ్రుతులు చెప్పిన నియమాలు పాటించినా కూడా, జ్ఞాన గురువును పొందే వరకు ఎంతటి విద్యావంతుడై ఎదిగినా కైవల్య స్థితిని పొందడు.

322. త్రిపుటీ భేదరహితమై, ఏకాత్మ స్వరూపంగా గోచరించు సద్గురు పాదాలను చేరితేనే తప్ప పరమ పురుషార్థమైన చిదానంద మయ జీవితాన్ని పొందడానికి ఎవరికీ వీలుకాదు.

323. లోపల "నేను"గా బయట కనిపించే ప్రతి ఒక వస్తువుగా, ఇహంలో పరంలో అన్ని కాలాలో అన్ని దేశాలలో సర్వత్ర వ్యాపించియున్న సద్గురువు తన భక్తుల హృదయాలలో జ్ఞానదీపంగా సదా వెలుగుతున్న జ్యోతి స్తంభమవుతున్నారు.

324. సద్గురువును అత్యంత భక్తితో కొలుచుట వలన ఆయన వర్షిస్తున్న అనుగ్రహ వీక్షణమే గతియని నమ్మే భక్తులు ఈలోకంలో ఎటువంటి బాధలు లేక ఇంద్రునివలె జీవిస్తారు.

325. పాపములన్నిటినీ నాశనము చేసిన సద్గురువు తమ భక్తుల హృదయాలలో పర్వతం లాగ గంభీరంగా కొలువుంటారు. ఆ ఆనందాన్ని అనుభవించిన వారు వివరించలేరు. దానిని వ్యాఖ్యానించే పండితులు ఆ నిజస్థితిని అనుభవించిన వారు కారు. ఇది భక్తులందరు అనుభవంతో చెప్పిన మాట.

326. నిరహంకారయుతమై నిర్మోహమైన సద్గురువుల ఆత్మనిష్ఠ పదునైన కత్తివంటిది. అది, తనని ప్రేమతో దరిచేరు భక్తుల హృదయ గ్రంథులను వేళ్లతో సహా ఛేదించగలదు.

327. సద్విద్యఫలితంగా జ్ఞాన విచారణను అనుసరించి, మనస్సును అంతర్ముఖ మొనర్చి దృఢ విశ్వాసంతో హృదయంలో నెలకొని స్వస్థితి నొందుటయే నిజమైన ఉపదేశమని గ్రహించు.

58. సజ్జన సాంగత్యము

328. ధర్మమార్గమిదని తెలిసి స్వస్థితిలోనుండక, ఆత్మజ్ఞానానికై విధించిన సాధనలను ఆచరించక, లోక వ్యవహారాలను గురించి మాట్లాడే వితండ వాదులైన అల్పుల దగ్గరకి బుద్ధిమంతులెవ్వరూ చేరరు.

329. విసుగు విరామం లేకుండా మాట్లాడే పిచ్చివారితో (అంటే జ్ఞానానుభవం లేని వారితో) స్నేహం అనేక కీడులను కలిగిస్తుంది. మనస్సు నశించి శుద్ధ మౌనస్థితిలో నుండే జ్ఞానుల సాంగత్యమే ఉత్తమ స్నేహ మగును (సత్సంగం).

330. మనసా! కాని పనులను న్యాయమేనని వాదించి, కూడని చెడుమార్గాలలో వెళ్లే నీచులతో దురదృష్టవశాత్తు ఇంతకాలం సాంగత్యం చేసావు. ఇక వెంటనే వారిని వదలి, నీవు జ్ఞాన స్థితిలో నుండే సజ్జనులతో కూడి జీవించు.

331. స్వరూప నిష్ఠనుండి జారిన ప్రమాదంచేత సకల దుర్గుణాలు కలుగుతాయి. అందువలన అహంకార రహితమైన శాంతమే అన్ని సద్గుణాలు కలిగిన స్థితి.

332. నిర్మలాత్మజ్ఞానులే సద్గుణసంపన్నులు. అజ్ఞానులు దుర్గుణవంతులు. అందువలన, ప్రపంచ భ్రాంతి తొలగి ఆత్మ స్థితిలోనుండు జ్ఞానులను చేరి ముక్తి నొందాలని గ్రహించు.

59. భక్తుల గొప్పతనం

333. పరిపూర్ణ స్థితిలో నుండే సద్గురువుల కరుణాకటాక్షాలకు గురి అయ్యే గురు భక్తి గలవారి గొప్పతనం మాటల కతీతమైనది.

334. పరమేశ్వరుడు తన భక్తులను సంతృప్తి పరచడానికి సద్గురు దేహాన్ని ధరించి, భక్తులతో కూడి ఆనందిస్తాడు.

వివరణ : సద్గురువు సాక్షాత్తు పరమేశ్వరుడే యని భావం.

335 భక్తుల గొప్పతనాన్ని ఇంతని చెప్పలేము. వారు శివ విష్ణువులకంటే గొప్పవారు. శివ, విష్ణువులు అనేక సందర్భాలలో భక్తులకు లోబడి సేవలు కూడా చేసినట్టివారు. ఇటువంటి భక్తుల గొప్పతనాన్నే వేదాలు కూడా కొనియాడుతున్నాయి.

60. బ్రహ్మవిద్య

336. కనిపించే ఈ జగత్తును చూడకుండా, దానిని చూచే తానెవరని ప్రయత్నించి విచారణ చేయటమే సాధకులు నేర్చుకోవలసిన బ్రహ్మవిద్యయని ఆత్మ దర్శనం పొందిన పెద్దలంటారు.

337. ఎండమావివలె గోచరించే ఈ మిథ్యాజగత్తు, ఈ జగత్తును చూసేవాడైన మనస్సు, నేత్రాల ద్వారా ప్రకాశంగా కన్పించు ఈ దృశ్యంగా (ద్రష్ట. దృశ్యము, దృష్టి అనే త్రిపుటీగా), పరిణమించు దేహాత్మబుద్ధి రూపుడైన జీవుని ఆత్మవిచారణ చేత దహించివేయగా మిగిలిన ఆత్మని దర్శించడమే విద్యలలో కెల్ల శ్రేష్ఠమైన బ్రహ్మవిద్య. ఇతరము లేవీ విద్యలు కావు.

61. మతాలలోని సత్యం

338. చూచే తాను లేక ఏ వస్తువుకి ఉనికి లేదు. అటువంటి ఉనికి యొక్క నిజ స్వభావాన్ని "ఉన్నటువంటి నేను ఎవరు?" అని తనలో పరిశీలించే లోదృష్టి ఒకటే జీవులకి మోక్షాన్నిస్తుంది. ఇదే అనేక మతాల బోధనలలోని ప్రధానమైన సత్యమని గ్రహించు.

339. మణులమాలలోని సూత్రమువలె, ప్రాణులన్నిటి యందు స్వయంగా "నేను" అని ప్రకాశించే జ్ఞాన దీపమే ఈశ్వరుడు. అట్లాగే అన్ని మతాల్లో అభేదమైనటువంటి ఆత్మ స్వరూపం ఆ ఈశ్వరుడే.

వివరణ : అరుణాచలాష్టకంలోని 5వ పద్యభావాన్ని యిక్కడ గ్రహించాలి.

340. వెలిగించిన జ్వాల ఒక్కటే అనేక ప్రమిదలలో అనేక దీపాలుగా గోచరిస్తున్నట్లు, అనేక స్థితులలోగల ఉపాధులలో తానైన ఆత్మ ఒక్కటే వివిధ ప్రాణులవలె కనబడుతోంది.

341. ఆత్మ స్వరూపాన్ని స్పష్టంగా గోచరింప చేసే ఒక మహావాక్యం మతాలలో లేనట్లయితే, ఆ మతాలు ఘోషించు తత్త్వ తర్క వాదాలన్ని నిరుపయోగా లైన బజారు కేకలకి సమానము.

వివరణ : పర్వతం ఎటువంటి అడ్డంకులు లేకపోతే చక్కగా కనబడుతుంది. అటువంటిదే మహావాక్యం కూడా. మతాలన్నిటిలో పరమాత్ముని అతి సులభంగా ఎఱుక పరచే సాటిలేని మహావాక్యం ఒకటైనా ఉండి తీరాలని చెప్పారు. వాటికి ఉదాహరణంగా శ్రీభగవాన్ చెప్పినది.

1. హిందు మతంలో- తత్వమసి, అహం బ్రహ్మాస్మి

2. ఇస్లామ్ మతంలో - అన అల్ హక్ అనే వాక్యం

3. క్రైస్తవ మతంలో - "నేను నేనే" I AM THAT I AM ఈ వాక్యాల తత్త్వమే భగవంతుడని తెల్పుతూ పర్వత శిఖరాన్ని ఉదాహరణంగా తెల్పినారు.

342. జనుల మానసిక పరిపక్వతను బట్టి సిద్ధాంతాలని బోధించే విధంగా వివిధ మతాలేర్పడ్డాయి. అందుచేత జనులు అనుష్టించే మతాలలో దేనినీ ద్వేషించకుండా సమబుద్ధి కలిగి యుండటమే వివేకం,

62. అనంత దృష్టి

343.జ్ఞానుల దృష్టిలో, వారు తెలుసుకోటానికి వారికి అన్యంగా ఏ వస్తువు లేదు. ఎందువలనంటె, దేహమే 'నేను' అని భావించే అజ్ఞానం పూర్తిగా నశించి, వారు కేవలం జ్ఞాన రూపమయంగా అరూపమై భాసించుటచేతనేయని గ్రహించు.

344.ఈ శరీరం సంచరించే దేవాలయం. అందుండే దేవుని విచారించి తెలుసుకొన్న జ్ఞానులు, ప్రపంచమనే దేవాలయంలో కూడా ఆ భగవంతుణ్ణి చూస్తారు.

345. ప్రాణులకే ప్రాణమైన ఈశ్వరుడే సత్యమని బాగా తెలుసుకొన్న జ్ఞానులకు, ఇతరులు ఏవగించుకొనే చిన్న పురుగు కూడా భగవంతుని సన్నిధిగానే తోస్తుంది.

346. ఆత్మ స్వరూపమే తామైనటువంటి జ్ఞానులకు అజ్ఞాన రూపమైన మనస్సు నశిస్తుంది. అటుపై వారి దృష్టిలో అన్ని పదార్థములు, అన్నిచోట్లు సచ్చిదానంద రూపాలుగానే గోచరిస్తాయి.

347. ఈశ్వరుణ్ణి, చర్మచక్షువులతో చూచేవారు చక్కటి అందమైన వస్తువులలోనూ, శ్రేష్ఠులైన యోగులు వారి హృదయ కమలములలో ఆసీనుడైన వానిగనూ, యజ్ఞయాగాదులు చేసే బ్రాహ్మణులు అగ్నిహోత్రంలోనూ చూస్తున్నారు. కాని అనంత దృష్టి గలవారైన జ్ఞానులు మాత్రం భగవంతుని అంతటా చూస్తారు.

348. తాను శరీరం అనే భావం పూర్తిగ నశించి, మనస్సు దుఃఖస్వరూపమనే భావం తొలగి, జ్ఞాన మాత్రంగా నిలచి యుండు స్థితే, ఈశ్వరుని నిజంగా, పూర్ణంగా చూడటమవుతుంది.

349 వంచించే పంచేంద్రియాలని నియంత్రించి వశపరచుకొని, చంచలమైన మనస్సును అచలంచేసి, తన సహజ స్థితిలో తటస్థంగా నుండే శక్తిని పొందితే అదే శివస్థితియవుతుంది.

350. సత్యాత్మదర్శనమే పొంగిపొరలే మహానందసాగరమనే ఉత్తమ స్థితి. మనస్సు యొక్క వూహలకు అందనిది, తన్మయంగా అనుభవమయ్యే మౌనస్థితే ప్రాణులకు నిష్కళంకమైన మహనీయ స్థితి.

63. అహంకార నాశం

351. దుఃఖరూపమై విజృంభించే ఈ అహంకారాన్ని 'నేను' అని అంటున్నామే తప్ప, ఈ మాటకి ఏదైనా పదార్థం నిజంగా ఉందా? లేదే! ఒకవేళ ఒక పదార్థముండాలంటే కల్పితమైన సర్పానికి రజ్జువైనట్లు, 'నేను' అనే పదానికి ఆత్మయే వస్తువు.

వివరణ : అహంకారానికి నిజంగా ఉనికి లేదని, అది ఆత్మయొక్క భ్రాంతి రూపమని భావం. ఉపదేశసారంలోని 19, 20, 21 పద్యాలలోని ఉపదేశాన్ని ఇక్కడ అన్వయించుకోవాలి.

352. అహంకారం నశిస్తే దాని అధిష్టానమైన ఆత్మస్థితి పూర్ణంగా గోచరిస్తుంది. అహంకారం నశిస్తే నీ నిజస్థితియైన ఆత్మ స్వరూపానికి ఎటువంటి నష్టం కలగదు. కనుక ఈ నాశనానికి ఏమాత్రం దుఃఖించవద్దు.

353. జ్వలించి ప్రకాశిస్తున్న జ్ఞాన తపస్సనే విచారణాగ్నిలో తమ మనస్సుని ఆత్మయైన ఈశ్వరునికి ఆహుతి చేసే వారు శివస్వరూపమే అవుతారు.

అ) అటువంటి జ్ఞానులను శివ స్వరూపంగా సేవించి మనమూ అపురూపమైన శివ స్థితిని పొందాలి.

ఆ) అటువంటి జ్ఞానులు శివస్వరూపులే కాబట్టి మనమూ ఆ విధంగానే అహంకారాన్ని విచారణాగ్నిలో ఆత్మకి ఆహుతి చేసి శివస్థితిని పొందటమే ఉత్తమమైన పురుషార్థం.

354. ఈ అహంకారాన్ని పూర్తిగా వదిలేస్తే ఏం జరుగుతుందో అనే సందేహం. గాని భయంగాని చెందవద్దు. చెట్టు కొమ్మని వదలేస్తే నేల మీదపడి ఇక ఎప్పుడూ జారి పడని స్థిరమైన స్థితిని పొందేటట్లు, మన నిజ స్థితియైనటువంటి ఆత్మనే పొందుతాము.

355. నిద్రలో "నేను ఈ దేహము" అనే అహంకారం నాశమైనా, అప్పుడు కూడా "నేను ఉన్నాను" అనే ఆత్మ జ్ఞానము నిజంగా ప్రకటితమవటం చేత “నేను” అనే పదానికి నిజమైన అర్థం అవినాశియైన ఆత్మేనని వొప్పుకోవటం న్యాయం.

356. నేను అనే తలపు కించిత్తైనా లేవని మన సహజ స్థితే "తాను” అనే ఆత్మ స్వరూప స్థితి. నిద్రలో “నేను” అనే ఈ అహం లేవక ఉండినప్పుడు మనం ఎవరైనా లేకుండా నశించామా?

357. అహంకార రహిత స్థితే మన నిజమైన జ్ఞాన స్వరూపం. అటువంటి పరిశుద్ధమైన ఆత్మ స్థితిలో మనం ఎటువంటి బాధలకు లోనవుట లేదు కదా! ఈ సత్యాన్ని జాగృత్ సుషుప్తియైన సమాధిలో అనుభవించితెలుసుకో!

358. అహంకార రహితమైయుండే స్థితే మన జ్ఞాన స్వరూప స్థితి. ఇదే సుఖశాంతిమయమైన శివునిగా మనం వెలుగొందే స్థితి. జనన మరణాలకతీతంగా బ్రహ్మనిర్వాణమనే కైవల్యం కూడా అదే.

వివరణ : ఉన్నది నలుబది - అనుబంధంలోని 13వ పద్యభావాన్ని ఇక్కడ జ్ఞాపకం చేసుకోవాలి.

64. శుద్ధ సత్యం (నిజమైన నేను)

359. "నేను" అనే అహంకారం పూర్తిగా నశిస్తే, అఖండమైన 'ఆత్మయేనేను' అనే శుద్ధ సహజ స్వభావం ప్రకాశిస్తుంది. ఇది శరీర రూపం దాల్చి సంసార చక్రంలో పడి భ్రమించే అహంకారంలా కృత్రిమమైంది కాదు.

360. సహజము, నిరాటంకము, అఖండము, నిర్వికారము, మహిమాన్వితమునైన హృదయం అనే ఈ "నేను"ను జీవన్ముక్తుల వ్యవహారాలలో ఎటువంటి కర్తృత్వం లేని 'శుద్ధ అహంకార' మని అంటారు.

361. ఈ "శరీరమే నేను" అనే లోప భూయిష్టమైన అహంకారం నశించి పరిపూర్ణ జీవితాన్ని గడిపేవారు ఎటువంటి దుఃఖాలు, మనశ్చాంచల్యాలు లేక, శాంతి మయమైన తమ సహజ స్థితిలో రమిస్తూ ఉంటారు.

65. ఆత్మ జ్ఞానోదయం

362. తనకు మూలమైన హృదయాన్ని విచారణ చేసి తెలుసుకొంటే, తానే మూలవస్తువని ఇన్నాళ్లు మిథ్యగా వ్యవహరించిన "నేను" అనే అహంకారం నశిస్తుంది. ఆ మిథ్యాతత్త్వమైన "నేను" దాని ఉత్పత్తి స్థానంలో అణగగా అ సద్వస్తువైన ఆత్మ అపరోక్షంగా ప్రకాశిస్తుంది.

363. అజ్ఞానాంధకారంలో పుట్టి, ప్రపంచమంతా తానేయని జడలు విరబోసికొని గంతులేస్తున్న అహంకార రాక్షసుని "ఈనేను ఏవరు?" అని విచారణ చేస్తే (పెళ్లిలో ఎవరూ అడగనంత వరకు ఇరువైపుల ఒక బంధువులా నటించి, ఆరాతీయగానే గుట్టుచప్పుడు కాకుండా పారిపోయే పరాయి వ్యక్తివలె) అది ఎక్కడుందో తెలియకుండా మాయమైపోతుంది. అప్పుడు స్వద్వస్తువైన ఆత్మరవి చక్కగా ప్రకాశిస్తాడు.

364. అహంకారం మౌనస్థితిలో మునిగి నశించటమే జ్ఞానమయ జీవితం. కల నిజముకానట్లు, ఈ అసత్య అహంకారం మౌనసాగరంలో మునిగి నశించినపుడు యదార్థమైన 'నేను' తానై ఆత్మగా ప్రకాశిస్తుంది.

365. ఈ దేహమే శిలువ. 'దేహమే నేను' అనే అహంకారమే ఏసు. విచారణ చేత అహంకారాన్ని శిలువ వేస్తే (అహంనాశనమైతే) ఇక ఎటువంటి దుఃఖాలు లేని సత్యాత్మ గోచరిస్తుంది. అదే ఏసు పునరుజ్జీవన తత్త్వం.

366. అద్వితీయమైన సద్వస్తువు అప్రమేయమైన పరమ మౌన స్థితిలో అహంకారం నశించి ఆత్మగా ప్రకాశించడమే కైవల్య సిద్ధి అంటారు. ఆ జ్ఞాన స్థితిలో బ్రహ్మానందం తన సహజ స్వభావంగా ప్రతిష్ఠితమవుతుంది.

66. దుఃఖనివృత్తి

367. ఎన్నో మనో వికారాలతో దుఃఖించు జీవుడు, ఆ మనోవ్యాకులతలు పోయి శాంతిని పొందాలంటే, తనకు మూలమైన ఆ పరమాత్మే తన నిజ స్వరూపమని తెలుసుకోవాలి. ఏకైక మార్గం అదే.

368. దేనిని విస్మరిస్తే ఈ విశ్వమాయ మహాశక్తిమంతమై మోహంలో పడేస్తోందో దానిని (ఆత్మని) తెలుసుకొంటేనే తప్ప దుఃఖరాహిత్యం కలుగదు.

369. తన దారాపుత్రాదుల మరణంతో విలపించి మానవుడు తన నిజస్థితి ఏదని మొదటి తనను తాను పరిశీలించుకొని, అహంకార నాశమునకై మొరపెట్టుకొని ప్రయత్నిస్తేనే దుఃఖం పూర్తిగా నశిస్తుంది.

370. "ఆ శరీరమే అతడు" అని ఒకరిపై నీవు ప్రేమాభిమానాలు చూపిస్తే, తదనంతరం ఆ శరీరం మరణిస్తున్నప్పుడు నీకు చాలా దుఃఖం కలుగుతుంది. దుఃఖం కలగకుండా ఉండాలంటే ఆ మిథ్యా ప్రాణం యొక్క నిజస్వరూపం ఆత్మ కాబట్టి, దాని మీద నీ నిజమైన ప్రేమను చూపించు. అప్పుడు ఆ వియోగం నిన్ను బాధించదు.

వివరణ : ఆత్మ జనన మరణాలు లేనిది. కాబట్టి ఆత్మప్రేమలో వియోగ దుఃఖం లేదని భావం.

67. నిత్యతృప్తుడు / కామనారహితుడు

371. కోర్కె చిన్నదైనా తీరాలనుకొనేముందు, ఒక వస్తువును కొండంత దానినిగా చేస్తుంది. తీరా తీరిన తర్వాత దానిని మహా అల్పమైన దానినిగా చూపిస్తుంది. మనిషిని అసంతృప్తికి గురి చేస్తుంది. కనుక తృప్తి కలిగించలేని ఈ ఆశ పూడ్చలేని ఒక లోతైన గొయ్యి. ఇటువంటి గోతిని ఎక్కడా చూడలేదు.

372. తృప్తిని కాంక్షించే సత్త్వగుణ సంపన్నులారా! జీవితంలో వచ్చే అసంతృప్తి అనే లేమిని, వస్తుజాలసంపాదనతో తీర్చే ప్రయత్నం చేయకుండా చిత్తశాంతి రూపమయిన మనో నాశాన్ని పొందటమే ఉత్తమం.

373. భక్తి ప్రపత్తులతో భగవత్పాదాలను ఆశ్రయించిన మనస్సు, దాంపత్య జీవన మోహపూరితములైన పాతరోజుల పిచ్చి ఆటలు ఆడటానికి ఇష్టపడుతుందా? (ఇష్టపడదని తెలుసుకో!)

374.చిత్త వృత్తులు పూర్తిగా నాశమైన స్థితి అతి శ్రేష్ఠమైన మహానందమని జ్ఞానులంటారు. మనస్సులో యిష్టానిష్టాలు రెండూ నశించిన కామనారహిత స్థితే, అంటే, ఉదాసీనభావమే అవలంబించదగిన ధర్మ మార్గం.

375.ఆశలు తీరాలనే వారికి మాత్రమే, అవరోధాలు కలిగినపుడు ఆగ్రహం కలుగుతుంది. ఈ పరిస్థితుల్లో ఆ కోపానికి కారణమైన ఆశలు కూడా దాంట్లో ఇమిడి ఉంటాయి కదా! అట్లాగే ఆ కోర్కెల్లోంచి పుట్టే క్రోధం మొదలైన ఆరు దుర్గుణాలు దగ్ధమయ్యే క్రమంలో చివరిగా నశించేది కామమేయని తెలుసుకో!

376. వాక్కుకి అతీతమైన మౌనమే బ్రహ్మస్థితి. దానిని పొందాలనే కోర్కె కూడా సదాచార మార్గంలో (జ్ఞానాచార మార్గానికి) మినహాయింపు లేదని జ్ఞానులంటారు. అట్లాంటప్పుడు, అపవిత్రమైన ఈ శరీరం మీద, దానికి సంబంధించిన ఇతర వస్తువుల మీద ఆశలున్న వారిని ఎలాగ ఆచారవంతులని చెప్పగలం? (చెప్పలేమని భావం).

వివరణ : సత్ లో సంస్థితమై ఉండటమే సదాచారం. ఏకమైన ఆత్మస్థితి తొంది పొందబడే స్థితియని భావించరాదు. ఆ స్థితిలో ఇష్టానిష్టాలనే వృత్తి వ్యాపారాలే లేవు. అందువల్ల కోర్కెలక్ష్యం మహిమాన్వితమైన సదాచార సాధ్యమయిన బ్రహ్మస్థితియని చెప్పడం తప్పు అని శ్రీభగవాన్ బోధిస్తున్నారు. దైహిక బహిశ విషయాలపై మోజున్నంత వరకు ఎవరూ ఆచార శీలురుకాలేరు. నిరపేక్షయే గొప్ప ఆచారమని భావం.

377. "ఈ వస్తువు నాకు కావాలి. ఇలాంటి వస్తువు నాదగ్గర లేదు" అనే ఆలోచనలు జ్ఞానికుండవు. అటువంటి చింతలే లేని జ్ఞాని తన ప్రారబ్ధవశాత్తు లభించే భోగాలను అనుభవిస్తాడే తప్ప, తనజ్ఞాన స్థితి నుండి జారి ఇష్టానిష్టాలనే అవిద్యకిలోబడి దుఃఖపడతాడా? (దుఃఖపడడని గ్రహించు)

378. కోర్కెల బంధాన్ని పూర్తిగా ఖండించిన వారికి తప్ప ఇతరులకు అజ్ఞాన దృష్టిపోదు. శ్రేష్ఠమైన పరమానందంపై గల కోర్కెను కూడా వెనకాడకుండా ఖండించడమే మన ధ్యేయమవ్వాలి.

వివరణ : 376 వ వచన భావాన్ని ఇక్కడ మరోసారి చెప్పడాన్ని గుర్తించాలి.

379. ఇహ పరాల్లో పొందే అల్పసుఖానుభవాలపై ఆశలు పెంచుకొని దుఃఖిస్తున్న ఓ మనసా! నీవు ఎటువంటి తలపులు లేకుండా నీ సహజ స్థితిలో ఉంటే ఇహపరాలని దాటిన బ్రహ్మనంద ముక్తిని నిశ్చయంగా పొందుతావు.

68. బంధవిముక్తి

380. దేహమే నేను అనే పృథక్భవం నశించడమే నిజమైన శోకరహితమైన ఆత్మ స్వాతంత్ర్యం. అనేక శాఖలుగా విడిపోయిన మతాలన్నిటిలో సమరసంగా ఇమిడిన జ్ఞానం కూడా యిదే.

381. ఆత్మని తెలుసుకొనని దోషం వల్ల కలిగిన జనన మరణాలు వేరే విధంగానూ పోవు. “ఈ పంచకోశాలదేహమే నేను" అని ఎంచిన అహంకారాన్ని నాశం చేయగా కలిగిన జ్ఞానం ఒక్కటే జనన మరణ బంధం నుండి విముక్తి కలిగిస్తుంది.

వివరణ : శాస్త్రాలెన్ని చదివినా, పూజలెన్ని చేసినా, కర్మలు ఎన్ని అనుష్ఠించినా, ఎందరు దేవతలనుపాసించినా, ఇంకా ఎన్నెన్ని చేసినా జ్ఞానంతో తప్ప మరోవిధంగా ఎన్నికోట్ల కల్పాలకైనా ముక్తి సిద్ధించదని శ్రీ ఆదిశంకరులు పైన తెల్పిన ఉపదేశాన్నే వివేక చూడామణిలో రూఢిపరచారు.

382. నిత్యం విజృంభిస్తున్న చిత్తవృత్తులే "బంధం" అని జ్ఞానులకు తెలుసు. సకల వృతులూ నిశ్శేషంగా దగ్ధమైన చిత్తమునే ముక్తి అంటారు వారు. అంతే తప్ప, ముక్తి అని వేరొకటి లేదంటారు. ఇదే వారి నిశ్చయమైన అభిప్రాయం.

వివరణ : చిత్తం నుండే సకల వృత్తులు కలుగుతాయి. కనుక వృత్తులన్నీ నాశమైన స్థితే చిత్తం నశించిన స్థితి. చిత్తం నశించిన స్థితి చిత్ స్వరూపమే కాబట్టి అది చిన్మాత్ర ఆత్మస్థితి.

383. మధువుగ్రోలి మత్తెక్కినట్లు, బుద్ధిచెడి వూగిసలాడుతున్న ఈ కళంకిత మనస్సే, కర్మలచేత బంధింపబడినదని భావిస్తున్న జీవాత్మ. విషయాసక్తిని మాని తన నిజస్థితిలో నెలకొనియుండే ఆ విశుద్ధ మనస్సే పరమాత్మ.

వివరణ : పడిలేస్తే అది అల శాంతంగా ఉంటే అది సాగరం. అట్లాగే తలపులై తిరుగుతూంటే అది మనస్సు. శాంతంగా ఉంటే దానిని ఆత్మ అంటారు.

69. ఆత్మ విచారణ

384.“నీవెవరు? అతనెవరు?" అని బయట విషయాలను విచారిస్తున్న అలవాటు మారి, నిరంతరం ఆసక్తితో తన్ను గూర్చి “నెనెవరు?” అని విచారణ చేయటమే మనిషికి దృఢసంకల్పాన్నిస్తుంది.

385. లో దృష్టితో దేహాత్మ బుద్ధిపూర్తిగా నశించగా సద్వస్తువైన ఆత్మజ్ఞానం "నేను నేనే" అని గోచరిస్తుంది. అప్పుడు మిథ్యామాత్రమైన ఆకాశపు నీలి రంగువలె ఇంత వరకు జగత్తులో కన్పించే నానావస్తు జాలమంతా అంటే నిర్వికల్పకైవల్యమే అనుభవమవుతుంది. లేకుండాపోతుంది.

386. (సందేహాలను) ప్రశ్నించే తాను “ఎవరు?” అని తననే ప్రశ్నిస్తే, అడుగుతున్న ప్రశ్నలూ, సందేహాలూ అన్నీ పుట్టకుండా నశిస్తాయి. తనను "ఈ సందేహియైన నేను ఎవరు?" అనే ఈ ఆత్మవిచార ప్రశ్నే బ్రహ్మాస్త్రంగా దూసుకొని వెళ్లి అజ్ఞానాంధకారంలో తనకు అన్యంగా తోచే నానాత్వాన్ని పూర్తిగా దహించేస్తుంది.

387. వంచించే పంచేంద్రియాల ద్వారా బాహ్య ప్రపంచం ఉందనుకొంటున్న జీవుడైన “నేనెవరు?” అని విచారిస్తే, ఎగిసే అహంకార వృత్తులన్నీ నశిస్తాయి. జ్ఞాన నిష్ఠను పొందేందుకు జీవులు ముక్తినొందే సాధన ఇదొక్కటే.

388. “నేనెవరు” అని తన సత్యాన్ని అన్వేషణ చేస్తే అహంకార విజృంభణ అంతమవుతుంది. అంతట జీవుడు "సత్యాత్మ స్వరూపమైన “తాను" అవుతాడు.

389. మనస్సుని బాహ్య విషయాలపై పోనీయక “నేను ఈ దేహం” అనే క్షుద్ర వృత్తి లేవనీయకుండా ఆత్మలో నిరంతరం నెలకొల్పి ఉండటమే సరైన ఆత్మ విచారణ పద్ధతి.

390. “ఉన్నాను” అనే సత్స్ఫురణ రూపంతో హృదయంలో సదా ప్రకాశిస్తున్న పరమాత్మని పొందటానికి నిర్జన ప్రదేశంలో ఒంటరిగా అంతర్ముఖులై ఉండాలేగాని, ఆవేశంతో, ఆడుతూ పాడుతూ భగవంతుని వెదకుతూ అనేక ప్రదేశాలలో తిరిగితే ఎలా? అది నీళ్లలో మునిగిన వాడు దీపంతో వెదకే వ్యర్థమైన పని. (నీళ్లలో దీపం పనికిరాదు. అట్లాగే లోనున్న పరమాత్మని వెదకి పట్టుకోడానికి బహిర్ముఖమైన మనస్సు ఉపయోగపడదని భావం.)

391. హృదయంలో మునిగి పంచకోశాలలోనున్న ఆత్మస్వరూపాన్ని తిన్నగా సాక్షాత్కరింపజేసుకోకుండా, లోకులు శాస్త్రవిద్యలతో చేసే పరిశోధనలు కేవలం శాస్త్ర విచారమే తప్ప ఆత్మవిచారణమవుతుందా? కాదని గ్రహించు.

వివరణ : "తాను" పంచకోశాలలోపలుంది. గ్రంథాలు దానికి బయటున్నాయి. కనుక పంచకోశాలను తీసేసి విచారించవలసిన "తాను"ను (ఆత్మని) గ్రంథాలలో వెదకటం వృథా"యని శ్రీ భగవాన్ తమ "నేనెవరు?" అనే గ్రంథంలో సెలవిచ్చినది ఇక్కడ గుర్తుంచుకోవాలి.

392. ప్రాణాన్ని బంధించటంవల్లా, మనస్సుని అంతర్ముఖం చేయడం వల్లా మనస్సణగి, మనోవృత్తులు నాశమవుతాయి. ఆ ప్రశాంత స్థితిలో "నేనెవరు?" అని హృదయంలో సూక్ష్మంగా విచారించి, అభిన్నమైన సచ్చిత్స్వ రూపాన్ని తెలుసుకో.

వివరణ : ఉపదేశసారం -14 వ పద్యభావం. మనోలయంతో ఆగిపోకుండా మనోనాశం పొందడానికి విచారణయే మార్గమని బోధించారు. శ్రీ భగవాన్.

393. ఉత్తమమైన జ్ఞానసాధన ఆత్మవిచారణ. దానిని అనుసరించే వారు ఎప్పటికీ మార్గం తప్పరు. ఆ ఆత్మ విచారణ, ఆ మార్గాన్ని అనుసరించే వారికి సక్రమంగా అనుష్ఠించే విధానాన్ని సూర్యుని వలె ముందుండి వెలుగునిచ్చి దారి చూపిస్తుంది.

394. స్వరూప నిష్ఠనుండి తప్పటమే మహాప్రమాదం. అదే మరణం కూడా. అమరత్వం కోసం ప్రయత్నించే వారు ఆ ప్రమాదంలో పడకుండా కాపాడే సాధనమైన ఆత్మవిచారణని చేయటానికి ఎటువంటి నియమాలు లేవు. (దేశ కాల నియమ నిషేధాలు లేవని భావం).

395. దేశ కాలాలు ఆపరబ్రహ్మానికి అన్యమైన ఒక సత్తా కలిగి ఉండటానికి వీలు లేదు. కాబట్టి దేశకాలాలు ఆత్మ విచారణకి నిషిద్ధం కాదు. మరొక రీతిగా చెప్పాలంటే, దేశకాలాలకు అతీతమైన ఆత్మస్వరూపం తప్ప, వాటిలో యిమిడి గోచరిస్తున్న నామ రూపాలను విచారణలో లక్ష్యంగా పెట్టుకోకూడదు.

396. పూర్వజన్మల వాసనాబలం చేత బహిర్ముఖమవుతున్న మనస్సును "నేనెవరు?" అని అలసట లేని ఆత్మవిచారణ చేత అంతర్ముఖము చేసే ప్రయత్నమే తాను చేసే దేవాసుర యుద్ధం.

వివరణ : పురాణాల్లో జరిగాయని మనం వింటున్న దేవాసుర యుద్ధాలన్నీ, ఆధ్యాత్మిక మార్గంలో పయనిస్తున్న సాధకుని అంతర్ముఖత్వసాధనకూ బాహ్యజగత్తు లోని ఆకర్షణలకూ జరిగే పోరాటాన్ని తెల్పుతున్నాయి.

397. శ్రీ భగవాన్ అనుగ్రహించిన భావమే ఈ క్రింది వచనం.

"ఇతర తలపులు లేవగానే వాటిని పూర్తి చేయటానికి ప్రయత్నించక, అవి ఎవరికి కలిగాయని తనను విచారించుటయే చేయదగినది" (నేనెవరు?" శ్రీభగవాన్)

398. ఈ క్రింది భావం కూడా శ్రీభగవాన్ రమణ మహర్షులు సెలవిచ్చినదే.

"ఆ తలపులన్ని నాకే కదా కలుగుతున్నాయి! నేను ఎవరు? అని విచారణ చేస్తే మనస్సు తాను పుట్టిన స్థానానికే తిరిగి వెడుతుంది. ఎగసిన తలపులు కూడా అణగిపోతాయి" (నేనెవరు? శ్రీ భగవాన్)

399.ఇలా నిత్యం సాధన చేయగా చేయగా చిత్తశుద్ధి కలిగి, విచారణ భో ప్రారంభించగానే మనస్సు వెంటనే హృదయంలో నిల్చి ఉండటం అత్యంత న్న సులభమైపోతుంది.

400 కానన దహన సమయంలో, ఆ తీక్షణమైన వేడిని భరించలేక ప్రాణులు దగ్ధమైనట్లు ఉధృతంగా సాగే ఆత్మవిచారణ తాపాన్ని ప్రతిఘటించలేక,హృదయంలో దాగియున్న వాసనలు తలపుల రూపంలో బయటికి వచ్చి వెనువెంటనే విచారాగ్నికి అహుతి అయి చివరికి వాసనలన్ని పూర్తిగా నశిస్తాయి.

(ఈ భావం “నేనెవరు?” గ్రంథంలో భగవాన్ అనుగ్రహించారు)

401. శ్రీ భగవాన్ ఉపదేశించినది: 'నేనెవరు' అనే తలపు ఇతర తలపులనన్నిటిని నాశనం చేసి చివరికి శవదహనం చేసిన కట్టెలాగున తానూ నశించి సంపూర్ణమౌనమైపోతుంది. (నేనెవరు? గ్రంథం)

402. జ్ఞానప్రకాశమైనటువంటి మనలను మరపించి మోసగిస్తున్న అహంకారం, “నేనెవరు?" అనే విచారణతో నశిస్తుంది. అపుడు మన స్వరూపం ఆత్మాకాశంగా ప్రకాశిస్తుంది.

403. అగ్నిలో కాలిన ఇనుప గుండు ఆ అగ్ని స్వభావం చేత అగ్నిగోళంగా కనబడినట్లుగా మలముతో నిండిన జీవుడు పరిశుద్ధాత్మ విచారాగ్నిలో మండిన తర్వాత, ఆత్మ స్వరూపంగానే ప్రకాశిస్తాడు.

404. దుఃఖించే (జీవుడు) నేనెవరు? అని తనలో విచారించి నిజస్వరూపమైన ఆత్మని చక్కగా గ్రహిస్తే అజ్ఞానమంతా తొలగి జ్ఞానముదయిస్తుంది. పరమమౌనం పొంగి సుఖం కలుగుతుంది.

405. జీవులు దుఃఖపడటానికి కారణం తమ సత్యమైన ఆత్మ స్వరూపాన్ని తెలుసుకొనకపోవడమే. కనుక “దుఃఖిస్తున్న తానెవరు?" అని చేసే సత్యజ్ఞాన విచారణ సాధననే హృదయంలో ఎప్పుడూ కొనసాగించు.

406. నిత్యం క్రమమైన రీతిలో చేసే ఆత్మ విచారమనే స్పర్శవేది సహకారంతో భూతం వంటి జీవుడు తనకున్న భూతస్వభావమైన చిత్తమలం అనే చిలుము పోగొట్టుకొని పరిశుద్ధ శివస్వరూపంగా ప్రకాశిస్తాడు.

వివరణ : ఇనుములాంటి లోహాన్ని బంగారంగా మార్చేదే పరుసవేది (స్పర్శవేది). జీవుడు కంచు, శివుడు కనకమని భావించాలి.

407. దైవ పుత్రుడైన జీవుడు "ఆ పరమాత్మే తన నిజస్వరూప"మనే సత్యాన్ని మరచిన కారణం చేత "అయ్యో" అని వగచి దుఃఖిస్తున్నాడు "ఇట్లాగ దుఃఖిస్తున్న నేనెవరు?" అని ఆసక్తి, ఉత్సుకతతో విచారణ చేసి తనలో తాను మునిగినట్లైతే "ఆ పరమాత్మే నేను" అని గ్రహించి పరమపితతో ఏకమై పోతాడు.

వివరణ: ఈ భావాన్ని క్రైస్తవ సిద్ధాంతం ప్రకారం పరమాత్మతత్త్వాన్ని వివరించడానికి చెప్పారు. అంటే "నేను-నా తండ్రియు ఒక్కరే" అనే సిద్ధాంతం గురించి చెప్పిన మాట.

70. తపస్సు

408. ప్రతి ప్రాణిలో జ్ఞానం సహజంగా ఎప్పుడూ ప్రకాశిస్తూంటుంది. సంపూర్ణంగా ఆజ్ఞానానుభూతిని పొందటమే తపస్సు యొక్క ఉద్దేశ్యం. అంతేగాని, ఆత్మజ్ఞానాన్ని కొత్తగా సృష్టించటానికి కాదు.

వివరణ : ప్రతిబంధాలని తొలగించి ఆత్మానుభూతికై చేసే ప్రయత్నమే, తపస్సని భావం.

409. మదించిన మనస్సును వృత్తి వ్యాపారాలలో పడనీయకుండా హృదయంలో నిలపాలి. అక్కడ ప్రకాశిస్తున్న (ఉన్నాను అనే రూపం) ఆత్మస్వరూపంతో ఒకటిగా నుండుటయే ఉత్తమ తపస్సని ఉత్తమోత్తమ తపస్వులైన జ్ఞానులంటారు.

410. మాయా ప్రభావం చేత వేర్వేరుగా కనిపిస్తున్న ఈ జగదృశ్యాలన్నీ తనకు అనన్యమైనవని చూడటమే జ్ఞానం. అట్టి జ్ఞానంతో పొంగి పొరలే నిరంతర ధారగా ఆత్మాకార వృత్తి ఉండటమే తపస్సు. పరిశీలించి చూసి ఇదే అత్యుత్తమ తపస్సని గ్రహించు.

411. ఆనంద సాగరం సహజంగా పొంగుతున్నప్పుడు, పంచాగ్నులతో తనను దహించుకొనటం తపస్సని కొందరు అనుకుంటారు కదా! దీనికి కారణం, ఆత్మ నిష్ఠయైన తపస్సును సహజంగా అత్యంత ప్రీతితో చేయకపోవటమే. ఇది మూఢత్వమని తెలుసుకో!

వివరణ : తపస్సంటే తపించుట, కష్టాలని తెచ్చిపెట్టుకోవడం అని అర్ధం. కాని

నిజమైన తపస్సంటే ఆత్మ నిష్ఠ. అది మహానంద సాగరం. అహంకారం నశించిన స్థితే తపస్స్వరూపం అనే సత్యాన్ని అర్థం చేసుకోకుండా, శరీరాన్ని పంచతాపాగ్ని వంటి బాధలలో కష్టపెట్టి ఘోర తపస్సు చేసే తపస్వులెందరో! వారు కొద్దిగొప్పో కామ్యాలను యీ లోకంలోనో పరలోకంలోనో, స్వలాభానికో లేక లోక రక్షణార్థానికో నెరవేరాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ కఠోర నియమాలను అనుసరిస్తారు. ఇటువంటి ఉద్దేశ్యాలు అహంభావ స్థితిలో మాత్రమే సాధ్యం. ఇటువంటి వారు చేయు యజ్ఞయాగాదులు సకలం కష్టదాయకాలే తప్ప మోక్షదాయకాలు కావు, అందువల్ల యీ చర్యలే తపించుట అనే అర్థంతో తపస్సని భావించవచ్చు. అయితే నిజమైన ఉత్తమ పురుషార్థం మహానంద నిలయం కాబట్టి ఆ స్థితిని పొందటానికే జ్ఞానులు తపస్సు చేయాలి. వాటికి అనుసరించవలసిన నియమం అత్యంత ప్రీతితో తనను తాను తెలుసుకొనే విచారణ మార్గమే. "నేనే మార్గం. నేనే ధ్యేయం" అనే మహావాక్కు ప్రకారం విచారణ మార్గం, ధ్యేయమూ పరమానంద స్వరూపమైన ఆత్మయే కాబట్టి, విచారణ యొక్క ముగింపు అహంకార రహిత స్థితి. ఆ రుచిని అహంకారమణగిన నిద్రలో అందరూ "ఆనందం" అని అనుభవించుట చేత లోదృష్టి అయిన విచార ప్రక్రియ కొంచెమైనా కష్టంకాదని తెలుస్తుంది. ఈ విధంగా ఆనందమయమైన ఉనికిని పట్టుకొనటమే ప్రతియొక్కరి ధర్మం. ఇది అర్థం చేసుకొన్న తర్వాత అత్యంత ప్రీతితో చేసే అంతర్ముఖత్వసాధనను 'తపం- తపించుట' అని ఎందుకు అనాలి? కనుక దానిని తపం అనడం అజ్ఞానమే అని ఒక కొత్త భావాన్ని శ్రీ భగవాన్ యిక్కడ చెప్పారు.

412. సర్వోత్కృష్ట శివజ్ఞానానుభవమైన మౌనమే పరబ్రహ్మమగు నిజమైన తపస్సు.

413. విశాలమైన గగనంలో పక్షులు విహరించిన మార్గాన్ని, జలచరాలు నీళ్లలో ఈదుకెళ్లిన మార్గాన్ని మనం కనుక్కోలేము. అట్లాగే (నేనెవరని) అంతర్ముఖులై ఆత్మని పొందిన జ్ఞానుల మార్గంలోని అడుగుజాడలు మానవులకు బోధపడవు.

414. అహంకార చేష్టలు నాశమవ్వటానికి భగవంతుని పాదాలని భక్తితో ఆశ్రయించు సాధనమే సిద్ధాంతమార్గం. ఆ అహంకారం “నేనెవరను” అనే ఆత్మవిచారంతో పరమాత్మ జ్ఞాన స్వరూపానంద నిష్ఠలోనుండుటమే వేదాంత మార్గం.

415. ఆత్మ అనాత్మలను విచారణతో విభజించి, బ్రహ్మాన్ని (తనని) తెలుసుకొని, తద్వారా అనాత్మ విషయాలపై వైరాగ్యం చెంది, నేను, నాది అనే అహంకార మమకారాలు నాశనం చేయటమే జ్ఞానుల జీవిత ధర్మం.

వివరణ : జ్ఞాన ప్రపంచంలో జీవించాలని కోరే వారు అనుసరించవలసిన జీవిత విధానమని కూడా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

416. దుఃఖంతో అల్లాడుచున్న జీవుడు శివునితో ఏకమై ఆనంద స్వరూపుడై ఉండ తగ్గ మార్గమేదని అడుగు. జగజ్జీవేశ్వర దృశ్యాలు ముత్యపు చిప్పలో వెండి వలె పరబ్రహ్మమైన తన స్వరూపంలో గోచరించు కల్పితాలేయని తెలుసుకొని వాటిని వదలిపెట్టు.

71. ఎఱుక

417. జ్ఞానమనే స్వర్ణాలయంలో శివుడు పరిశుద్ధ జ్ఞానంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఆయనను జ్ఞాన నేత్రాలతో తెలిసికొనే వారే నిజమైన శివారాధకులు, ఎందువల్లనంటే వారికి జ్ఞానమే పరమార్థం కాబట్టి.

418. జ్ఞానాన్ని జ్ఞానంతో తెలుసుకొనటమే శ్రేష్ఠమైన జ్ఞానము స్థిర జ్ఞానమైన ఆత్మచేత తనను తాను తెలిసికొనే వరకు, అస్థిర జ్ఞానమైన మనస్సుకు (మనిషికి) అణువంతైనా శాంతి కలుగదని గ్రహించు.

419. స్వర్ణంతో చేయబడిన ఆభరణాలు అనేక నామరూపాలుగా కనబడుతున్నట్లు, మనస్సుచే గ్రహింపబడుతున్న ప్రపంచం కూడా నామరూపాలతో అనేకమవుతున్నది. నగల నామరూపాలు వేరైనా బంగారం గురించిన జ్ఞానం మాత్రం ఏకముగానే వుంది కదా! అట్లాగే బ్రహ్మంకూడా యని గ్రహించు.

420. తాను తానుగా వుండటానికి బదులు, చూచే దృశ్యాలన్నీ నిజమనే అహంకారం అజ్ఞానమవుతుంది. విద్యలెన్ని నేర్చినా, తన ఆత్మస్వరూప దర్శనంతో అవి పూర్తిగా నశించడమే సత్యజ్ఞానము.

421. యథార్థంగా ఉన్నది (ఉన్నాను) సత్ చిత్ యొక్క ప్రకాశమొక్కటే. ఇతర జ్ఞానాలన్నీ 'నేను' అనే అహంకారం యొక్క అవిద్యయే. కనుక వాటిని నమ్మటం పెద్ద నేరం.

422. ఇతర జ్ఞానాలన్నీ అల్పమైనవి. మనస్సు నాశమొందిన పరమౌనానుభవమే పూర్ణజ్ఞానము (ఆత్మ). ఎఱుకయే స్వరూపమైన ఆత్మలో తోచు వివిధ భేదాలన్నీ కేవలం కల్పితాలే తప్ప నిజం కావని గ్రహించు.

423. పెద్దలు ఈ క్షుద్ర మనస్సుతో గ్రహించిన వాటిని జ్ఞానమని భావిస్తారా? భావించరు. శుద్ధజ్ఞానాన్ని తెలుసుకొనే జ్ఞానమే జ్ఞానం. ఇతరములను తెలుసుకొనే జ్ఞానము అజ్ఞానం.

వివరణ : శుద్ధజ్ఞానాన్ని తెలుసుకొనే జ్ఞానం 'ఉన్నాను' అని ప్రకాశించే ఎఱుక.

424. విద్యలెన్ని నేర్చినా, వాటిని నేర్చిన తనను తెలుసుకోనివాడు నిజంగా జ్ఞాని కాడని తెలుసుకో!

వివరణ : ఆత్మ విద్యాకీర్తనంలోని 3వ చరణాన్ని యిక్కడ గ్రహించవలెను.

425. పిచ్చివాడివలె బాహ్య ప్రపంచాన్ని వెదుకుతూ పరుగెత్తుతున్న మనసా! 'ఉన్నాను' అనే రూపంలో ప్రకాశిస్తున్న శుద్ధ జ్ఞానం తప్ప, చరాచరాలన్నీ గోచరించటానికి ఆధారవస్తువు మరొకటుంటుందా? (లేదని భావం)

426. జ్ఞానమే అన్నిటికీ ఆధారమని చెప్పడంలోని న్యాయమేమిటని ఆలోచిస్తే, కనిపించే సృష్టియంతటికీ అధిష్ఠానం ఆత్మే. ఆ ఆత్మకి కూడా ఆత్మే (తాను తప్ప వేరే వస్తువు ఎప్పుడూ ఎక్కడా లేదు కాబట్టి) ఆధారమై వుంది. అదే కారణమని తెలుస్తుంది కూడా.

427. అసత్తైన జడములకే పట్టు గొమ్మలా (ఆలంబముగా) ఒక సచ్చిత్ అవసరం. మనమే సచ్చిత్తైనపుడు, మనకు ఒకసచ్చిత్ పట్టుగొమ్మలా ఎందుకు అవసరం? అలా భావించడం, కావాలనుకోవడం, మనలను చిత్తమని (మనస్సు) భావించే మోహం చేతనే, అట్లాగ కలుగుతోంది.

428. అన్యవస్తువులవలె అసత్తుగా కాకుండా, "తాను" ఎల్లప్పుడూ ఉండి ప్రకాశించుటచేతనే, ఆత్మయైన మనమే మన ఎరుకకు (ఉన్నాననే జ్ఞానానికి) ఆధారమవుతున్నాము. (ఇదే పైన 426వ పద్యభావంలో చెప్పారు)

429. ఆ జ్ఞానమే నీవైయుండగా, ఆ జ్ఞానాన్ని ఎఱిగి ఉండానికి బదులు, అజ్ఞానంతో నీవే నీ వల్లనే గోచరమవుతున్న లోకాన్ని తెలుసుకొని నశిస్తున్నావే! ఏమని చెప్పను?

430. తమ ఆత్మ స్వరూపాన్ని విచారణ చేత తెలుసుకోలేని వారు, తమకు భిన్నమైన శరీరాన్ని తామే అనే మోహంతో నాశమొందుతారు. సచ్చిదైకరూపంగా ప్రకాశించు మనం తప్ప ఇతరములన్నీ మాయతో కూడిన భ్రమలే.

431. ఆత్మస్వరూపంపై దృష్టిని లగ్నం చేయకుండా బహిర్విషయాలపై మనస్సు లగ్నంచేసే అజ్ఞానులకు ఏ శాస్త్రాలు జ్ఞానాన్ని బోధించగలవు? (లేవని భావించాలి)

432. జ్ఞానమే నీ స్వరూపం కాబట్టి ఈ లోకాన్ని తెలుసుకుంటున్నావు. కదా? ప్రపంచాన్ని కాకుండా నీ దృష్టికి నీవు నిన్నే గురిగా చేసుకుంటే ఆ అంతర్ముఖతయే (ఆచిన్ముద్రే) నీకు జ్ఞాన గురువై పరమార్థ సత్యాన్ని బోధిస్తుందని తెలుసుకో!

433. తెలుసుకోవలసింది మన ఆత్మస్వరూప సత్యాన్నే. ఆ లక్ష్యంతో హృదయంలో సూక్ష్మంగా చూసి దానిని తెలుసుకోవాలి. అంకెలు వేస్తున్న చంచల మనస్సు దగ్ధమై, మౌనస్థితిలో నుండు నిశ్చల బుద్ధికే తన నిజస్థితి తేటతెల్లమవుతుంది.

434. పరిశుద్ధజ్ఞానమైన తన మౌన స్వరూపంలో ఇతర విద్యలన్నీ పూర్తిగా నశించిపోతాయి. అట్లాగే ఇతర స్థితులన్నీ తన సహజ స్థితిలో అణగియున్న ఎరుక యొక్క విలాసాలే.

435. “ఉన్నాను" అనే సహజ రూపమాత్రంగా తోచుజ్ఞానమే హృదయం. ఇతరములను తెలుసుకొనే వృత్తులు లేని ఈ హృదయానికే సత్యం తనంతట గోచరిస్తుంది. కనుక ఆ హృదయాన్ని (అంటేతనను) ఆశ్రయించియుండు ఆత్మనిష్ఠయే స్వయం ప్రకాశకమయిన ఆత్మజ్ఞానము.

436 తెలుసుకొనేవన్నీ ఆ జ్ఞాన రూపమే, అవి అన్నీ జ్ఞానమైన తనలో అణగిపోతాయి. అదే ఆత్మ నిష్ట. ఆ దశలో భేదాలన్ని పూర్తిగా తొలగిపోతాయి. సహజ స్థితి ఏకమై వెలుగుతుంది. అదే అద్వితీయ ముక్తదశ.

437. సద్వస్తువంటి ఒకే వస్తువు. కనుక సత్యజ్ఞానం అంటే మరొక దానిని తెలుసుకొనే జ్ఞానం లాగా ఉండదు. చిత్తం అచంచలమై శాంతంగా ఉండే నిష్ఠయే జ్ఞాన దశ.

వివరణ : అంటే 'ఉన్నాను' అనే స్వరూప జ్ఞానంలో నుండు ఆత్మనిష్ఠయే జ్ఞానమని భావం.

438. జ్ఞానం బంధరహితం. పరిశుద్ధం. అదే భగవత్రాప్తి. అదే నిర్భయ స్థితి, అమృత స్థితి. ఇవన్నీ (ఆత్మ) జ్ఞానమేయని తెలుసుకో..

439. జ్ఞానం యొక్క లక్షణాలను తెలుసుకోవటం అంటే మనస్సు నశించి శాంతి పొందటమే. ఎందుకంటే జ్ఞానాన్ని వివరించడానికి బ్రహ్మాది దేవతలకి కూడా వీలు పడదు.

వివరణ : శ్రీ మురుగనార్ తెల్పినది : పొడవు, వెడల్పు వంటి ప్రమాణ పదాలన్నిటికీ అతీతమైనది జ్ఞానం. కనుక దానిని ప్రమాణీకరించలేరు. మనోనాశం ద్వారానే జ్ఞానాన్ని తెలుసుకోగలం.

440. లోకమంతా జ్ఞానమయం. ప్రాణులంతా జ్ఞానం తప్ప మరొకటి కాదు. అనుగ్రహమూర్తి పరమాత్మ కూడా జ్ఞానమే. కనుక జ్ఞానాన్ని తెలుసుకోవటమే పరమార్థం. పురుషార్థం.

72. నిర్వాణం

441. పాము కుబుసాన్ని వదలినట్లు. “నేనుయిది” అనే అభిమాన బంధం చేత దుఃఖాలను కలుగచేసే పంచకోశాలను వదలివేయడమే మనం నిర్వర్తించవలసిన ఉత్తమ ధర్మం.

442. ఆత్మనాథుని మౌనానందాన్ని పొందటానికి తాను కప్పుకొన్న పంచకోశముల రూపంగా ఉన్న దేహాభిమానాన్ని వదలి వేయాలి. ఇదే జీవుని నిర్వాణ స్థితి.

73. ఆత్మసాక్షాత్కారం

443. (జాగ్రత్స్వప్నాలలో) కనబడే ఈ దృశ్యమణగి, శరీరం లేకుండా నుండు నిద్రలో (శూన్య స్థితి) మనముండటం మనందరికీ అనుభవమే. కనుక పంచకోశరూప అహంకారం నశించి అణగియుండటమే ఆత్మ సాక్షాత్కారమని గ్రహించు.

వివరణ : అహంకారాన్ని శాశ్వతంగా పోగొట్టుకొనడమే మన ఆత్మస్వరూపాన్ని పొందడమని భావం.

444.(అసత్యమైన కల చెదరి ఒకడు మేల్కొన్నట్లు) ఈ అసత్యపు కలయైన జాగ్రత్తుపోయి, అహంకార రహిత తురీయస్థితి వంటి మెలకువను పొందితే, అప్పుడు ఆత్మ స్వరూపం సూర్యుని వలె ప్రకాశిస్తుంది. కనుక ఆత్మవిచారణ తో అహంకారాన్ని నాశమొనర్చడమే ఆత్మ సాక్షాత్కారము.

445. అసత్యమైన ఈ శరీరంలో జీవించినప్పటికీ జ్ఞానంతో అహంకార మమకారాలు రెండూ నశించడమే తాను బ్రహ్మంగా నుండటము.

446. సద్వస్తువు “నేను” అనే అహంకారానికి మూలమని (ఉత్పత్తి స్థానమని) అతి సూక్ష్మబుద్ధికి తెలుస్తుంది. స్థూలనామరూపాలను తెలుసుకొంటున్న లావైన రోకలి వంటి మందబుద్ధి కలవారికి ఆత్మని తెలుసుకొనడం అసాధ్యం.

వివరణ : శ్రీ రమణ మహర్షుల గ్రంథం "విచారసంగ్రహం” లోని 8వ అధ్యాయంలో "స్థూలమైన గడ్డపారతో సన్ననిపట్టు వస్త్రాన్ని కుట్టలేము; గాలిచే అతిచంచలమైన దీపంతో అతి సూక్ష్మమైన వస్తువుల లక్షణాలను నిర్ణయించలేము; రజస్తమోగుణ వశమైన మనస్సుతో వస్తువు యొక్క అనుభవం సాధ్యం కాదు...." అని ఉపదేశించిన విషయాన్ని ఇక్కడ గ్రహించాలి.

74. దృఢమైన ఎరుక

447. మౌన స్వరూపమైన ఆత్మలో తలపులుదయించవు. కాబట్టి ఉత్తమ. మధ్యమ, ప్రథమ పురుషలు కూడా కేవలం తలంపులే. కనుక మధ్యమ, ప్రథమ పురుషలు రెండూ ఉత్తమ పురుష ఉదయించిన తర్వాత ఉద్భవిస్తాయి. నేను ఈ దేహమనే అహంకారమే ఉత్తమ పురుష.

వివరణ : మాయా కల్పితాలలో దేశకాలములే ప్రథమాలు, దేశకాలములలో దేశం/ స్థానం గురించే పై వచనంలో ప్రస్తావించారు. కాలం గురించి 747, 748 వచనములలోను, ఉన్నది నలుబదిలోని 15, 16 పద్యాలోను ఉపదేశించారు.

దేశ కాలాలకు లోబడిన శరీరాన్ని "నేను" అని భావించే తలపే "అహంకారం" అంటారు. అందువల్ల “ఉత్తమ" పురుష తలపు అయిన ఈ అహంభావం నుండి పుట్టే ఒక్కొక్క తలపులోను దేశకాల పరిమాణాలు ఉంటాయి. దేశకాల కలయిక లేకుండా ఎవరికీ తలపుపుట్టదు. ఇది కొంచెం కొత్త అనిపించవచ్చు. కొంచెం ఆలోచిస్తే ఇది అందరికీ గోచరించే సత్యమే. ఈ భావంతోనే ఈ వచన భావాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి.

ఉత్తమ, మధ్యమ, ప్రథమ పురుషలనే మూడుస్థానాల్లో ఉత్తమ పురుష పుట్టన తర్వాతే మిగిలిన రెండు ఉదయిస్తాయి. కనుక ఉత్తమ పురుష ప్రథమ స్థానమని భగవాన్ బోధించారు. ఇక స్థానం అంటే కేవలం తలపే కాబట్టి ఉత్తమ పురుష అనే ప్రథమ స్థానం కూడా ఒక తలపే యని బోధించారు. ఇక ఆది వస్తువైన ఆత్మస్థితి మౌన రూపం కాబట్టి అక్కడ ఎటువంటి తలపులుదయించలేవు. అందువలన ఉత్తమ పురుష అయిన అహంకారం పుట్టడం కూడా ఆత్మలో ఏమాత్రం లేదని వెలిబుచ్చారు. అట్లాగే, ఉత్తమ పురుషయే ప్రథమం కాబట్టి, భూత, వర్తమాన, భవిష్యత్ కాలాల్లో వర్తమానమే మొదటి కాలం. ఇది కూడా ఒక తలపే కనుక, ఉత్తమ పురుషలా వర్తమాన కాలం కూడా ఆత్మలో తోచదు ఉండదు. అంటే ఆత్మ దేశ కాలాలకతీతం కాబట్టి ఆజాతమే సత్యం అనే దృఢ జ్ఞానం అనుభవంలోకి రావాలి. ఇదే ఈ వచనం యొక్క ముఖ్యోద్ధేశం.

448. ఈ శరీరంలో "నేను" అని పుట్టేది ఏదో అదే మనస్సు. ఆ తలపు ఎక్కడ నుండి ఉదయిస్తోందోఅని పరిశీలిస్తే (పరిశీలించే మనస్సు) హృదయంలో చేరుతుంది. కనుక మనస్సు అక్కడ నుండే జనిస్తోందని గ్రహించు.

వివరణ : శ్రీ భగవాన్ రచించిన "నేనెవరు?" గ్రంథంలోని వచన రూపమే ఈ భావం.

449. తలపులు తప్ప జగజ్జీవేశ్వరులంటూ ఏవీ లేవు. సమస్తమైన తలపులలోను “నేను” అన్న తలపే (పూలదండలోని నారవలె) వున్నది. అన్ని తలపులకి మొదటిదైన “నేను” తలపు ఉదయించు స్థానమే హృదయమనబడుతుంది.

450. హృదయంలో నిష్ఠగలవారైన జ్ఞానులు అన్నిటికీ అధిష్ఠానంగా తమను తెలుసుకొంటారు. చిత్ర పటాలచేత భాదింపబడని తెరలా సద్వస్తువుగానుంటూ తమలోనే జగజ్జీవేశ్వరులు గోచరిస్తున్నట్లుంటారు.

75. పరమానందానుభవము

451. ఇంద్రియ విషయాలలో అనేక రీతుల గోచరించి అనుభవింపబడే సుఖం, నిజానికి అవిచ్ఛిన్న అఖండ రూపమైనటువంటిది. మన స్వరూపానందసుఖాన్ని, తాను అంతర్ముఖుడై ఉన్నంత మేరకు చక్కగా అనుభవిస్తాడు.

452 నిన్ను హృదయంలో బాగా నెలకొని యుండేటట్లు చేస్తే జ్ఞానముదయిస్తుంది. తర్వాత నీవు సదాశివ శాంత్యనుభవంతో నిరంతరం ప్రకాశించే సత్యజ్ఞాన సూర్యునివలె జీవిస్తావు.

453.తాను ఆశించినది నెరవేరినపుడు మనస్సు తన స్వస్థానమైన హృదయాన్ని చేరి ఆత్మసుఖాన్ని అనుభవిస్తుంది. ఈ లోకంలో ద్వేషించిన వస్తువులుతొలిగిపోయినప్పుడు, యిష్టపడిన వస్తువులు లభించినపుడు కలిగే ఈ సుఖానుభవమే, సమాధి స్థితి, మూర్చ, సుఖనిద్రలో కూడా కలుగుతోంది.

454. అల్పమైన మనస్సు కల్పించిన అహంకార పూరితమైన ఈ ప్రాపంచిక జీవితంలో తలపుల నుండి విడివడినవారై ఎఱుకతో కూడిన నిజమైన ఆనందం అనుభవించేవారు ఎవరైనా వున్నారా? చెప్పుము. (ఎవ్వరు లేరని భావం)

76. నిద్ర (తురీయం)

455. గాఢ నిద్రలో పరమసుఖాన్ని అనుభవించిన వారు ఆ నిద్రకు ఆధారం సద్వస్తువని తెలుసుకొనడానికి బదులు (అట్లాగే నిద్రలోగల తన నిజస్వరూప స్థితిని మెలకువలో కూడా నిరంతరంపొందే మార్గాన్ని వెదకటానికి బదులు) తమ దుఃఖ నివృత్తికి అన్యవస్తువులను వెదకటం అవివేకం.

456. జాగ్రత్ స్వప్నాలలో (నిద్రమూర్చ దశలలో తప్ప) విక్షిప్తమై ఉన్న అహంకారంతో చూచే అన్యవస్తువుల గురించి కలిగేది అజ్ఞానం. అంతేగాని నిత్యం వెలిగే ఆత్మ ఆయిన తన ఉనికిని గురించి ఎప్పుడు అజ్ఞానం కలుగదు.

457. మెలకువని ఎఱుక అనుకోవటం ఆత్మని మరచిన అవిద్యవల్లనే. ఈ జాగ్రదవస్థ శ్రేష్ఠమైన ప్రజ్ఞాదశయనే భ్రమతొలగితే అప్పుడు నిద్రకేవలం అద్వైత స్థితిగా తోస్తుంది. (అంతవరకు శాస్త్రాలు నిద్రని ఒక కోశంగా అంటే ఆనందమయ కోశమంటాయి).

వివరణ : కలలోను మెలకువలోను శరీరాంహంకారాన్ని తన నిజమైన ఉనికి అని భావించడం వలన అహమణగిన నిద్రావస్థను ఉనికి లేని స్థితిగానెంచుచున్నాము. అయితే విచారణ ద్వారా తన నిజస్వరూపాన్ని ఉనికిగా తెలుసుకొంటే జాగ్రత్ స్వప్నాలలో గల అహంభావాన్ని భ్రమ అని తెలిసి నిద్ర తన నిజ ప్రజ్ఞయేయన్న భావ ముదయిస్తుంది. నిద్రలో పూర్ణజ్ఞానముంది. మెలకువలో పూర్ణ అజ్ఞానముందని భగవాన్ వాక్కు.

458. (మేల్కొన్న తర్వాత) "నిద్రలో ఏదీ గోచరించలేదు" అని తన ఉదాత్త స్థితిని మరచి బాధపడే వాడెవరంటే జాగ్రత్ స్వప్నావస్థలలో "చూచేవాడను నేనే" అనే కర్తృత్వభావంతో కలుషితమైన అహంకార రూపుడైన జీవుడే. (ఆత్మయైన నీవు కాదు).

459.అహంకార నాశంతో (చూచేవాడు, చూచుట, చూడబడే వస్తువు, తెలుసుకొనేవాడు, తెలివి, తెలుసుకొనే వస్తువు మొదలైన) త్రిపుటి నాశం చెంది, ఫలితంగా స్వప్న జాగ్రత్ అవస్థలు లేకుండాపోయి, తానైన ఆత్మరవి నిరంతరం వెలిగే పట్టపగలే (శుద్ధజ్ఞానస్థితే) శివరాత్రి.

460. జాగ్రత్ స్వప్నాలు కలగడానికి కారణం అనాదిగా ఉన్న వాసనలు. అవి నాశమైతే, తమస్సు, మూఢత్వం అని భావింపబడే ఆ నిద్ర ఒకటే తురీయాతీ తావస్థగా గోచరిస్తుంది.

461. జాగ్రత్తులో "మెలకువగానున్న వాడనే నేను" అని విజ్ఞాన మయకోశమైన అహంకారంపై తన కేర్పడిన మోహం చేతనే ఆనందమయాన్ని ఒక కోశంగా ఎంచుతున్నాం. ఈ విజ్ఞానమయకోశం (అహంకారం) నశిస్తే, ఇంతవరకు అజ్ఞానాంధకారమని చెబుతూవచ్చిన ఆ ఆనందమయమే "కోశ" మనే పొరపోయి, మన స్వరూపానంద స్థితిగా మిగిలిపోతుంది.

వివరణ : నిద్ర అయిన ఆనంద స్థితిని ఒక కోశంగా మనిషి నమ్ముతాడని శాస్త్రాలు చెబుతాయి. దానికి కారణం, దానిని తరచు వదలిపెట్టే ప్రవృత్తి రూపమైన విజ్ఞానమయం పై మనకు అభిమానం ఉండటమే విజ్ఞానమయ ప్రవృత్తియొక్కబంధం లేకపోతే ఆనందమయాన్ని వదలడం జరగదు. అప్పుడు నిరంతరముండే ఆనంద స్థితి కేవలం ఒక కోశంగా కాకుండా మన యథార్థ ఆనంద స్థితిగానే గోచరిస్తుందని భావం.

462. నిద్ర ముంచుకొచ్చేవరకు "ఉన్నాను" అనే అహంస్ఫురణ యితర ఆలోచనల వలన బాధింపబడక, సుస్పష్టంగా ఉంటే "మరపు అనే నిద్ర నన్ను ఆవరించిందే (నిద్రపోయానే)" అని బాధపడవలసిన పనిలేదు. (అంటే నిద్రరాదని)

77. సద్వస్తువు

463. విచారణ చేయనంతవరకు అహంత ఉందని అనుకుంటాము. విచారణ చేయగానే ఈ అజ్ఞాన అహంకారమనే సర్పము లేకుండా పోతుంది. విచారణ ఫలితంగా సర్పము అదృశ్యమైనపుడు, అది ఏ మూల వస్తువులో కలిసిపోయిందో ఆ ఆత్మ అనే రజ్జువు ఒకటే నిజమైన వస్తువని తెలుస్తుంది.

464. ఎటువంటి ఇష్టానిష్టాలు లేక, "ఉన్నాను" అని సహజంగా ప్రకాశించు ఆత్మ నిష్ఠలో జ్ఞానం వికసించుటచేత, ఎటువంటి భేదాలు లేక గోచరించే మహానందమే సద్వస్తువు.

465. సర్వత్ర సర్వదా అనాదియై ఉన్న ఒకే ఒక ఆత్మవస్తువు అఖండంగా వెలుగుతోంది. కాబట్టి ఎచ్చట ఎప్పుడు అనే దేశకాలములు ఆత్మకిభిన్నములుగా కేవలం కల్పనలే కదా.

78. కర్తృత్వభావరాహిత్యం

466. నేను కర్మలు చేస్తున్నాను అనే కర్తృత్వ భావం పోయిన వారికే హృదయంలో సుఖం కలుగుతుంది. కర్తృత్వాహంకారం ఒక విష బీజం. అదే అన్ని దుఃఖాలకు కారణం.

467. సంకల్పాల ఫలితమే తీరని కష్టాలు. సంకల్పాల వలన ప్రేరేపింపబడి కర్మలు చేయడం కంటె భగవత్కృప మనలని ఎట్లాగ ఆడిస్తోందో ఆప్రకారమే దానికి మనస్ఫూర్తిగా లొంగిపోవటమే దైవపూజకి సరైన పద్ధతి.

468.ద్రౌపది తన వస్త్రాల పట్టువదలని తన చేతులను కూడా చివరికి వదలి, చేతుల రెంటిని శిరస్సుపై జోడించి "శరణు శరణు" అని వేడుకొంది. దాని ప్రభావమే ఆమె వస్త్రాలనపహరిస్తున్న దుశ్శాసనాధముడు అలసి పోయే వరకు కృష్ణుని అనుగ్రహంతో వస్త్రం పొడుగవుతూ ఆమె మానం కాపాడింది కదా!

వివరణ : ద్రౌపది వలె, మన కర్తృత్వాన్ని పూర్తిగా భగవంతునికి వదలి జీవించడమే శ్రేష్ఠమని ఉపదేశం.

469. శిశువు తన తల్లిదండ్రులపై విశ్వాసంతో కలతచెందక నిర్భయంగా వుంటుంది. అట్లాగే భక్తుడు తనకు విశ్వాసాన్నిచ్చేది ఏది అని తానే నిర్ణయించుకోలేని వాడై, దైవానుగ్రహంపై పూర్తి నమ్మకంతో, ఎటువంటి చింతలు లేక, భగవంతుని పాద పూజలోనుంటాడు.

470. నేడు నీకు జీవితంలో కావలసినది యిచ్చిన భక్తవత్సలుడు ఎప్పుడూ ఆ దేశకాలాల కనుగుణంగా నిశ్చయంగా ప్రసాదిస్తాడు. కనుక భవిష్యత్ కోసం వస్తు సేకరణ చింత వదలి నీ బ్రతుకు భారాన్ని భగవంతుని పాదాలపై మోపి జీవించు.

471. "నేను భగవంతుని చేతుల్లో ఒక పనిముట్టు నగుదునుగాక" అనే భావంతో తపస్సు చేయడం కూడా ఆత్మ సమర్పణ భావానికి మచ్చతెచ్చేచర్యేయని తెలుసుకో!

వివరణ : ఈ భావన అహంకార రూపం కాబట్టి ఆత్మ సమర్పణకి తగినది కాదు. ప్రపంచంలో ఏదో సాధించాలని, దానికి "భగవంతునికి ఒక పనిముట్టు నగుదును గాక" అని సాధన చేసే అతని నిష్ఠ కూడా ఆత్మ సమర్పణ భావానికి ఒక మచ్చ అని శ్రీ మురుగనార్ తెల్పారు.

472. భక్తుడు "భగవంతుని సేవకుడుగానున్నాను" అనే భావం లేకుండా, మౌనంగా, నిశ్చలంగా వూరక వుండటమే స్వరూప నిష్ఠ. ఆ స్వరూప జ్ఞానమే బ్రహ్మజ్ఞానము.

వివరణ :భక్తి మార్గంలో తనను భగవంతుని సేవకుడని అనుకోవడం కూడా అహంకారమే. అప్పుడు ఆత్మసమర్పణ సంపూర్ణం కాదు. ఈ అహంభావం లేకుండా ఊరక ఉండటమే స్వరూపనిష్ఠ. కాబట్టి యీ స్థితిలో అనుభవమయ్యే సచ్చిత్తే బ్రహ్మజ్ఞానం. అద్వైత బ్రహ్మజ్ఞానం. ప్రపత్తి మార్గంలో అవలింబించే ఉపాయం ఇదే

473.భగవంతుడు ఒక్కొక్కరి హృదయంలో తానైయుండి వారి వారి ప్రారబ్ధానుసారం నడిపిస్తాడు. కనుక, ఆ హృదయ స్థానంలో కదలక అనన్యభావంతో నిశ్చింతగా ఉంటే మనకు జరగవలసినవన్నీ ఏలోటు లేకుండా జరుగుతాయి.

474. "నారు పోసిహేడు నీరుపోయడా" అనే సామెత ప్రకారం తనను సృష్టించిన భగవంతునిపై దృఢమైన నమ్మకం కలవారు శోకించరు. తాను నాటిన చెట్టు నీరులేక ఎండిపోతే, ఆ దీనమైన దృశ్యాన్ని చూసే బాధ్యత చెట్టు నాటిన వాడిదే, ఆ భగవంతునిదే.

475. లోకాలు, ప్రాణులన్నీ ఒక మర్రి చెట్టు కొమ్మలు ఆకుల వంటివి. వాటికి ఈశ్వరుడే వేరు. కనుక ఈశ్వరుని కర్పించేవన్నీ ఈశ్వరుడైన వేరు నుండి మొలిచిన లోకాలు ప్రాణులయిన వృక్షానికంతటికీ చేరుతాయి.

వివరణ : ఆత్మ సమర్పణ మర్రి చెట్టు వేరుకి నీళ్లు పోయడానికి సమానం. ఇది మరచి, తాను ప్రాణులకు సేవకుడని భావించి అందు నిమగ్నుడైతే అది ఆకులకి, కొమ్మలకి నీరుపోయడానికి సమానమని ఇక్కడ ఉపదేశం. తనని ఈశ్వరునికి అర్పించుకుంటే లోకానికి, చెట్టు చేమలకి నిజమైన సేవ చేసిన వాడవుతాడు.

ఇక్కడ కొందరు శ్రీభగవాన్ రచించిన ఉపదేశసారం 5వ శ్లోకం - "అష్టమూర్తులు సర్వమాయీశ్వరుడను దృష్టితో కృతసేవ దేవతా పూజ" అనే ఉపదేశం దీనికి భిన్నంగా ఉందేయని ఆశ్చర్యపోవచ్చును. అయితే ఇది నిజంకాదు. భేదమేమీ లేదు. కనిపించే ఈ లోకాన్ని ఈశ్వరుని రూపమేయని సేవించడం తన చిత్త శుద్ధికి ఒక నిష్కామ పూజఅనే పై శ్లోకం బోధిస్తోంది. జగజ్జీవులను దైవంగా భావించటం తన మనఃకల్పితమే కాని ఆత్మని దర్శించటం వలన కాదు. ఇటువంటి సేవల చేత కలిగే చిత్త శుద్ధి తన మంచికేగాని ప్రపంచానికి కాదు. అయితే ఆత్మ సమర్పణమైన అహంకార త్యాగంతో "జీవేశ్వరజగత్" అనే మర్రి చెట్టు వేరుకి నీరుపోసిన వాడైతేనే లోకానికి నిజమైన మేలు చేసిన వాడవుతాడు. ఇట్లాగ వివేకంతో చూచినట్లయితే రెండు ఉపదేశాలు విరుద్ధం కావు అని తెలుస్తుంది.

79. అకర్మ

476. కర్మలు చేసినా చేయకపోయినా "కర్మలను చేసే కర్తని నేను" అనే బంధరూపమైన అహంకారం నశించటమే నైష్కర్మసిద్ధి పొందినట్లవుతుంది.

వివరణ : నైష్కర్మసిద్ధి అంటే సకల కర్మలని వదలి ఏమీ చేయకుండా ఉండే స్థితిని పొందటమని ప్రజల అభిప్రాయం. అయితే అదినిజం కాదు. కర్తృత్వ నాశమే నిజమైన కర్మనాశం. నిష్కామ్య కర్మ అనినా, నైష్కర్మ సిద్ధి అనినా ఇదేనని శ్రీ భగవాన్ ఈ ఉపదేశంలో వివరించారు.

80. ఆత్మ సమర్పణ

477. ఎవరైతే "నేను" అనే అహంకారాన్ని ఈశ్వరునికి సమర్పిస్తారో, అతనికి, ఇక్కడే ఇప్పుడే ఈశ్వరుడు తనను అర్పించుకుంటాడు. అట్లాగ అర్పించుకొన్న జ్ఞానులే శివానందానుభవ సాగరంలో మునిగిన వారవుతారు.

వివరణ : పరాభక్తి, జ్ఞానం అభిన్నములై ఉండే అపురూప సత్యాన్ని ఇక్కడ ప్రబోధించారు.

478. నిరంతర ఆత్మ ధ్యానంలో "శరీరమే నేను" అనే అహంభావం నశిస్తుంది. అందువలన మనోనాశం సిద్ధించటమే అనేక జన్మలలోని భక్తి యొక్క అభ్యాసాతిశయ ఫలితం.

479. దైవానికి అన్యంగా జీవుడొకడు ఉండటం అసంభవం. అందుచేత ఆ భావాన్ని (తాను వేరు అనే భావాన్ని) త్యజించు. సదాచంచలమైన అహంకారాన్ని పూర్తిగా సమర్పిస్తే పరమశాంతి కలుగుతుంది. అదే పరాభక్తి యొక్క లక్షణం.

480. "పరమాత్మ స్వరూపుడైన దైవానికి అహంకార రూపమైన జీవాత్మని అర్పించు" అని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి కదా! కాని, నిజమేమిటంటే, జీవుడు ఇదివరకే భగవంతునికి చెందినవాడే తప్ప వేరెవరి సొంతం? కనుక దైవం నుండి ఆయన సొత్తును దొంగతనంగా "నేను, నాది" అనే భావాలతో లాక్కొన్న తప్పును తెలుసుకొని సిగ్గుతో మళ్లీ ఆయన సొత్తును ఆయనకు అప్పగించడమే మన కర్తవ్యం.

481. "ఈశ్వరా, నాయిష్టానుసారం ఏదీ జరగక్కర లేదు. అంతా నీ అనుగ్రహం ప్రకారమే జరగనీ" అని భగవంతుని ఇచ్చకి వదలిన భక్తుని హృదయం ఎన్నడూ భయపడటానికి కారణముండదు.

482. ఆత్మని ప్రేమతో అనుసంధానం చేసే తన హృదయంలో తలపులకు తావివ్వకుండా ఉండటమే తనని ఈశ్వరునికి అర్పించుకొనుట.

వివరణ : ఆత్మనిష్ఠాపరుడై ఉండటమే ఈశ్వరార్పణ అని "నేనెవరు" గ్రంథంలో శ్రీభగవాన్ ఉపదేశించారు.

483. "ఈశ్వరా నీయిచ్ఛయే నాయిచ్ఛ" అని తనయిష్టాన్నంతా వదలివేయటమే సరైన ఆత్మ సమర్పణయని గ్రహించు.

484. సర్వేశ్వరునికి చెందిన సమస్త వస్తువులను, (యీ ప్రాణం, దేహం, లోకాదులు) నేను, నాది అనే అభిమాన మోహంచే బంధం పెంచుకొన్న జీవుడు (చోరుడు) "నేనెవరు?" "ఎక్కడి నుండి వచ్చా"నని అంతర్ముఖుడై విచారణ చేస్తే అతడు అప్పుడు ఎక్కడుండగలడు? (ఉండలేడు)

వివరణ : మనస్సు, శరీరం, లోకాదులు ఆత్మ నుండే కల్పిత దృశ్యాలుగా గోచరించుటచేత అవి ఆత్మయైన ఈశ్వరునికే చెందినవి. విచారిస్తే ఈశ్వరునికి వేరుగా "నేను" అని ఒకడు లేడని గ్రహిస్తాడు కాబట్టి ఈ భావాన్ని వెలిబుచ్చారు.

485. అహంకారం ఆత్మనిష్ఠలో మునగగా, మనోవాక్కాయాలు మూడూ కాష్ఠ సదృశంగా నిశ్చేష్టములై శివశక్తికి బలియై నశించినపుడు అప్పుడే ఆత్మ సమర్పణం సంపూర్ణంగా చేసినట్లవుతుంది.

486.దైవానికి మనం భక్తితో ఆత్మని సమర్పించడమంటే, బెల్లంతో చేసిన వినాయకునికి ఆ బొమ్మ నుండి ఒక చిన్న ముక్కని త్రుంచి నైవేద్యం పెట్టటం లాంటిదే.

487. వామభాగాన అంబికగల ఈశ్వరుని చరణాలపై (అంటే ఆత్మలో) భేషరతుగా మీ మనస్సునుంచండి. అప్పుడు "నేను, నాది" అనే అహంకార మమకారాలవంచన అంతమై బ్రహ్మానంద స్వరూపం బాగా ప్రకాశిస్తుంది.

81. శత్రువుతో వ్యవహారం

488. ఇతరులు (శత్రువులు) ఎంతటి దుష్టులుగా కనబడినా, వారిని మంచి వారు (సాధకులు) ద్వేషింపరాదు. కోరికలు ఎట్లాగ వదిలిపెట్టాలో అట్లాగే సాధకులు ద్వేషాలనీ వదిలిపెట్టాలి.

వివరణ : శ్రీరమణుల "నేనెవరు?" అనే గ్రంథంలోని ఉపదేశమే ఈ భావం.

489. సాధకుడు దేనిని (దేహాన్ని, అహంకారాన్ని) "నేను కాదు" అని త్రోసి పుచ్చుచున్నాడో దానినే కదా అతని శత్రువులు కూడా ద్వేషిస్తున్నారు . కనుక సాధకుని అనేక విధాలుగా దూషించే శత్రువులు, దాగలి (స్వర్ణకారునికి ఉపయోగపడేది) వంటి సహాయకారులే.

490.పగబట్టిన వారిని కూడా ప్రేమతో జయించే శక్తి సామర్థ్యాలు, ధైర్యసాహసాలు గలవాడే నిజమైన మునీశ్వరుడు.

82. జీవితంలో సంయమనం

491. కొందరు ధనికులైనా తమ ఆడంబరాన్ని వదిలిపెడితే పేదరికంతో అల్లాడే కొన్ని కోట్ల ప్రజలు బాగా జీవించవచ్చు.

492. కరుణామూర్తి ఈశ్వరుడు లోకంలోని అన్ని ప్రాణులకీ కావలసిన ఆహారాన్ని అందించాడు. అందుచేత, ఒకడు తన ఆకలి తీర్చుకోడానికి సరిపడే దానికంటే పిడికెడు ఎక్కువగా తిన్నా, అది ఇతర ప్రాణుల ఆహారాన్ని బలవంతంగా దొంగిలించి భుజించినట్లే.

83. అమితం ఒక పాపం

493. మితిమీరితే అమృతం కూడా విషమవుతుంది. దానివల్ల కలిగే దుఃఖాలెన్నో. కనుక అతి అనే దోషం సాధకులు తమవల్ల కలుగకుండా చూసుకోవాలి.

వివరణ : శ్రీ మురుగనార్ చెప్పినది: జాగరణలు, ఉపవాసాలు ఆధ్యాత్మిక జీవితంలో సహాయకారులైనప్పటికీ, అతిగా అనుసరిస్తే అవి ప్రతిబంధకాలవుతాయి. భగవద్గీతలో ఈ భావాన్ని అంటే అతిగా ఆచరించే వాడు యోగసిద్ధి పొందడని శ్రీ కృష్ణ భగవానులు ఉపదేశించారు. శ్రీరమణ మహర్షులు కూడా ఉపవాసంలో మిత సాత్విక ఆహారమే సాధనకు సహాయ పడుతుందని చెప్పటం కద్దు.

84. వినయం

494. ఎంత వినయంగా ఉంటే అంత నిండుతనం కలుగుతుంది. పొరపాటునైనా ఏ మాత్రము అహంకారం తలెత్తని మహనీయత భగవంతునిలో ఉండబట్టే భక్తులు ఆయనకు నమస్కరించే స్థితి ఏర్పడిందని తెలుసుకో.

(వేరు ఎంత లోతుగా ఉంటే చెట్టు అంత పొడవుగా పెరుగుతుంది)

495. ఉన్నతి చెందగోరే వివేకి తనకు అహంకారం పూర్తిగా నశించేవరకు ఇతరులకి నమస్కరించటమే మంచిది. ఇతరుల నుండి వందనాలు స్వీకరించటం ఎంతో తప్పు!

496. ప్రతి ప్రాణికీ తాను సేవకుడనని ఎంతో ప్రేమతో వినయంగా నుండటం వలనే కదా భగవంతుడు లోకపూజ్యుడైనాడు!

497. ప్రాణులలో తనను దర్శించి, వినయంతో తన దాసులకు దాసుడై, తనకంటే తక్కువ వారు లేరనటంవలనే కదా వినయానికి శిఖరమైన భగవంతునికి దైవత్వం లభించింది!

వివరణ : పై 494, 496, 497 భావాల్లో ఒక అపూర్వ సత్యాన్ని భగవాన్ సెలవిచ్చారు. ఈశ్వరుడు తన సకలసృష్టి యెడల వినయంతో ప్రేమగలవాడై యుండుటం చేతనే ఆయనకు దివ్యత్వం లభించిందని భగవాన్ అన్నారు. ఆదివ్య స్వరూపమే శ్రీరమణ మహర్షి యని తెలిపే ఒక సంఘటన ఏమంటే:

భక్తుడొకరు శ్రీభగవానుని "వేల కొలది భక్తులు మీకు నిత్యం నమస్కరిస్తున్నపుడు మీకు కలిగే అనుభూతి ఎటువంటిది"? అని ప్రశ్నించినపుడు శ్రీభగవాన్ ఇలా సమాధానం యిచ్చారు.

"వారొక్కక్కరూ ఈ గదిలోకి ప్రవేశించేటప్పుడే నేను వారికి మొదట నమస్కరిస్తున్నాను. తర్వాతే వారు నాకు నమస్కరిస్తున్నారు. అహంకారమణగిన స్థితే నమస్కరించే విధానమవుతుంది. అటువంటి వందనాలు చేసే సందర్భాలనేకం ఇక్కడ కలుగుతుంటాయి. అందుచేత ప్రతి ఒక్కరికంటే నాకే నిత్యం ఎక్కువ అవకాశాలు లభిస్తున్నాయి కదా!" అని అన్నారు. అహంకారం అణగివుండటమే దైవ పదాన్ని పొందటానికి సరైన మార్గమని వారి ఉపదేశం.

498. ఆత్మయే అణువుగా, మహత్తుగా మనస్సుకతీతంగా ఉండటం చేత, ఆత్మయైన సద్వస్తువు సర్వాతీతం అనబడుతుంది. కనుక సచ్చిత్స్వ రూపమైన ఆ ఆత్మలో మహత్తుకంటే మహత్తు ఐనదైనా అణువు కంటే సూక్ష్మమయినదైనా ఇమిడి ఉంటాయి.

499. గడ్డి పరక సముద్రంపై తేలడం, బరువైన ముత్యం సముద్రపు అట్టడుగున మునిగి ఉండటం సహజం. అట్లాగే ఈ లోకంలో ఉన్నత స్థితిలో నుండటం వలన వారికి ఔన్నత్యం రాదు. సత్పురుషులు సముద్రపు అట్టడుగునవున్నా వారు హీనమైన వారు మాత్రం కాదు.

వివరణ :

ఒకసారి భగవానుల సోఫా కంటే ఎత్తుగా ఏర్పరుచుకొన్న ఒకరి పీఠాన్ని భక్తులు కొందరు తీసేసారు. ఇది గ్రహించిన శ్రీభగవాన్ “ఆయనని పక్కకి తోసేసామని సంతోషిస్తున్నారే! మరి ఈయనని ఏం చేస్తారు మీరు?" అని తమ శిరస్సు పైన తోక వేళ్లాడుతూ చెట్టు కొమ్మపై కూర్చున్న కోతిని చూపించారు. భక్తులు తమ తప్పిదాన్ని తెలుసుకొని ఊరక ఉండి పోయారు.

85. చేయదగిన పని

500. చేయ తగ్గది ఆత్మ విచారం. పొందవలసినది స్వస్వరూపజ్ఞానం. వదలి పెట్టవలసినది అహంకారం. దుఃఖాలన్నీ నశించడానికి తానుండవలసిన మూల స్థానం ఆత్మ.

501. పొందవలసినది సత్య జ్ఞానం. ధ్యానించవలసినవి ఈశ్వరుని పాదాలు. సత్వరం అలవరచుకోవలసింది సజ్జన సాంగత్యం. హృదయంలో ఉప్పొంగవలసింది పరమశాంతి.

ఆత్మ విచారణ, అభ్యాసం మొదటి భాగం సంపూర్ణం.